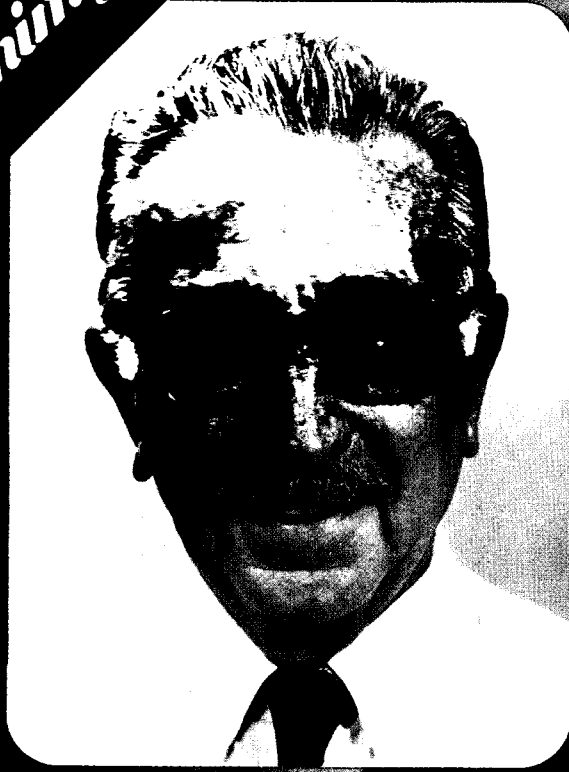

*Bu da
benim filmim ...*

HÜLKİ SANER

BU DA BENİM FİLMİM
Birinci Basım: Mayıs 1996

© **Hulki Saner**

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yazarın yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

BU DA

Yazışma adresi:

SANER FİLMCİLİK KASETÇİLİK

İhr. İth. San. ve Tic. A.Ş.

Selvili Sokak No: 1, Daire: 4

4. Levent - İSTANBUL

Tel: (0.212) 269 83 15 Fax: (0.212) 269 21 04

Dizgi & Baskı: KURTIŞ MATBAACILIK San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0.212) 518 11 28 Fax: (0.212) 517 40 10 Sultanahmet

Cilt: GÜVEN MÜCELLİT & MATBAACILIK San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tel.: (0.212) 518 10 64 - 518 53 65 Sultanahmet

Hulki Saner

BU DA BENİM FİLMİM

BABAMIN TOKADI

Babam yüzüme bir tokat vurdu. Okşamayla karışık şefkatli bir tokattı bu.

O tokat bütün hayatım boyunca sanat yaşamımın yol göstericisi oldu.

Bugün yetmiş beş yaşımdayım ve hâlâ o tokadın etkisini buruk bir gülümseyişle hissedebiliyorum.

Hayatım boyunca bana yol gösteren o tokat neden atılmıştı?

O zaman henüz altı yaşımdaydım ve bugün büyük bir sevgi, saygı ve rahmetle andığım babam beni elimden tutarak Şehzadebaşı'ndaki Ferah Tiyatrosu'na götürürdü. Ben orada sahneye çıkar, şiir okurdum. Fakat niçin beni oraya götürdüğünü ve niçin sahneye çıkıp şiir okuduğumu tam hatırlamıyorum. Maddi bir sıkıntıdan dolayıydı sanırım.

Babam Mektebi Harbiye'nin (Harp Okulu) son sınıfındayken Birinci Dünya Savaşı patlamış ve ölecek adam kalmayınca alelacele subay çıkartılıp Çanakkale'ye gönderilmiş.

O zaman rütbesi teğmenmiş ve henüz on dokuz yaşımdaymış. Çanakkale Savaşı'nın bütün felaketlerini çocuk denecek yaşta yaşayan, orada süngü savaşları yapan, ölümlün nefesini her saniye ensesinde hisseden bu genç teğmen, iki sene savaştıktan sonra yaralı olarak İngilizlere esir düşmüş ve Mısır'daki esir kampına gönderilmiş.

Savaş bitip de Türkiye'ye geri döndüğü zaman, devamlı olarak kaşı-gözü oynayan ve yüzünde, ağzını her saniye yukarı doğru geren bir tik ve göğsünde nefesini zorlayan kronik bir astım hastalığı ile yarım bir insanmış artık. Yine de Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı'na katılmak istemiş ama hastalığı yüzünden zamanında yetişememiş ve teğmenlik rütbesi geri alınmış.

Tek dikili ağacı olmadığı halde, annemle 1919 senesinde sevişerek evlenmiş ve yepyeni bir sivil hayata başlamış babam.

Ben altı yaşıma geldiğim zaman Gedikpaşa'da küçük bir evde oturuyorduk ve çok yoksulduk. Bu yoksulluk yıllarını aşmak isteyen babam çok çalıştı, tezgâhtarlık, satıcılık dahil her şeyi denedi. Sonunda kendisine bir iş buldu ve yine aynı yıllarda Âli Karar Heyeti isimli bir mahkemeye müracaat ederek, haksız yere elinden alınan rütbesine yeniden kavuştu.

Artık o, Emekli Teğmen Faruk Saner'di...

Bu maddi sıkıntıların giderilmesinde benim Ferah Tiyatrosu'ndaki çalışmamın bir katkısı var mıydı, bunu hâlâ tam bilmiyorum. Ama yediğim tokadın hayatım boyunca bana kazandırdığı şeyleri çok iyi biliyorum...

O gün sahneden indikten sonra babam "N'oldu sana Hulki? Evde bize ne güzel okuyordun. Bak, halk seni beğenmedi ve çok az kişi alkışladı!..." diye çıkmıştı.

O zamanlar altı yaşında olmama rağmen, "Neden beğenmediler, neden az alkışladılar acaba?" diye düşünürdüm ve her sahneye çıkışımda, şiirimi değişik şekillerde okuyarak, halkın beni nerelerde daha çok alkışladığına dikkat ederdim. Yani halkı kokluyordum adeta...

O andan itibaren de yaptığım her sanatsal faaliyette hep halkın tepkisini ölçtüm.

Eğer s
Halk: y

Daha s
vızıyona gird
izleyen halk
izleyerek ge
ağlıyorlar diy

Bugün
yumdan hâlâ
genisine her z

Sanat h
ve imzama at
dolayı çoğunl

Bu film
çıkarak bir fil

BU DA

Bakalım

aman, de-
ni her sa-
ni zorla-
niş artık.
istemış
ve teğ-

19 sene-
başla-

küçük
k yıl-
satıcı-
buldu
treme-
besine

Ferah
bunu
bo-

sana
be-

den
bir-
de
ma

te

Eğer sanat hayatımda başarımla varsa, işte bunun sır-
rı... Halkı iyi tanımak ve onu koklamak!..

Daha sonraki yıllarda bir film yaptığım zaman, ilk
vizyona girdiği gün bizzat gider, bir kenarda oturarak filmi
izleyen halkın tepkisini ölçerdim. Film kareleri birbirini
izleyerek geçerken nasıl davranıyor, neye gülüyor, neye
ağlıyorlar diye...

Bugün yetmiş beş yaşında olmama rağmen bu hu-
yumdan hâlâ vazgeçmiş değilim. Halkın sağduyusuna, be-
ğenisine her zaman inandım çünkü...

Sanat hayatımda, konser ve temsillerim, bestelerim
ve imzamları attığım 150 kadar filmim sanırım bu sebepten
dolayı çoğunlukla halkın beğenisini kazandı.

Bu filmlerimden sonra hayatımdaki kesitlerden yola
çıkarak bir film daha yapmayı düşündüm.

BU DA BENİM FİLMİM olacak.

Bakalım bu filmi de beğenecek misiniz?

ÇOCUKLUK GÜNLERİ

AKREPLİ EV

Çocukluğum yoksulluk içinde geçti. Rütbesi iade edilmesine rağmen, babam emekli maaşı alamıyordu.

Teyyare Piyangosu İdaresi'nde bir iş bulmuştu, ama az bir maaşla çok sıkıntılı günler geçiriyorduk. Oturduğumuz ev annemin babasından kalmıştı. Çok eskiydi. Gedikpaşa'da Kumkapı'ya inen yokuşun üzerinde küçük bir arsaya oturtulmuş bu sivri evi hiç sevmezdim aslında... Küçük bir kapıdan girilirdi eve, kapının hemen yanında benim de battığım bir oda vardı sokağa bakan. Çok korkardım o odada yatarken. Toprağa yakın olduğu için ikide bir akrep çıkardı yatağımda. O zamandan beri en korktuğum böcek akreptir.

Evin en sevmediğim yeri ise tuvaletiydi. Hiç penceresi yoktu. Tepesinden bir delik açılmıştı pencere niyetine. Yağmurlu günlerde şemsiyeyle girerdik!..

Ev eskiydi eski olmasına ama sıkışık da olsa ailemizi barındırabiliyordu. Oldukça kalabalıktık. Büyükannemi hayal meyal hatırlarım o evden. Ailesi Kırım muhacirlerindendi. Beyaz tenli, masmavi gözlü, sapsarı saçlı bir kadındı. Ben 4-5 yaşımdayken kaybettik onu. Akrepli evde babamın annesi kalırdı, iki teyzem kalırdı ve tabii annem, babam ve ben kalırdık. Ayrıca Rasih Amcam da arada sırada bizde kalırdı...

Annem, beş kardeşti; üçü kız, ikisi erkek. Babası Hacı Hafız Osman Bey, Rusya ile ticaret yapan bir tüccar-mış ama benim hatırladığım dönemde iflas etmiş durum-

daydı. Bütün parasını yatırdığı bir gemi dolusu malına 1917 Ekim Devrimi olunca el konulduğu için ticari hayatı bitmişti. Zaten elimden tutup beni sokakta dolaştırdığını hatırlıyorum yalnızca. O sıralarda hayata veda etti.

Annemin başka akrabaları da vardı ama onlar da fakirdi bizim gibi. Tenekecilik filan yaparlardı. Konuştuklarını da anlamazdım. Üç kız kardeşin en büyüğü annemdi. Ben ilkokula başladığımda iki teyzem de lise talebesiydi. Bu üç kız kardeş çok bağlıydı birbirlerine. Annemin erkek kardeşlerinden biri hacıydı: Abdullah Dayım. Bir ilkokulda öğretmenlik yapıyordu. Ahmet Dayım ise muhasebeciydi ve Abdullah Dayımın tersine hovarda bir adamdı, her akşam demlenirdi.

OFLU DEDEM VE TURİST ÖMER

Babamın babası Of kazasının Fotinos köyünde doğmuş. Askerliğini bahriye neferi olarak İstanbul'da yapmış, sonra alaydan yetişme bir subay olmuş, bir daha da dönmemiş köyüne. Hiç tanımadım onu. Yalnızca iyi bir insan olarak anarlardı.

Ailemizin en renkli siması Rasih Amcamdı. O kadar renkli bir insandı ki, yıllar sonra Turist Ömer tipini yaratmamda ilham kaynağı olmuştur. Babaannemin ikinci kocasından olan Rasih Amcam 15-16 yaşına kadar babamın yanında kalmış, daha sonra vurmuş kendini sokaklara, sandalcılığa kadar her işle uğraşmış. İçki, esrar, her türlü uyuşturucu madde ile arası iyiydi, ama çok sempatik bir adamdı. Çok severdik onu. Arada sırada bize gelirdi, bir süre efendi efendi kalırdı. Ama çok sürmezdi bu hali. Babam da kovardı evden. O da sandalına dönerdi. Babam bir keresinde neredeyse vuruyordu Rasih Amcamı. İşin ilginç yanı ben kurtardım onu. Hem de yeni yeni delikanlılığa

amam olan beni babamın elinden sılahur
nu tavrama. O Laz
mı ki o bakişta
muştum. Ne de olsa

Aslında ente
mınlığıma çok
sıkışsam, b
kovardım s
muştum.

Babamla Ra
Amcam yüzünden
sıkışsa Namık An
aramdan para ko
tıcı Dünya Savaş
tacı kaybolmuş
nalamamıştı izini
gün çıkıp geleceğ
seferinde biraz da
gelirdi babamın y
Ne yazık ki Namı
madı.

Babaannem
maşından bulaşığa
erken kaybettiğino
tep şaşardım: Ka
men o devirde iki
durur bende. O re
sın diye!.. Rahmet

KUMKAPI

Altı yaşımı
okul hayatım. Hiç

...usu malına
...ticari hayatı
...olaştırdığını
...etti.

...onlar da fa-
...Konuştukla-
...ni annemdi.
...alebesiydi.
...emin erkek
...Bir ilkokul-
...muhasebe-
...adamdı,

...nde doğ-
...yapmış,
...da dön-
...bir insan

...O kadar
...ni yarat-
...nci ko-
...babamın
...aklara,
...er türlü
...atik bir
...rdi, bir
...i. Ba-
...am bir
...ilginç
...ılığa

...atan ben, babamla amcamın arasına girerek ve baba-
...elinden silahını alarak!.. Çok şaşırmıştı babam benim
...tavırma. O Laz bakışıyla gözlerimin içine öyle bir bak-
...mıştı ki, o bakışta hem şaşkınlık, hem de bir teşekkür oku-
...ştum. Ne de olsa katil olmaktan kurtarmıştım onu...

Aslında enteresan ve tipik bir Laz olan babamın si-
...macılığıma çok büyü katkısı olmuştur. Film yaparken ne
...man sıkışsam, babamla aramızda geçen ilginç anlardan
...nı koyardım senaryolarıma; o filmlerin hepsi de tut-
...uştur.

Babamla Rasih Amcamın en büyük kavgaları Namık
...Amcam yüzünden olurdu. Rasih Amcam ne zaman paraya
...ışsa Namık Amcamla ilgili yeni bir senaryo uydurur,
...bamdan para koparmaya çalışırdı. Namık Amcam, Bi-
...nci Dünya Savaşı sıralarında bilinmeyen bir sebepten or-
...adan kaybolmuştu. Senelerce aramışlarsa da hiç kimse
...lamamıştı izini. Ama hep bir gün izi bulunacağına, bir
...gün çıkıp geleceğine inanırdı babam. Rasih Amcam her
...seferinde biraz daha para koparmak için yeni ipuçları ile
...gelirdi babamın yanına. Her seferinde de kandırırdı onu.
...Ne yazık ki Namık Amcamın izine hiçbir zaman rastlana-
...madı.

Babaanneme gelince; çok çalışkan bir insandı. Çar-
...maşırdan bulaşığa her işe o koşardı. Zaten ikinci eşini de
...erken kaybettiğinden bizim ailenin bir ferdi olmuştu. Ama
...hep şaşırdım: Kara kuru ve şaşı bir kadın olmasına rağmen
...o devirde iki kocayı nasıl buldu diye. Bir resmi hâlâ
...durur bende. O resimde de yan durmuş, şaşılığı görünme-
...sin diye!.. Rahmetli...

KUMKAPI İSTASYONU

Altı yaşımda ilkokula başladım. Tam bir felaketti
...okul hayatım. Hiç sevmedim okulu, hele eski Türkçe yazı-

yı!.. Zar zor geçtim ikinci sınıfa. Çok kötü bir öğrenciydim çünkü... Okulum Beyazıt'taydı; Feyzi Ati Lisesi. Her gün çantam ve sefertasım elimde yürüyerek giderdim okula. Ama kısa bir süre sonra okula gitmemenin yollarını araştırmaya başlamıştım. Sonunda buldum da... Bir arkadaşım vardı. Ben yaşlardaki bu arkadaşla sabahları buluşup Beyazıt'a doğru değil de Kadırga Yolu'na sapmaya başladık. Kumkapı İstasyonu'na en kolay oradan iniliyordu çünkü. Bir gözümüz istasyonun kocaman saatinde, akşama kadar oynayıp okulun paydos saati gelince sanki okuldan dönüşmüş gibi evlerimize giderdik. Babamın bir gün beni almak için okula gelmesi 'tatlı hayatım'ın sonu oldu. Beni okulda bulamayan babam, on-on beş gündür de gitmediğimi öğrenince kıyamet koptu evde. Tokatının şaklaması hâlâ kulağımdadır. Bu olaydan sonra okul yaşamımla, derslerimle büyük bir dikkatle yakından ilgilenmeye başladım. Her şeyi öğretmek isterdi çünkü bana. Ama biraz bocalasam tokadı yerdim. Düşünüyorum da her şeyi çabuk kavrama yeteneğimi belki de babama borçluyum.

İkinci sınıftan üçe ikmal imtihanlarını vererek geçtim sonunda. Haylazlığa ara vermedim tabii. Evimizin karşısında oturan bir arkadaşım vardı. Onun da bir arkadaşıyla birlikte üçümüz okuldan kaçtığımız günlerde Gedikpaşa'dan Sultanahmet'e kadar yürür, Sultanahmet Meydanı'nda oynardık. Oyunumuz bitince de hemen orada bulunan Ağır Ceza Mahkemesi'ne gider, avukatları, hâkimleri, savunmaları dinlerdik. Niye giderdik bilmiyorum; hoşumuza gidiyordu herhalde!.. İşte o arkadaşlarımdan biri bisiklete meraklıydı. Parası olunca bisiklet kiralardı hep. Arkadaşımdan anlattığına göre babası da hiç istemez, çok kızmış bisiklete binmesine. Bisiklete bindiği günlerden birinde akşam kapı çalındı. Açtığımda arkadaşımı karşımda buldum... "Hulki." dedi. "Babam öğrenmiş bisiklete bindi-

Benim babamın
Beyazıt'taydı; Feyzi Ati Lisesi.
Her gün çantam ve sefertasım
elimde yürüyerek giderdim okula.
Ama kısa bir süre sonra okula
gitmemenin yollarını araştırmaya
başlamıştım. Sonunda buldum da...
Bir arkadaşım vardı. Ben yaşlardaki
bu arkadaşla sabahları buluşup
Beyazıt'a doğru değil de Kadırga
Yolu'na sapmaya başladık. Kumkapı
İstasyonu'na en kolay oradan
iniliyordu çünkü. Bir gözümüz
istasyonun kocaman saatinde, akşama
kadar oynayıp okulun paydos saati
gelince sanki okuldan dönüşmüş
gibi evlerimize giderdik. Babamın
bir gün beni almak için okula
gelmesi 'tatlı hayatım'ın sonu
oldu. Beni okulda bulamayan
babam, on-on beş gündür de
gitmediğimi öğrenince kıyamet
koptu evde. Tokatının şaklaması
hâlâ kulağımdadır. Bu olaydan
sonra okul yaşamımla, derslerimle
büyük bir dikkatle yakından
ilgilenmeye başladım. Her şeyi
öğretmek isterdi çünkü bana.
Ama biraz bocalasam tokadı
yerdim. Düşünüyorum da her şeyi
çabuk kavrama yeteneğimi belki
de babama borçluyum.

KUÇUK TUC

Daha sonrakı
Hayatımın
Beyazıt'taydı; Feyzi Ati Lisesi.
Her gün çantam ve sefertasım
elimde yürüyerek giderdim okula.
Ama kısa bir süre sonra okula
gitmemenin yollarını araştırmaya
başlamıştım. Sonunda buldum da...
Bir arkadaşım vardı. Ben yaşlardaki
bu arkadaşla sabahları buluşup
Beyazıt'a doğru değil de Kadırga
Yolu'na sapmaya başladık. Kumkapı
İstasyonu'na en kolay oradan
iniliyordu çünkü. Bir gözümüz
istasyonun kocaman saatinde, akşama
kadar oynayıp okulun paydos saati
gelince sanki okuldan dönüşmüş
gibi evlerimize giderdik. Babamın
bir gün beni almak için okula
gelmesi 'tatlı hayatım'ın sonu
oldu. Beni okulda bulamayan
babam, on-on beş gündür de
gitmediğimi öğrenince kıyamet
koptu evde. Tokatının şaklaması
hâlâ kulağımdadır. Bu olaydan
sonra okul yaşamımla, derslerimle
büyük bir dikkatle yakından
ilgilenmeye başladım. Her şeyi
öğretmek isterdi çünkü bana.
Ama biraz bocalasam tokadı
yerdim. Düşünüyorum da her şeyi
çabuk kavrama yeteneğimi belki
de babama borçluyum.

öğrenciydim
sesi. Her gün
terdim okula.
vollarını araş-
Bir arkadaşım
buluşup Be-
ya başladık.
erdu çünkü.
şama kadar
dan dönü-
gün beni al-
oldu. Beni
gitmediği-
şaklaması
aşamımla,
eye başla-
araz boca-
çabuk
rek geç-
zin kar-
adaşy-
edikpa-
Meyda-
a bulu-
mleri,
hoşu-
ri bi-
Ar-
k k-
bi-
nda
ndi-

Ben binmedim dedim. O da seni çağırıyor, sana so-
Ne olur sen de binmediğimi söyle."

Arkadaşımın babası sert bir adamdı, evde ikimizi de
sıkıştırdı ama ben inkâr ettim. Arkadaşımı ele vermek
ne de olsa. Bu sefer sorularıyla oğlunu sıkıştırmaya
Sonunda arkadaşım her şeyi itiraf etti!.. Adam
ağır bana döndü: "Vay eşek herif vay!" dedi... "Yalan
söylemeye utanmıyor musun?" Donup kaldım. Kıpırmızı
Hiç unutmam o günü. O gün bugün yalan söy-
ekten hep kaçınırım, korkarım daha doğrusu...

KÜÇÜK TÜCCAR

Daha sonraki kişiliğimi etkileyen böyle bir anım da-
ta var. Oynamak için Sultanahmet Meydanı'na iniyoruz
çok keyif aldığımız şeylerden biri de tramvaya bin-
mekti. Ama tramvaya binmek için de para lazımdı. Tram-
vayın arkasına takılmaksa hem tehlikeliydi, hem de vat-
tan izin vermiyordu, eziliriz diye. Kimden öğrenmiştik
sırdı hatırlamıyorum, eğer gazete satarsak tramvaya para-
sı binebileceğimizi söylemişlerdi. Sultanahmet Meyda-
nında gazete bayisi bir ihtiyar vardı. Başladık ondan gaze-
te alıp tramvayda satmaya. Bizim kazancımız olmuyordu;
aldığımız beşer gazetenin tamamını satsak bile tek kuruş
vermiyordu adam. Ama olsun, bedava tramvaya biniyor-
duk ya!.. Bir süre her şey güzel gitti. Fakat bir gün elimde
gazetelerle babamın iş arkadaşlarından Salim Bey Amca
ile karşılaşınca, tramvay maceramın da sonu gelmiş oldu.
Salim Bey Amca ertesi gün babama, "Yahu Faruk." demiş,
"Aldığın maaş yetmiyor mu?.." Babam, "Yetiyor." deyince
da sürdürmüş konuşmasını: "Peki ne diye oğluna tram-
vayda gazete sattırıyorsun?" Babam şaşkın şaşkın bakınca
da her şeyi alaycı bir biçimde bir güzel anlatmış Salim

Bey Amca. Babam çok da alıngan bir adamdı. Gururu kırılmış tabii. O hışım la eve geldiğinde bana öyle bir tokat patlattı ki acısı hâlâ içimdedir. O zamandan beri bir şey satmam ben; ne olursa olsun beceremem satmayı, ayıp bir şeymiş gibi gelir hep. Sinemacılığımın en hareketli döneminde bile yaptığım filmleri kendim pazarlayamaz, o işle ilgilenecek adamlar çalıştırırdım...

HAYIRLI YANGIN

1929 yılında, hani Boğaz'a ilk buzların geldiği zaman rahmetli kardeşim doğdu. Ben sekiz yaşındaydım : zaman. Babamın durumu biraz düzelmişti. Beylerbeyi'ne taşındık: Ben, annem, babam, kardeşim. Bir de Cemile Teyzem. Teyzemin gelişine en çok sevinen ben olmuştum. Çünkü ablam gibiydi o...

Ama en keyifli gecelerimden birini henüz taşınmadan Gedikpaşa'daki evde yaşadım. Bir gece yarısı beni uyandırdı babam, "Çabuk kalk Hulki, bak..." dedi heyecanla. Bir de baktım ki gök kıpkırmızı. "Bu ne baba?" dedim... "Yangın var." dedi. "Senin okulun yanıyor." O an duyduğum sevinç hiç unutamam. Artık okula gitmeyeceğimi sanıyordum çünkü.

Aslında Gedikpaşa'yı sevmiyordum. Sanki orada kafam pek çalışmazdı. Hâlâ da öyleyimdir; sevmediğim yere gittiğimde kafam çalışmaz. Kimi yerler de vardır hayyelemi motor gibi çalıştırır. Sözün kısası, Beylerbeyi'ne taşınınca cennette sandım kendimi. Bizim evimiz Beylerbeyi çayırına bakardı. Üç katlı ahşap bir evdi. Bahçemiz vardı, bahçemizde meyve ağaçları vardı, her yılımız yemyeşildi. Birdenbire dünyam değişmişti orada. Ben en ilginç yanı da bambaşka bir öğrenci olmuşum. Zaten sınıf geçen ben, değil sınıfın, okulun yıldızıydım artık.

di. Gururu ki-
öyle bir tokat
eri bir şey sa-
ayı, ayıp bir
reketli döne-
amaz, o işle

geldiği za-
ındaydım o
Beylerbeyi'ne
de Cemile
acımuştum.

taşınma-
arısı beni
edi hey-
ba?" de-
" O an
meyece-

ada ka-
ğim bir
r mu-
Beylerbe-
evimiz
l. bah-
yanı-
a İşin
ar zor
Bü-

ur öğretmenler beni över, beni örnek gösterirdi. 4. ve 5.
sınıfı Beylerbeyi'nde okudum. Zaten daha sonra Kadıköy'e
taşındık.

Beylerbeyi'nde otururken Rasih Amcam da yine biz-
de kalıyordu. Balıkçılık, sandalcılık yapıyordu gündüzleri.
Günlerde halinde tavrında tuhafliklar başlamıştı. En ön-
ce ben şüphelendim durumundan. Çünkü hep beraber ye-
mek yerken, o kalkar kahveye diye evden çıkardı ama üst
kattan sesler işitirdim. Sonunda çatıdan eve girip babamın
terinden para aşırıldığını fark ettim. Uyuşturucuya da o dö-
nemde başlamış meğer. Daha sonra hastaneye yattı, tedavi
oldu. Biz Kadıköy'e taşınınca, o da Moda'da yapmaya baş-
ladı sandalcılığı. Artık sandalda yatıp kalkıyordu. Babam
kalmıştı çünkü. Ama yine de arada bir "Namık'ın izini
buldum." diye geliyor ve yeniden kandırıyordu babamı!..
Babamın durumu fena değildi artık. Kurbağalıdere'nin he-
men yanında, Hasırcıbaşı'ndaydı evimiz. Babam aldığı ar-
sağa evi kendisi yapmıştı. Orada da dört bir yanımız bah-
çelerle çevriliydi. Yemyeşil, çiçek doluydu bahçemiz.
Önemimizdeki yolda iki taraflı akasya ağaçları vardı. Ahşap
evimiz gerçekten güzeldi ve ben çok güzel okuyordum
okulda... Küçük teyzem üniversitenin son sınıfına geç-
mişti. Bir yandan da hayatını kazanmak için öğretmenlik
yapıyordu. Benim derslerimle de o ilgileniyordu artık.

DANS DERSİ

Her şeyimle ilgileniyordu Cemile Teyzem... Hiç
mutmam, bıyıklarımın yeni terlediği günlerde bana, "bak
Haliki." dedi. "Senin artık dans öğrenmen lazım. Arkadaş-
larınla gezmeye gittiğinde dans bilmiyorum dersin ayıp
olur." İyi de nasıl öğrenecektim? Ama formülü çoktan bul-
muştu teyzem. O günlerde Beylerbeyi'nde bir akrabamız

doğum günü partisi verecekti. Bu parti en güzel fırsat.
"Seni oraya götürürüm, kızları dansa kaldırırsın, onları
ayak uydurmaya çalışırsın, dans etmeyi de öğrenmiş ol-
sun böylece.." Şansım yaver gitti doğrusu. Parti veriler
eve girdiğimizde bir de baktık dans eden çiftlerin arasında
kız kıza dans edenler de var. Teyzem hemen yanlarına g-
türdü beni. "Kızlar." dedi, "Size kavalie getirdim." Ve be-
ni kızlardan birinin göğsüne atıverdi. Teyzemin bana dedi-
ği gibi yaptım: Bir elimle elini, bir elimle de belini tuttu-
m kızın. Kız da bana sarıldı tabii. İşte ne olduysa o anda be-
di. Kızın memeleri göğsüme değince saçlarımın pırtı de-
dikildiğini hissettim. Tango bitti ama bırakır mıyım kız-
ı? Tango üstüne tango yaptım kızla o gün. Tabii dans et-
meyi de öğrendim oracıkta. Ondan sonra teyzem beni un-
versite çaylarına filan da götürmeye başladı. Nasıl da
dans etmeyi öğrenmiştim artık!..

Ortaokul bitince Haydarpaşa Lisesi'ne girdim. Ç-
sevmiştim Haydarpaşa Lisesi'ni. Bu arada artık tam bir et-
kek gibi görmeye başlamıştım kendimi. Kız arkadaşları-
vardı. Gezip tozuyor, eğleniyorduk. İşte o günlerde bir et-
kadam, "Yahu Hulki." dedi. "Halkevi diye bir yer var.
Korosu da varmış. İnsanlar o koroda şarkı söylüyorlar.
haberin var mı?" "Aman beni oraya götür, müziği et-
severim." dedim. Birlikte gittik, hemen kaydoldum Hal-
kevi'ne. Çok sert bir hocamız vardı: Hulusi Ökten. Konse-
ratuvar da hocaydı Hulusi Bey. Benim yetişmemde et-
büyük katkısı olmuştur. İlk önce koroya girdim. Sesim
çok beğendikleri için solo yapmaya başladım. Aynı et-
manda klarinet çalmayı öğreniyordum. Klarinet çalma-
başlamam aslında rastlantı eseri. Halkevi'ne üç enstrü-
gelmişti. Klarinetle kimse ilgilenmedi, ben de hemen et-
çıkıttım, çünkü o zaman klarinetle caz müziği çalmak et-
olmuştu. Daha sonra konservatuvara geçtim. Orada da et-

güzel fırsattı.
tırırın, onlara
ğrenmiş olur-
Parti verilen
lerin arasında
anlarına gö-
dim." Ve be-
bana dedi-
celini tuttum
o anda ol-
pirt diye
mıyım kızı
acı dans et-
beni üni-
Nasıl olsa

dim. Çok
am bir er-
adaşlarım
ce bir ar-
yer var.
rlarmış,
zği çok
Halke-
nserva-
de çok
Sesimi
ni za-
maya
man
sahip
moda
ba-

Benimle özel olarak il-
Sosyal hayatımın gelişmesinde Halkevi'nin de.
arvarın da büyük katkıları oldu doğrusu. Oralarda
mızı öğrendik, hem konser verdik, hem sosyal ha-
tadık.

Ama işin tuhaf tarafı ne o gün, ne bugün hiç alaturka
madım. Sanıyorum bunda yine babamın etkisi var.
O çok iyi ud çalardı, tam bir alaturka hayranıydı.
tekatlardan ötürü ona olan tepkimden olacak hiç ilgi
madım alaturkaya. Caz çalıp söyledim, operada arylar
söyledim. ama alaturkayı bir türlü beceremedim. Babam
kızardı klarinet çalmama; zaman zaman "Çingene mi-
sa ne boksun!.." diye üstüme yürürdü. O dönemde ba-
tılarla ilişkilerim, yaşımın da etkisiyle çekişmeliydi zaten.
daha sonraları düzeldi...

ZORUNLU İTALYANCA

1939-40 yıllarında Kadıköy Halkevi'nin korosunda
yanlar arasına ben de katılmışım. Koronun vereceği
konserde hoca bana solo olarak bir parça söyletecekti...
amanların çok meşhur bir İtalyan parçası vardı: "Osolo
Mio". Bugün hâlâ seslendirilir bu parça. Onu okuyacağım
parçanın Türkçeleştirilmiş sözlerine çalışıyordum.
"Gün batıyor karşı sahillerde." diye başlayan çok güzel
sözleri vardı...

Konserimiz Süreyya Sineması'ndaydı ve ben kız ar-
adaşımı da, "konserimize beklerim" diye davet ettim...
Neyi söyleyeceksin?.. diye sordu... "Sizin için Türkçe
olarak Osolo Mio'yu söyleyeceğim." dedim. "Ahh, ben o
parçaya bayılıyorum. Madem benim için söyleyeceksiniz,
halde bundan sonra bu bizim şarkımız olsun!.." dedi se-
vinçle... Kız öyle dedi diye ben de çok heyecanlandım ta-
...

Biz konser için provalar yapmaya başladık... Bir gün hoca geldi ve "sana kötü bir haberim var," dedi. "Konser radyoda da yayınlanacağı için sen bu parçayı maalesef söyleyemeyeceksin... Biliyorsun radyoda her türlü Türk musikisi ve Türkçe sözlü müzik yasak!.." "Olur mu öyle şey hocam... Türkiye'de Türkçe yasaklanır mı?" dedim. Hoca kaşlarını çatı ve "Yeni kanun böyle çıktı, ne yapalım, İtalyanca söyleyecek olsaydın hiç sorun değildi..." dedi. Kararlıyım ya bu parçayı okumaya, önce çok üzülüm. Sonra, "Peki, ben hemen İtalyancasını ezberleyip hazırlasam olur mu?.." dedim... O da kabul etti. Çaresiz, konser gününe kadar parçayı İtalyanca olarak hazırladım... Ne olsa kızla ikimizin parçasıydı!..

Konser bittikten sonra kuliste keyifle bekliyorum. Baktım kız arkadaşım yanında bir kız arkadaşıyla geliyor... Fakat yüzünde hoşnutsuz bir ifade var... "Dinledim mi bizim parçamızı?.." diye sordum gülererek... Kız mağdur bir ifadeyle yüzüme bakıp, "Maalesef bu bizim parçamız olamaz... Olsa olsa, İtalyan sevgilinizle sizin parçanız olabilir!.. Tebrik ederim, çok da ateşli söylediniz!.." diyor ve çekip gitti... Orada öylece kalakaldım. O kıızı da bir daha görmedim. Türkiye'de Türkçe şarkıların yasaklanması memlekete ne yarar sağladı bilmem ama güzel bir arkadaşlığı başlamadan bitirdi!..

BOYALI BİYİKLER

Erken yaşta iş hayatına atılmamın nedeni de yine bım olmuştu. Üniversitede okumaya başlamıştım. Babamdan iki buçuk lira harçlık istedim bir gün. "Daha geç hafta verdim, nereden bulacağım iki buçuk lirayı?" dedi. Hışım ile çıktım evden ve en az on tane okul dolaştım öğretmenlik yapmak için. O zamanlar üniversite öğrencisi

adık... Bir gün
dedi. "Konser
ayı maalesef
törlü Türk
Olur mu öyle
mı?" dedim.
kı, ne yap-
eğildi..." de-
çok üzüldüm.
p hazırlan-
esiz, konser
m... Ne de

ediyorum...
şıyla geli-
Dinledin
Kız mağrur
parçamız
çanız ola-
diyerek
bir daha
klanması
arkadaş-

yine ba-
Babam-
geçen
dedi.
şım ög-
rencileri

larda. liselerde geçici öğretmenlik yapabiliyorlar-
Sırasında Haydarpaşa Lisesi'nin müdürü bana iş buldu.
Beşiktaş Matrukyan Ermeni İlkokulu'nda üç gün-
işti. Türkçe öğretmeni olmuştum... Yalnız küçük
sınıfım vardı: 18-19 yaşında bir çocuktum. Önce ağır
tave vermeliydim kendime. Hemen bir fötr şapka al-
am ve bıyıklarımı boyadım. Kerli ferli bir Türkçe öğret-
dim artık!.. Bu iş üç günlüktü ama üniversite yıllar-
boyunca hep öğretmenlik yaptım çeşitli okullarda.
Üniversite son sınıfa gelenlere ise tam öğretmenlik hakkı
ordu o sıralar. Yine gittim Haydarpaşa Lisesi'nin
müdüne ve bitirdiğim o okulda öğretmenlik yapmak is-
sini söyledim. Kabul etti. Haydarpaşa Lisesi'nin öğ-
retmenlerindendim artık...

ATATÜRK'LÜ HAYAT

O yıllarda Atatürk yaşıyordu ve devrimlerinin az hepimize coşku veriyordu. Tabii, halkın fakiri, zengini. Ta hallisi vardı ama en başta çok daha iyi günlere de gittiğimizin inancını taşıyor ve yaşıyorduk. Hatay mesele tartışılıyordu o günlerde. Ama hepimiz biliyorduk ki Atatürk Hatay'ı alır. Öyle inanmıştık Atatürk'e. Aldı da Hatay'ı...

Ben şahsen Atatürkçüyüm... Başka türlü olmama imkân yok. Çünkü Atatürk'le beraber büyüdüm ben. Atatürk 1923'te Cumhuriyeti ilan etti. Ben 1921'de doğdum. Bakımdan, ilkokuldan itibaren hep Atatürk konuştuk. Atatürk'ün icraatını gördük. Ortaokulda, lisede devrimleri gördük. Ben üniversitenin birinci sınıfındayken vefatı gördük. Yani üniversite çağına kadar Atatürk'le beraber olduk. Türkiye'ye gelmiş Allah'ın bir lutfu, büyük bir lider o... Ve benim neslim ne mutlu ki onu yakından tanıdı. Devrimleriyle iç içe yaşadı.

Mesela, annemi ele alalım. Benim annem bir okuyucu idi, okuma yazma bilmezdi yani. Bundan dolayı eziklik duyardı hep. Çocukken bunu hep hissederdim. Ama eski yazıları okumak da, öğrenmek de çok güzeldi. Öğrenememişti ve öğrenemiyordu. Babam subay emekli idi ve evde her zaman gazete okurdu, olaylardan bahsedirdi. Annemse hep susardı.

Sonra Atatürk Harf Devrimi'ni yaptı. Harf Devrimi dediğimiz de öyle çok basit bir devrim değildi kesinlikle.

lerinin ateşi
zengini, or-
nelerine doğru
aray meselesi
arduk ki Ata-
Aldı da Ha-

olmama da
ben. Ata-
doğdum. O
ıştık, Ata-
rimlerini
vefat etti
beraber-
bir liderdi
andı, dev-

bir üm-
kolayı da
ederdim.
güçtü.
emekli-
bahse-

Devrimi
snlikle.

Ben henüz çocuktum ben, ama hatırlıyorum ne kadar
dağını. Düşünebiliyor musunuz, bir ülkede eski
kullanılırken, bir gün deniliyor ki, artık eski yazı
Bir anda koskoca bir millet okuma yazma bilmez
Yani herkes bir anda aynı seviyede. Hiç de basit
s değil tabii ki. Herkes panikliyor. "Eyvah, n'olacak
" Oyle ya, kimse okuma yazma bilmiyor o andan
Atatürk, hemen, zannediyorum ismi Millet Mek-
olan bir organizasyon kurarak her mahallede, her
insana yeni harfleri öğrenme imkânı sağladı. Mesela.
saat dörtte dağılıyorsa, saat beşte orada okuma
kursu başlıyordu. O kurslara da daha önceden Latin
öğrettiği öğretmenleri tayin etmişti. Her semtte
O kurslara katılmak için kimseyi zorlamadı. Tama-
steğe bağlıydı. Benim annem de gerektiğinde her işi
nereye bırakırdı fakat kursu asla bırakmazdı. Her gün
olarak kursa gitti ve mükemmel olarak okuma yaz-
na öğrendi. Daha sonra, her sabah bizi okula, kocasını da
okuldan sonra gazetesini alır ve büyük bir keyifle
Akşam babam gelince de günlük gazete havadisle-
rinden bahsetmeyi ihmal etmezdi. Ben onun o keyfini hâlâ
anıyorum.

Atatürk'ün yaptıkları bugün bize çok basit gibi geli-
yor ama gerçekten çok büyük bir insandı o. Bugün gidin
İstanbul'a, rahatsızlık duyuyorsunuz. Çünkü bir sokak
kimi bile okuyamıyorsunuz. Hâlâ geçemediler Latin al-
fbesine. Kolay iş değil ki. Bizde uzunluk ölçüsü birimi
kendi ağırlık ölçüsü birimi okkaydı bir zamanlar. Ata-
türk bunları da metrik sisteme geçirdi. Uzunluk birimini
metre, ağırlık birimini de kilo yaptı. Para birimi de on pa-
raları para diye bilinirdi. Onu da metrik sisteme, yani
güzelik sisteme geçirdi. İngiltere'de bile para biriminin ve
uzunluk biriminin metrik sisteme geçilmesi daha üç-dört

sene kadar önce gerçekleşti. Atatürk'ün yaptıkları gereği şeyler olmasaydı eğer, İngiltere enayi mi gerek duysun. Zamanlar Atatürk'ün yapmış olduğunu bugün aynı şekilde uygulamaya. İngilizler ne kadar uğraştılar paralarını değerlendirmek için. Hatta üç-beş sene bunun propagandasını yaptılar. Ben İngiltere'deydim o sıralar, aylarca tartışıldı bu konu kamuoyunda. Atatürk bunları daha o zamanlar şakır şakır yapıyor ve de büyük bir başarıyla uyguluyordu. Biz bunları gördük. Diyorlar ki, bir futbol takımının kazanması için evvela motivasyon lazımdır, inanç lazımdır vs. O kadar büyük bir motivasyon veriyordu ki Türk milletine. Mesela onun yaptığı bir şey var ki, bugün biz hâlâ yapamıyoruz. Yunanlılarla savaş yaptık biz. Öyle sadece soğuk savaş falan değil, resmen savaş... Geldiler, burayı istila ettiler. Biz de onları kovduk ülkemizden. Baktı ki Atatürk iki komşu ülkenin birbirine düşman olması doğru değil, savaştan kısa bir süre sonra Yunanistan'la dostluk kurmayı başardı.

Bakmayın paramızın şimdiki haline. Onun zamanında bir dolar, bir liraydı! O bakımdan bizim nesilden çok az insan çıkar onun aleyhinde olan. İnsan çarpılır bu kadar yararını gördükten sonra, Atatürk'ü inkâr ederse!

Mesela, Atatürk'ün sağlığında yapılan Balkan Oyunlarında hep birinci olurduk. Bir kere, o da bir puanla ikinci olduk, milletçe gururumuz kırıldı, yediremedik kendimize... Kahrolduk!.. Çünkü her alanda en iyisini yapıp diğer yada örnek gösterilen bir ülke olacağımıza inanıyorduk. O inanç vardı içimizde. Ne zaman Atatürk öldü, o coşku, o inanç da yavaş yavaş yitip gitti. Başka kültürlerin etkisi altında kalmaya, hatta ezilmeye başladık; önceleri farkında olmadan tabii. Farkına vardığımızda ise iş işten geçmiş ne yazık ki...

aptıkları gerekli
gerek duysun o
gun aynı şekilde
paralarını değiş-
gandasını yaptı-
tartışıldı bu ko-
anlar şakır şa-
gırluyordu. Biz
nın kazanma-
azımdır vs. O
Türk milletine.
hâlâ yapami-
sadece soğuk
rayı istila et-
ki Atatürk
doğru değil,
kurmaya

zamanın-
den çok az
bu kadar

an Oyun-
la ikinci
kendimi-
cip dün-
rduk. O
coşku, o
kisi al-
arkında
eçmişti

Önce Fransız kültürü egemen oldu hayatımıza. Gün-
kültürümüze kadar girdi Fransızca sözcükler. Hat-
Fransız aksanını beceremeyenlere cahil gözüyle bakıldı-
günler bile yaşadık. Sinemalarda da Fransız filmleri.

Sonra hayatımıza Amerikan kültürü girdi. Birdenbi-
hem de. Ne zaman ki Missouri zırhlısı geldi Türki-
günden başlayarak Amerikan kültürü sarıp sarma-
Sanırım Amerika'nın dünya ölçeğinde uygula-
başladığı kültür çıkartmasından biz de payımızı ali-
Sinemaları Amerikan filmleri, radyoları Amerikan
sardı. Büyük bir kitleyi de hemen etkisi altına al-
gecikmedi üstelik. Mesela ben önceleri kemanla
şarkıları çalardım. Klarinet çalmayı öğrendiğimde
artık Amerikan parçalarından başkasına pek yüz
olmuşum...

O dönemde bir yandan üniversitede okuyor, bir yan-
da çalışıyordum. Artık kendi kazandığım param vardı
medicimce harcayabilirdim. Üniversitede kimya bölü-
münde okuyordum. Çünkü lisede kimyam çok iyiydi, hep
not alırdım. Tabii konservatuvara da devam ediyor-
universite yıllarımda. Üstelik bir de orkestra idare et-
meye başlamıştım: Kadıköy Halkevi Caz Orkestrası. Ön-
küçük bir orkestraydı ama bir süre sonra yirmi kişi
mıştık. Konserler vermeye bile başlamıştık üstelik.

HAYDARPAŞA PALAS

Üniversiteye giderken bir yandan da öğretmenlik
başladığımı söylemiştim. Hayatım boyunca en
aldığım iş öğretmenlik oldu desem yeridir. Haydar-
paşa Lisesi'nde ilk kez derse girdiğim günü hiç unutmam.
Nasıl başlayacağımı kestiremiyordum. Elim ayağım

titremeye başlamıştı. Baktım olacak gibi değil, elime bir tebeşir alıp tahtaya döndüm, başladım bir şeyler anlatmaya. O heyecanla ne anlattığımı da bilmiyordum ya. Yine de durumu kurtarmıştım. Kimler vardı o gün öğrenciler arasında? Nişan Hançer vardı, Metin Erksan vardı... Daha sonraki yıllarda ünlü olmuş birçok insan vardı Haydarpaşa Lisesi'ndeki öğrencilerim arasında. O zamanlar Haydarpaşa Lisesi'ne "Haydarpaşa Palas" derlerdi.

Öğrenciler çeşit çeşittir: Çalışkanı vardır, tembeli vardır, zekisi vardır, akıllısı vardır, durgunu vardır, aksisi vardır... Ama ne olursa olsun, eğer onlara insanca yaklaşırsanız severler sizi. Biz öyle değil miydik? Kimi öğretmenlerimizi bir anne-baba gibi görür, kimilerinin dersine bile girmek istemezdik...

Öğretmenliğim süresince iki şeye çok dikkat ettim. Birincisi, haksızlık yapmamaya; ikincisi, gereksiz bilgilerle öğrencileri sıkmamaya. Öğrencilerin çoğu mahalleden. Kadıköy'den tanıdığımız insanların çocukları olduğu için bütün sınavları sözlü yapardım, hiç kimseye torpil filan yaptığım düşünülmesin diye. Ama öğrencilere sınavda çok hak tanırdım. Soruyu bilemedi mi başka sorular sorardım. Eğer iyi niyetli ama başaramıyorsa oturur kendim çalıştırırdım. Ayrıca okul dışı sorunlarıyla da ilgilenirdim.

Sözelimi, soyadı Ateş olan bir öğrencim vardı. Parasız yatılı sınavına yetişememişti. O devirde Samsun'dan İstanbul'a gelmek o kadar kolay değildi. Çok çalışkan, iyi niyetli pırıl pırıl bir çocuktü. Okullar açıldıktan 15 gün kadar sonra bana geldi. "Hulki Ağabey" dedi, "vedalaşmaya geldim." Şaşırmıştım. "Niye?" diye sorunca gözlerini yere indirdi. "Kalacak yerim yok ağabey, ben yatılı sınavı için gelmişim, yetişemedim, İstanbul'da okumama imkân yok." dedi. Hemen müdürün yanına gittim, anlattım durumu. Haydarpaşa Lisesi'nin o zamanki müdürü Saffet Şa-

değil, elime bir
seyler anlatma-
rım ya. Yine
gün öğrenciler
vardı... Daha
Haydarpaşa
Haydarpa-

ardır, tembel:
ardır, aksis:
arınca yaklaşıp
öğretmen-
dersine bile
kakat ettim:
siz bilgiler-
mahalleden.
lduğu için
orpil filan
snavda çok
sorardım.
m çalıştı-
m.
vardı. Pa-
arsun'dan
ışkan, iyi
5 gün ka-
laşmaya
rını yere
ravı için
a imkân
m duru-
fiet Şav

cesaret sahibi, kültürlü ve çok beyefendi bir adam.
Ereğin gün müdürden haber geldi. Çocuğu kontenjanın-
sız yatılı okutacaktı.

Bir de Müslüm diye bir öğrencim vardı. Ağırkanlı:
Soru sorarım duymaz, duysa cevap vermez.
Bana sayılık mı yapıyor diye düşünürdüm. Öteki öğren-
ci anımla anlamış olacaklar ki, "o hasta efendim" de-
di. Onun için öyle davranıyor." Hemen okul doktoruna
gittim. Doktor ilaç vermiş ama Müslüm aynı Müs-
lüm gibi müslümün önünde eriyip gidiyor çocuk. Baktım ola-
nı değil, hastaneye götürmeye karar verdim. O za-
man yatılı öğrencileri kapıdan dışarı bırakmazlardı. Sı-
nımla becerikli çocuk seçtim, onlar Müslüm'ü kapıya
girdi. Ben kapıcıyı lafa tuttum, çocuklar Müslüm'ü ka-
dıköy'e. Çocuğu hastanede bir kontrolden geçirdiler ki,
dokuz yerden zatülcenp olmuş. Hemen tedaviye
aldım. Daha sonra da iyileşip nekahat için memleketine
gittiğini duydum.

Müslüm ile maceramız orada bitmedi. Aradan yıllar
geçti. 1950'lerde Milli Koruma Kanunu adlı bir kanun
geçti. Çok sert bir kanundu. İnsanlar stoktaki mallarını bile
istatistik yaparak yetkililere vermek zorundaydı. Buna uy-
mayanlar hapse giriyordu. Benim de elimde film negatifle-
rime vardı. Ama kanun kapsamına girip girmediğini bilmi-
yordum açıkçası. Yetkililere başvurdum. Bir de ne göre-
dim. İstanbul Milli Koruma Müdürü bizim Müslüm değil
mi. Çok yardımcı oldu bana, tabii kanun çerçevesinde.

Şimdi hatırladım: Bir de okulda çok yakışıklı bir öğ-
retmen vardı. Öyle ki, o geçtiği zaman Kadıköy'de, Altı-
yol'da kadınlar, kızlar yollara dökülürdü. Onun için intihar
etmeye kalkanlar bile oluyordu. Öteki kimya öğretmeni
kaldı. Bu çocuğa, lise bitirme sınavında geçer not verme-
di. Sen hakkına girdiği için göz göre göre 11 yılı boşa gi-

diyordu çocuğun. Sınavda görevliydim. Dikkat ettim o-
dukça çalışmıştı, bence geçer not alırdı. Öğretmen arkada-
şa fikrimi söyledim. "Bırak yahu." dedi. "Karılar, kızlar
peşinde. Zengin biriyle evlenir kurtarır kendini." Ben bu
haksızlığa göz yumamadım, yine müdüre çıktım, sınıfı ge-
çirttim çocuğa.

DENEY BOŞA GİTTİ

Öğretmenlik günlerinde işler hep böyle yolunda gir-
medi tabii. Mesela bir randevu koparmak uğruna neredey-
se havaya uçmanın eşiğine geldiğim zamanlar da oldu.

Okul yıllarımda, yani orta ve lise döneminde hep er-
kek öğrenciler vardı sınıfımızda. Hatta kadın hocamız bile
yoktu.

Daha sonra üniversite yılları başladı. İlk sene, sonra-
dan yanan Zeynep Hanım Konağı'nda PSN denilen büyük
bir sınıfta Tıp, Fizik, Kimya gibi bölümlerle birlikte der-
görüyoruz. Tabii derslere giren birçok kız öğrenci de var.
Sıralarda kız öğrencilerle karışık oturmaya başlayınca
afalladık. 18 yaşlarında genç çocuklarız hepimiz. Ve baş-
ladık sınıfta kendimize kızlar beğenmeye. Fakat beğendi-
ğimiz kızların bundan haberleri bile yoktu tabii. Biz tama-
men kendi aramızda, şu seninki, yok bu benimki, diye kız-
lara platonik olarak ilgi duyuyorduk. Benim de böyle
uzaktan uzağa ilgi duyduğum çok güzel bir kız vardı.

Neyse, ben bu arada Yeldeğirmeni Ortaokulu'nda
hocalık yapmaya başladım. Fakat benim branşım kimya
olmasına rağmen, kimya dersi boş olmadığı için fizik der-
lerine giriyorum. Kimya dersine de bir kız giriyormuş. Bir
gün öğretmenler odasında oturuyoruz, baktım benim be-
ğendiğim güzel gözlü kız da orada. Meğerse kimya dersle-
rine giren oymuş. Fakat onun branşı da fizikmiş aslında.

Dikkat ettim ol-
Öğretmen arkada-
Karılar, kızlar
kendini." Ben bu
çaktım, sınıfı ge-

ye yolunda git-
una neredey-
lar da oldu.

minde hep er-
hocamız bile

sene, sonra-
enilen büyük
birlikte ders
enci de var.

başlayınca
uz. Ve baş-
beğendi-
Biz tama-
diye kız-
de böyle
vardı.

okulu'nda
kimya
fizik ders-
muş. Bir
enim be-
dersle-
aslında.

Bu güzel tesadüfü ne yapsam etsem de değeri-
dye düşünmeye başladım... Karşılaştıkça selamla-
ama nasıl samimiyeti ilerletir de bir sinema-
yere gitmek için randevu isteyebilirim diye ça-
kız bir gün kendiliğinden geldi ve "Hulki Bey.
fizik dersine giriyorsunuz ama, aslında kimya
şsunuz. Ben de fizik okuduğum halde, burda
dersine giriyorum, fakat deneylerin nasıl yapılaca-
medığım için oldukça sıkıntı çekiyorum. Rica et-
bana yardımcı olabilir misiniz?.." dedi.

Boyle bir fırsat yakalamışım, kaçırır mıyım hiç? "El-
memnuniyetle." dedim.

Okulun bir kimya laboratuvarı vardı, o da bodrum
Kuytu bir ortam. Körün istediği bir göz, Allah
göz. Hemen, "Gelin laboratuvara inelim, orda
kaç deney göstereyim." dedim... "Peki, teşekkür
dedi. Ona deney yapmayı göstereceğim, ama bir
da aklım, ondan koparmayı düşündüğüm randevu-

Laboratuvara indik. "Ben size önce oksijen deneyini
göstereyim. çünkü bu deney öğrencilerinizin çok hoşuna
görecektir." dedim.

Bu deney esnasında tüpten oksijen çıkıyor ve kibriti
atmaz hoş ve renkli bir parlama oluyor... Bunu
anlatmaz, "Olur, bundan başlayabiliriz." dedi. Fakat
tedirgindi. "Ben çocukken bir piyeste görmüştüm,
deney yapılırken tüp patlamıştı ve kızın gözleri kör
olmuştu!" dedi...

Deney basit olduğu için ben gayet kendimden emin
şekilde, "Merak etmeyin, ben hiç sizin güzel gözlerini-
keder miyim!.." diye de yapıştırdım iltifatı... Sonra da
görmeye geçtim. Bir yandan kıza izah ederek, oksijen

elde etme deneyini yapıyorum, "Evvela tüpün içerisinde permanganat denen kırmızı madde konuluyor..." diye anlatıyorum ama, bir yandan da aklım kızda. Deney bitince haliyle kız gidecek, acaba deney bitmeden şu randevu konusunu nasıl açsam diye düşünüyorum. Bu arada permanganatı tüpe koydum, sonra da heyecandan dalgınlıkla sülfürik asit yerine nitrik asiti aldım. Şimdi öyle bir şey ki, permanganata sülfürik asit katıldığında oksijen elde ediliyor fakat nitrik asit katıldığında bomba oluyor!.. Hiç farkın olmadan nitrik asiti permanganata kattım. Sonra da atar tuttum... Bir süre sonra başladı tüpten fokurdamaya benzeyen birtakım sesler çıkmaya... Böyle olmazdı hiç, niye acaba diye aklımdan geçiriyorum tabii, fakat hâlâ yaptığım yanlışlığın farkında değilim... Ve kibriti çakıp tüpün içine atıyorum. Atar atmaz, müthiş bir patlama... "BUUUM!!" Kız da, ben de ani bir refleksle ellerimizi yüzümüze kapatıyoruz. Fakat kız çığlık çığlığa, "Gözlerim, gözlerim!.. Kırıldım!.." diye bağıyor. Usulca ellerimi gözlerimden çektim, baktım görüyorum. Kör olmamışım!.. Kız da olmamıştır diye içim rahatladı... Kıza baktım. Fakat o ne!.. Bütün yüzü, üstü-başı kan revan içinde, kıpkırmızı!.. Hemen atılıp müdahale ettim. Bu arada hademeler koşturup geldiler. Ama kızın kanayan bir yeri yok!.. Gözlerini açtırdım o da görüyordu. Fakat kan neyin nesi!.. Sonradan anladım ki, bu kan değil, tüpteki permanganat denilen kırmızı maddeymiş!..

Bu olay okulda bir skandal oldu!..

Ve ben hem okuldaki işimden, hem de kız arkadaşımından oldum!.. Zavallı, o günden sonra üniversitede beni ne zaman görse bucak bucak kaçmaya başladı.

Bu arada üniversite bitmek üzereydi, son sınıftaydım artık. Evet, derslerim iyiydi ama bir yandan öğretmenlik bir yandan konservatuvar, bir yandan müzisyenlik yapıyordum.

...tütün içerisine
...yor..." diye anla-
...Deney bitince ha-
...randevu konu-
...arada permanga-
...algınlıkla sülfü-
...e bir şey ki, per-
...en elde ediliyor.
...Hiç farkında
...Sonra da ateşe
...amaya benzer
...niye acaba.
...aptığım yan-
...tütün içine atı-
...UUM!.." Kız
...nize kapatıyo-
...zlerim!.. Kör
...erimden çek-
...Kız da olma-
...o ne!.. Bü-
...!.. Hemen
...arup geldi-
...açtırdım.
...an anladım
...mızı mad-

...arkada-
...tede beni
...ıttaydım
...menlik,
...yapar-

...üniversitedeki derslere zaman zaman girmediğim ol-
...Yine de laboratuvar sınavlarını vermiştim. Ama
...sınav vardı ki asıl mesele onu vermektir. Üstelik
...kolay değildi bu dersler. Ortalama iki yılda filan
...ordu tamamı. Sınavlardan sorumlu dekan Fahri
...Ona gidip, "ben bu dört sınavın hepsine birden
...dedim. Şaşırdı Fahri Bey. "Evladım, öyle dör-
...verilmez kolay kolay." dediyse de ben üsteleyin-
...diyemedi. Sınavların arasını birer hafta açtırdım
...dördünü birden. Diploma törenine gittiğimde ilk
...Fahri Bey olmuştu.

...Üniversiteyi bitirince üzerimden koca bir yük kalktı
...Beyazıt'tan yürümeye başladım, kendime geldiğim-
...Taksim deydim. İlk yaptığım iş, o sıralarda Ankara'da
...babama telgraf çekmek oldu. Babamın benden de
...semineceğini biliyordum. Benim mühendis olmamı
...sıyordu çünkü. Kardeşimin de doktor olmasını isterdi
...Kaderin cilvesine bakın ki, ben kimya mühendisi ol-
...ama mesleğimi yapmadım. Kardeşimse Almanya'da
...ihtisasını yaptı ve mesleğini yapamadan genç
...hayata gözlerini yumdu.

Bu arada Rasih Amcam hapse girdi. Sinop'ta yattı
...Sonra İskenderun'a yerleştiğini duyduk... Orada
...ölünce Namık Amcamın izini sürüp arayacak kim-
...kalmadı ailede!..

...Üniversite bitince Amerika'ya gitmeyi kafama koy-
...tım. Ne de olsa "Amerikan rüyası" benim de kanıma
...çoktan. Öyle bir rüyaydı ki bu, sanki oraya gidin-
...tütün dertleri, sorunları bitiyordu insanın. Aslında Tür-
...de tanıştığım Amerikalı dostlar, hiç de öyle olmadığı-
...hatta oradaki sorunların buradakinden de karmaşık ol-
...söylemişlerdi. Ama bir kere o rüyayı biz de gör-
...başlamıştık artık, vazgeçmek aklımın ucundan bile

geçmiyordu. Zaten bir amacım, hatta birkaç amacım da vardı Amerika'da gerçekleştirmek istediğim. Yani pek de macera olsun diye gitmiyordum. Bir yakınım bakır fabrikası kuracaktı Türkiye'de, ben de kimya mühendisi olduğum için Amerika'da metalurji ihtisası yapacaktım. Döndüğümde fabrikayı birlikte çalıştıracaktık.

Amerika'ya gitme nedenlerimden biri buydu. Ama en önemlisi, plaklarını dinlediğim o dev müzisyenleri yakından görüp dinleyebilecektim. Laf aramızda, beni ez çok isteklendiren de buydu zaten...

AMİ

birkaç amacım
ğim. Yani pek
nım bakır fabr
mühendisi old
pacaktım. Dö-

ri buydu. Ama
müzişyenleri ya
amızda, beni ez

AMERİKA GÜNLERİ

BOLCULUK BAŞLIYOR

Yıl 1946. O zamanlar daha uçak seferleri falan ol-
madığından mecburen gemiyle gidecektim Amerika'ya.
İzmir'den kalkıyordu. Bir Norveç gemisiydi bu.
Yılbaşı üzeri ve geminin kalkmasına bir hafta kala
İzmir'e. Ankara Radyosu'nda birlikte çalıştığım
genç arkadaşlarım vardı, Amerikalı zenci davulcu Mc
Ale ve trompeçi Zekai Apaydın. Daha sonra onlar İz-
mir'e gelip çalışmaya başlamışlardı. İzmir'e bir hafta erken
Yılbaşı'nın nedeni de, o haftayı onlarla geçirmekti. Yılbaşı-
nın gecesini günü de vapurum hareket edecekti. O zamanlar
İzmir'de vali veya polis müdürü vs. gibi hatırlı bir akra-
ba olan gençlerin dokunulmazlığı vardı ve istedikleri
şeyi istedikleri gibi çalım satıp, hatta bela kesiliyorlardı.

Yılbaşı gecesi arkadaşlar bir yerde program yapıyor-
lardı. Ben de takıldım onlara, hem eğleneceğim, hem de
karnetle o gece onlara öylesine eşlik edecektim. Sabah
gemiye binecektim.

O gece birlikte çalıp halkı eğlendirdik. Sabaha karşı
bizim bitap düşmüştük. Orkestra toparlandı. Klarinetimi
kutu kutusuna. Zekai de trompetini paketledi. Tam o
sırada kabadayı tipli, sarhoşça biri geldi. Önce gayet kibar-
ca "Merhaba arkadaşlar, nasılsınız?.. Ben sizin büyük bir
teyranınızım, sizden bir ricam var. Bana komparsitayı ça-
ğır mısınız?.." dedi.

Bunun üzerine Zekai, "Kusura bakmayın kardeşim.
Müzik bitti!" diye cevap verdi. Bunu duyar duymaz, az ön-

ce kıbar konuşan adam birden diklenerek, "Ne demek bitt-
ulan!.." diye çıktı.

Zekai, şöyle bir dönüp baktı adama ve "Olmaz!.." dedi tekrar.

Bu arada da bir-iki garson belirdi ve bize karşıda-
r "Aman susun, o falancanın bilmem nesidir, çok belalıdır."
gibisinden işaretler yapmaya başladılar. Zekai, "Eeh!..
Çalmıyorum, isterseniz polis çağırın!" diyerek, aldı trom-
petini çekip gitti. Ben kaldım mı adamla baş başa... Tam
gitmeye yeltendim, adam yapıştı koluma, "Nereye arka-
daş, onlar gittiğine göre sen çalacaksın komparsitayı!.." dedi.
"Bak arkadaşım, ben öylesine geldim, burada çalış-
mıyorum. Ben aslında Amerika yolcusuyum, az sonra ge-
mim kalkacak." diye dil döküyorum ama hiç faydası yok...
Adam silahını çekip bana doğrulttu ve, "Bırak bu dümen-
leri!.." dedi. "Eğer bu gece burada komparsita çalınmazsa
bu silah boşalır!.."

"Eyvah" dedim. "Hulki sen uyma, zaten vize alabil-
mek için üç sene beklemişsin, bir de tam giderayak öbür
tarafı boylama..." Öyle ya, adam silahı havaya sıkırsa neyse
de, ya benim üzerime boşaltırsa bu kafayla!.. Hemen alttan
aldım: "Hiç meraklanma arkadaş, senin komparsitayı çala-
cağım." dedim ve klarineti kutusundan çıkartarak başladım
sabahın köründe silah zoruyla komparsitayı döktürmeye...
Neyse, adam memnun, ben memnun... Müzik bitince "Ben
seni çok severim." dedi ve boynuma sarıldı. Sarılıp öpü-
şüp, vedalaştık adamla...

Amerika yolculuğumun başladığı bu ilk günü hiç
unutamam... Ve bu yolculuk hiç kara yüzü görmeden 27
gün sürdü.

Gemi bir şilep olduğu için topu topu beş yolcusu
vardı. Hepsı de Türk olan beş kişiden dördü öğrenciydi.

Ne demek bitt...

na ve "Olmaz!.."

ve bize karşıdan

çok belalıdır."

Zekai, "Eeh!.."

erek, aldı trom-

baş başa... Tam

"Nereye arka-

mparsitayı!.."

burada çalış-

az sonra ge-

şaydası yok...

bu dümen-

çalınmazsa.

vize alabil-

erayak öbür

sıkça neyse

Hemen alttan

sitayı çala-

başladım

ktürmeye...

ince "Ben

arılıp öpü-

günü hiç

meden 27

yolcusu

genciydi.

...lardaki maceralı vapur yolculuğu bir türlü bitmek
Sonunda Amerika'ya ayak bastık ve Amerika
...ilk izlenimle birlikte ilk şoku limanda yaşadım.

Vapurdan çıktık, gümrüğe girdik. Günlerden pazar
...gümrük تنها. Bir memur geldi. Yanımızda
...var ama, öğrenci yanında ne taşır ki: Birkaç
...göcek, bir-iki kitap filan. Ama gümrük memuru
...uzun uzun aradı bavulları. Bir şey çıkmadı tabii.
...türlü bırakmadı bizi. Aklıma rüşvet vermek gel-
...Yok canım, burası Amerika." dedim kendi ken-
...İstelik böyle bir şey düşündüğüm için kendimden
...Neyse, gümrük memuru fazla utandırmadı beni.
...emi iyi bulmuş olacak ki yanına çağırdı. "Bak ar-
...dedi. "Bavulunuzda bir şey yok. Olmayacağını
...biliyordum zaten. Ama biz burada üç kişiyiz. 10'ar
...30 dolar verin de hem biz iki kadeh atıp neşemizi
...hem de sizin başınız ağrmasın. Yoksa akşama
...siz bize bakarsınız, biz size." Baktım adam rol yap-
...hemen arkadaşlara durumu açıkladım. 30 doları
...Çeştirip verdik de yakamızı kurtardık adamlardan.

O gün arkadaşlarla otele yerleştik ve hemen soluğu
Broadway'de aldık. Broadway denilen geniş ve ışıklı cad-
...semalarıyla tiyatrolarıyla gerçekten muhteşemdi. Et-
...bakınarak saatlerce dolaştık.

En hoşuma giden şey de New York sokaklarında hiç
...nin kimseyle ilgilenmiyor olmasıydı. Çünkü biraz
...gaç mizaçlı olduğum için yaban ellerde herkesin gözü
...imde olur da elim ayağım birbirine dolanır diye kor-
...ordum açıkçası. Ama bu korkum daha ilk gün kaybo-
...gitti. Herkesin kendi âleminde olduğu bir dünyaydı bu-
...Daha sonra karşılaştığım kimi olaylar yüzünden, in-
...ların bu kayıtsızlığından biraz da ürktüm doğrusu. Bir
...sokakta dolaşırken yerde kanlar içinde yatan bir adam

gordum. ama kimse ilgilenmiyordu. Neredeyse üstünder atlayıp geçiyorlardı. Adama yardımcı olmaya çalıştım. "Aman sakın dokunma." dediler. Şaşırıp kaldım. "Ee," dediler "bu ülkenin polisi var. Neredeyse gelir ve gerekeni yapar." Hâlâ şaşar dururum bu duruma. O geceyi otele geçirdikten sonra okuyacağım okula gittim. Quen's College'di adı. Kısa bir süre içinde uyum sağladım okula. Hatta hemen üniversitenin senfoni orkestrasında klarinet çalmaya başladım. Klarinetimi yanımda götürmüştüm tabii. Ne de olsa ekmek teknesi...

SES NASIL DUYURULUR

Okulda İngilizcemi biraz ilerlettikten sonra kendime bir iş aramaya başladım. Yıl; 1947... Gözüme bir ilan ilişti. kilise korosunda şarkı söylemek için baritonlar arıyorlardı. Gidip müracaat ettim. Bir-iki şarkı söylediler ve sesimi beğendiler. "Şimdilik önce koroda söyle, sonra sana solo olarak da söyleteceğim." dedi koronun şefi...

Burası bir Anglikan Kilisesiydi. Bizler uzun, kırmızı cübbeler giyip, beyaz kolalı yakalar takarak, iki sıra halinde, ellerimizde yanan mumlar, şarkımızı okuyarak ağır adımlarla halkın içinden geçiyor ve sonra da papazların yan tarafında yerlerimizi alıyorduk. Koronun şefi de org çalıyordu. Bizler yürürken mecburen şefin yanından geçiyorduk. Şarkımız bitince vaaz veriliyordu ve ardından şefin işareti üzerine, gene geldiğimiz gibi iki sıra halinde şefin önünden ilahi söyleyerek geçip gidiyorduk. Benim yanımda, yine harçlığını kazanmak amacıyla orada çalışan, açık gözlü bir Amerikalı çocuk vardı. Aralarındaki tek Müslüman da bendim. Ayın sonrasında şef hepimizle teker teker konuşuyor ve her seferinde yanımdaki çocuğa, "Aferin, bugün yine çok iyidindin...", bana ise, "Yahu, geldiğinde

sesin çok güzel
duyuluyor!" diyordu.

Bu Amerikalı ç
lıyordum. Fakat şef
kendi kendime..
Baktım bizim
te strada şefe yakın
şefin tam yanın
teyeyeceği için, ağzı
sarıyılı... Yani başı ile

"Haaa!.. Demel
tesisi hafta ben daha
çalıştım. Tam yanında
tutarak gür sesle okud

Ayinden sonra
bugün ne güzel söyle
yorum senden!.." dedi

Ertesi hafta ise
başlamaya başladım!..

AMERİKALI K

Okula kısa zama
diler. gündelik yaşam
teni. Sözelimi 1940'
ben önce makyaj yap
makyaj yapıp yapma
Amerika'da 13-14 ya
ızlar. Bu benim tuhar

En çok tuhafım
tımıştu. New York'ta
birlikte çalışıyorduk. B
gideceğiz... Ben orayı

Neredeyse üstünde
olmaya çalıştım
kaldım. "Ee," de
gelir ve gereken
O geceyi otelde
m. Quen's Colle
adım okula. Hatı
ta klarinet çalma
rıştım tabii. Ne

sonra kendime
ne bir ilan ilişti
ar arıyorlardı
ler ve sesimi
tra sana solo

azun, kırmızı
ki sıra halin
uyarak ağır
papazların
şefi de org
undan geçi
dından şe
halinde şe
Benim ya
ta çalışan.
daki tek
zle teker
ğa, "Afe-
diğinde

sesin çok güzeldi, ne oldu böyle sana, sesini hiç du-
ymadım!" diyordu.

3. Amerikalı çocuğun sesinin pek güzel olmadığını
Fakat şef niye böyle söylüyor diye düşünüyör-
kendime... Çok geçmeden de bunun sırrını keş-
Baktım bizim uyanık arkadaş benden erken geliyor
sıra şefe yakın taraftaki yeri kapıyor. Yürüyüş sıra-
tam şefin yanından geçerken başını ona doğru çevi-
yeceği için, ağzını şefe doğru, yana çarpıtarak okuyor
Yani başı ilerde ama, ağzı şefe doğru...

Haaa!.. Demek bu iş böyle oluyormuş!" dedim. Ve
hafta ben daha erken davrandım, şefe yakın tarafı
Tam yanından geçerken de ağzımı şefe doğru çar-
pıtarak gür sesle okudum şarkıyı...

Ayından sonra şef yanıma geldi ve "Hah şöyle, bak
ne güzel söyledin. Artık hep böyle söylemeni isti-
yorum senden!.." dedi.

Ertesi hafta ise solo yapıp, otuz dolar yerine elli do-
lar almaya başladım!..

AMERİKALI KIZIN AĞABEYİ

Okula kısa zamanda uyum sağladım, ama insani iliş-
ler, gündelik yaşam, kız-erkek ilişkileri epeyce şaşırttı
beni. Sözelimi 1940'lı yıllarda Türkiye'de kızlar evlenme-
den önce makyaj yapmazdı. Evli mi bekâr mı olduğunu
makyaj yapıp yapmadığından anlardınız kızların. Oysa
Amerika'da 13-14 yaşında makyaj yapmaya başlıyordu
kızlar. Bu benim tuhafıma gitmişti doğrusu.

En çok tuhafıma giden de kız arkadaşımın ağabeyi
olmuştu. New York'ta bir kız arkadaşım vardı, orkestrada
çalgılıkta çalışıyorduk. Bir gün kararlaştırdık, bir yere dansa
gideceğiz... Ben orayı da bizim ülkeden farklı düşüneme-

diğim için. kıza, "Nerde buluşacağız?.." diye sordum. Kız tuhaf tuhaf yüzüme bakıp, "Ne buluşması yahu, gel beni evden al." dedi. Kız böyle söyleyince bu sefer de benim tuhafıma gitti açıkçası. İlk aklıma gelen "Ya ağabeyi, babası varsa!" sorusu oldu. Ama soramadım tabii. "Peki, gelip alayım." dedim. "Olmaz." demek olmaz. Kız adresini verdi. Ben kararlaştırdığımız saatte kalkıp gittim kızın evine. Ama hâlâ tedirginim ve "Ya ağabeyi varsa, ya babası görürse n'olur?" diye düşünüyorum bir yandan. Çekine çekine kapıyı çaldım. Gerçekten de ızbandut gibi bir genç açtı kapıyı. Yaz günü, kolsuz bir tişört giymiş, pazular falan yerinde. Bana tepeden bakıyor. İster istemez irkildim ve tam, "Afedersiniz, yanlış geldim galiba!" diyecektim ki, o benden önce davranıp, "Siz kızkardeşim için geldiniz, değil mi?.." dedi. "Evet." diyebildim. "Lütfen, içeri buyrun... Kardeşim hazırlanıyor, birazdan burada olur." dedi. Baktım kötü bir niyeti yok, girdim içeri... Karşılıklı oturduk. Beni oyalamak için, "Malum, kadınların hazırlanması biraz uzun sürer. Erkekleri her zaman bekletirler." gibisinden laflar etmeye başladı, ama benim aklım hâlâ herifin pazularında. Neyse, kısa bir süre sonra kız çıkmaya hazır olarak indi aşağıya. Ağabeyi bizi kapıya kadar uğurladı, üstüne de iyi eğlenceler diledi...

Ben dışarı çıkar çıkmaz kapıyı çekip derin bir soluk aldım. Kızı kapıdığı gibi oradan bir an önce uzaklaştım...

Görünüşte ne kadar nazik olursa olsun, sonuçta kızın ağabeyiydi, üstelik pazuları da yabana atılır cinsten değildi..

AMERİKA'DA İKİ ZEYBEK

Amerika'daki ilk yılımda gündüz okuyor, akşamları International Haus denilen kırk milletten talebenin bir ara-

...buluştuğu çok büyük
...işyerlerine oran
...zamanlar oran
...arkadaşım ve
...büyük ün
...okuduğumuz y
...seçmişlerdi. B
...hazır olduğu
...öğrencilerin k
...şeydi...

Bir gün bana g
...düzenleyecekler
...bir özelliğini gö
...kendi milletini
...oluşan bir şe
...kişi birleşmiş,
...marşları çalışıyor
...kurmuşlar ve o
...benim arkadaş y
...konuştum fak
...ekip kurabilecek
...orkestrada klarine
...biraz ürktüm ve
...diye sordum. "M
...arkadaşım ve bul
...renkâlı kız arkadaş
...havası verecek ko
...tek kostümleri bul
...tek ekibi olarak kat

Ben bildiğim kac
...notaya döktüm, gös
...eslik bir ekiptik ve z
...Türk ekibi olarak k

diye sordum. Kız
nası yahu, gel benim
bu sefer de benim
Ya ağabeyi, ba
tabii. "Peki, ge
maz. Kız adresini
gittim kızın evi
arsa, ya babası
dan. Çekine çe
gibi bir genç
mış, pazular fa
emez irkildim
diyecektim ki
çin geldiniz.
en. içeri buy
ta olur." dedi.
şıklı otur
hazırlanması
ier." gibisin
hâlâ herifin
maya hazır
uğurladı,

bir soluk
ıştım...
uçta kızın
en değil-

şamları
bir ara-

bu çok büyük bir talebe yurdunda kalıyorduk.
nelerine oranla biz Türkler azınlıktaydık...

O zamanlar orada talebe olan Kemal Karpat isimli
arkadaşım vardı. Bu arkadaşım bugün hâlâ Ame
büyük üniversitelerden birinde profesördür...
duğumuz yıllarda onu talebe yurdunun idare he
şmişlerdi. Ben kendisini kutladım ve her konuda
hazır olduğumu söyledim. Ama, arkadaşım diğer
öğrencilerin kendisine destek olmadıklarından
di...

Bu gün bana geldi ve "Bizim yurttta çok büyük bir
düzenleyecekler, her millettten öğrenciler kendi ulu
özelliğini gösteri biçiminde sunacak." dedi. Yani
kendi milletin folkloründen, şarkılarından, çalgı
oluşan bir şeyler sergileyecekti... Mesela Alman
kişi birleşmiş, küçük bir bando takımı kurup, Al
marşları çalışıyordu. Fransızlar ona keza kendi ekip
kurmuşlar ve o gün için bir şeyler hazırlıyordu...
benim arkadaş yakınlıkla devam etti, "Ben bizim ço
konuştum fakat hiçbiri yanaşmadı, galiba ikimizin
ekip kurabileceğimiz kimse yok!.." Arkadaşım be
kestrada klarinet çaldığını biliyordu. Fakat ben ilk
biraz ürktüm ve "Biz iki kişi olarak ne yapabiliriz
diye sordum. "Merak etme, ben bir çare buldum."
arkadaşım ve bulduğu çareyi bana anlattı... İki tane
Amerikalı kız arkadaşı ayarlamıştı ve onlara Türk kızıy
havası verecek kostümler giydirecekti. Bizim için de
kostümleri bulmuştu... "Gel biz de dört kişilik bir
ekibi olarak katılalım bu gösteriye." dedi.

Ben bildiğim kadarıyla mırıldanarak zeybek havası
notaya döktüm, gösteride klarinetle çalmak için... Dört
kişilik bir ekiptik ve zeybek oynayacaktık. Gösteri günü
Türk ekibi olarak kendi bölmemizdeki yerimizi aldık,

ama halimiz gerçekten de görmeye değeri... Çünkü, biz iki tane fıstık gibi kıza giydirmişiz uzun uzun, her tarafı kapalı bindallıları, kendimiz giymişiz kısa paçalı zeybek kostümlerini, kılı kılı bacaklarımız dışarda...

Neyse, biz de başladık kendi çapımızda gösterim yapmaya... Ben klarinet çalıyorum, kızlar arkada el çırparak tempo tutup yerlerinde sallanıyorlar ve bizim arkadaş da en önde kılı bacaklarıyla ve zeybek havasıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan birtakım hareketler yaparak tepniyor... Bir ara baktım ki, gösterileri seyretmeye gelen ne kadar insan varsa, diğer gösterileri değil de, özellikle zeybek havasını seyretmeye gelmiş gibi hepsi bizim başımızda. Büyük bir kalabalık... O anda arkadaşşa şöyle bir baktım, dansı çok garip!..

Sonradan hatırladım ki bizim arkadaş Romanya Türklerinden ve hayatında zeybek havası şöyle dursun kostümelerini bile ilk kez Amerika'da görüyordu...

Sonradan bizim gösterinin neden bu kadar ilgi çektiğini öğrendik. Diğer ülkelerin kızları nisbeten çıplak elbiselerle güzelliklerini sergilerken, bizim ülkeyi temsil eden iki tane adam çıkmış, kılı bacaklarını sergiliyorlardı... Bu ilginç gelmişti onlara.

Öteki milletlerin hemen hepsinin milli kostümlerinde erkekler kapalı, kızlar daha açıktı... Biz ise tam tersi kayafetler içindeydik.

YARI İNGİLİZCE, YARI TÜRKÇE

Bu arada New York'tan Californiya'ya geçtim ve Berkeley'deki California Üniversitesi'ne devam etmeye başladım.

Aynı zamanda büyük bir caz orkestrasında bir iş buldum.

Orkestramızı
...hata yapac
...beş dolar pa
...diğer arkada
...ordum... Bir g
...alan olmasın
...demeyi becer
...Seyir diyorlardı
...söylersen o
...durur muy
...Yalnız benim
...abuk unuttur
...söylemişim an
...olsa pek a
...uydurduğ
...olarak dev
...tekrar devam
...İngilizce b
...otuz dolar
...gün de
...herkes de d
...mi diy
...ben yine
...şey yok. Hemen
...şarkının unutt
...namamaya... Fakat
...beni seyrediy
...gitti aklımda
...bozmadan ş
...ardım... Sonra d
...söylemesine gerek
...Çünkü o kadar emin
...ndan. En iyisi kend

değerdi... Çünkü, b
uzun uzun, her tar
kısa paçalı zeybe
nşarda...

çımızda gösterim
lar arkada el çırp
lar ve bizim arkada
havasıyla uzaktı
etler yaparak tep
retmeye gelen n
de, özellikle zey
es: bizim başımız
şa şöyle bir bak

adaş Romany
s: şöyle dursun
ordu...

kadar ilgi çekti
en çıplak elb
i temsil ede
ıyorlardı... B

kostümlerin
tam tersi ki

geçtim ve
an etmeye

nda bir iş

Orkestramızın çok sert bir şefi vardı. Geç kalacağız
mı dedi yapacağız diye ödümüz kopardı. Fakat ne de
m beş dolar para kazanıyordum ve işi kaybetmemek
m diğer arkadaşlar gibi şefin huyuna suyuna gitmeye
mordum... Bir gün arkadaşlar bana, "Hulki." dediler...
m olan olmasın, Hulki demediler, çünkü bana orada
m emeyi beceremedikleri için adıma Hyu, soyadıma
m diyorlardı.) "Senin çok güzel sesin var, orkestra-
m söylersen otuz dolar kazanabilirsin." Tabii bunu
m durur muyum, orkestrada şarkı söylemeye karar
m. Yalnız benim bir kusurum vardır: Şarkıların sözle-
m unuturum. Gerçi İstanbul'dayken de İngilizce
m söylemişim ama şarkının sözlerini unutuveriyordum
m olsa pek anlayan olmaz diye unuttuğum yerde
m uydurduğum birtakım atmasyon sesleri melodi-
m olarak devreye sokup geçiriyordum. Hatırla-
m tekrar devam ediyordum. Fakat burası Amerika'ydı
m herkes İngilizce biliyordu. Ben bunu hesaba katmadan.
m otuz doların sevinciyle attım kendimi sahneye.
m otuz gün de bir balo vardı. Ben şarkımı söylüyor-
m ve herkes de dans ediyordu. Orkestra şefi de acaba
m bilecek mi diye beni gözlüyordu. Ama, tam şarkının
mında ben yine sözlerini unutmam mı!.. Eh, yapacak
m şey yok. Hemen eski numarayla ben gayri ihtiyari baş-
m şarkının unuttuğum yerlerini atmasyon sözlerle ta-
m lamaya... Fakat kısa bir süre sonra farkına vardım ki,
m beni seyreliyor. Artık hatırlayacağım varsa da hep-
m olup gitti aklımdan!.. Acemi cesareti olsa gerek, ben hiç
mimi bozmadan şarkıyı atmasyon bir şekilde bitirmeyi
nasıldım... Sonra da kulise gelip, hiç kimsenin bir şey
söylemesine gerek duymadan başladım toparlamaya.
Çünkü o kadar emindim ki şefin beni mutlaka işten ataca-
ğındı. En iyisi kendiliğimden çekip gideyim diye hazırlı-

ğımı yapıyordum. Neyse, tam toparlanırken baktım bizim şef uzaktan hızla bana doğru geliyor... Fakat o ne?.. Yüzünde kızgınlığın zerresi olmadığı gibi, bir de o güne kadar hiç görmediğim ıslıl ıslıl bir gülümseme var. Hayırdır dedim, içimden... Şef kollarını açarak beni kutladı. "O Seynır, Seynır bir harikaydın!.." Ben şaşkın şaşkın ona bakarken, "Şarkını çok beğendim, teşekkür ederim." dedim. Sonra da ilave etti, "Bu gece seni denedim, gerçekten çok iyisin. Bundan sonra otuz dolar kazanmayı hak ettin, yalnız bir şartım var... Kesinlikle şarkılarını bu geceki gibi yarı İngilizce, yarı Türkçe okuyacaksın. Halk bunu çok sevdi!.." Meğerse atmasyon yaptığım yerleri Türkçe söylüyorum sanmışlar!..

Böylece hem işten atılmamıştım, hem otuz dolar kazanmaya başlamıştım. Beni çok tuttukları için o orkestrada epeyce bir süre çalıştım.

O orkestrayla ilgili başka bir güzel anımı da eklemekten geçemeyeceğim. Orkestrada Glen Miller'in kardeşi Herb Miller ile birlikte çalışıyorduk ve çok da iyi arkadaş olmuştuk. Daha sonra ben Türkiye'ye döndüm. Yıllarca sinemacılık, daha sonra da video işi yapmaya başladım. Amerika yıllarıyla o günün arasından otuz yıl geçmişti. Ben ailemi de alarak İngiltere'ye gittim. Video işini orada yapıyorum. Üç-dört sene kadar kaldık... Bir gün kızım Yasemin geldi ve "Baba, hani çocukluğumda duyardım, Herb Miller Orkestrası buraya konser vermeye gelmiş." dedi. Hemen koştum, görüştük, eski günleri andık. İngiltere'nin Brighton şehri neresi, California'nın Santa Cruse şehri neresi?.. O gün özlem giderdikten sonra ayrılırken dedim ki "Hoşçakal Herb, seni bir kez daha gördüğüme çok sevindim, ama zannetmiyorum bir daha birbirimizi görelim. Ömrümüz vefa etmez, bir otuz sene daha yaşayacak değiliz ya..."

...ırken baktım biz

Fakat o ne?... Y

... bir de o güne k

...seme var. Hayır

... beni kutladı. "O

...şkın şaşkın ona b

... ederim." dedi

...m, gerçekten ç

...mayı hak ettin, ya

... bu geceki gib

... Halk bunu ç

...zeri Türkçe söy

... otuz dolar ka

... için o orkestra

...ımı da ekleme

... Miller'in kardeş

... da iyi arkada

...m. Yıllarca s

...maya başladım

...z yıl geçmişti

...teo işini orada

...gün kızım Ya

...yardım, Herb

...gelmiş." dedi

... İngiltere'nin

...rise şehri ne

...ten dedim ki

...e çok sevin

...zi görelim

...yacak de

... güzel bir dostluk, arkadaşlık ortamı yarattık

... Birçok Türk arkadaş da edinmiştik. California

...sında Metalurji bölümünde bir yıl ihtisas yap

...ada müzik çalışmalarım devam ediyordu. Küçük

...am vardı artık: "Hulki Saner Quartet"... Düşün

...larda profesyonel olarak çalışıyorduk.

... senesi sonunda bir arkadaşım 27 ayrı dil öğre

... Lisan Okulu'nda Türkçe dersi verecek eleman

...berini getirdi. California'da şimdi Clint Eastwo

...lediye başkanlığı yaptığı Carmel'e 25 km komşu

...Mare deydi okul. Günde 3-4 saat ders verdikten

...nın gün bana kalacak, ben de istediğim gibi müzik

...sını sürdürülebilecektim. Her şey iyi güzeldi de,

... işe alacaklar mıydı? Bir Türk'ün kendini böyle

... öğretmen olarak kabul ettirebilmesi kolay değildi

... Yine de hemen telefon ettim. Mülakat yapalım de

... iş iyi olduğu için çok kişi başvurmuştu. Ama şansım

... gözleri beni tuttu ve işe başladım. Her zamanki

...netimi de ihmal etmedim ve hemen Şehir Senfoni

...sında çalmaya başladım. Arada bir konserler de

...rdım. Ama profesyonel olarak müzisyenlik yapmak

...rdum. Bu iş için de Carmel'deki Kilise Korosu bi

...sıftandı. Kilise Korosunda solistlik yapmaya başla

... Her pazar kilisedeydim artık. Ne de olsa tam 30 dolar

...rdım şarkılarımı söyleyip. Üstelik büyük bir havam

... kilisede. Şarkılar Latinceydi. Latince Türkçe gibi,

... gibi okunduğu için çok rahattım.

Amerikalıların dili pek dönmüyordu, ama ben şakır

...kuyordum Latince şarkıları. Herkes 'entel' olarak

...yordu beni. Düşünsenize adını bile pek duymadıkları

...ükeden. Türkiye'den biri gelmiş, ama Latince şarkıları

...seller gibi sıralıyor art arda...

BEN HUR

İlkokula gittiğim yıllarda Beylerbeyi'nde oturuyorduk... Çocukluğumda Beylerbeyi'nden vapurla giderken Çengelköy iskelesinin biraz üzerinde sessiz film oynatar bir sinema vardı. Çok iyi hatırlarım; o sinemada bir filmir büyük bir afişi asılıydı. Afişte yakışıklı bir adam başı vardı ve adamın koskocaman gözleri çok ilgimi çekiyordu gelip geçtikçe... Afişin altında "Ben Hur" yazıyordu. Üzerinde de Ben-Hur'u oynayan aktörün adı: "Ramon Novaro"... Ramon Novaro ilk Ben-Hur'du. Daha sonra Charlton Huston oynamıştı Ben-Hur'u...

Çalıştığım kilise korosunda org çalan Mister Sullivan diye bir sanatsever vardı. Çok tanınmış, çok zengin biriydi.

Mister Sullivan'ın çok büyük bir evi vardı. Bir gün evinde bir yemek daveti verdi ve ben de davetliler arasındaydım... Büyükçe döner bir masanın başına oturtular. Yanıma da bir adam düştü yaşlıca, adam benimle konuşmaya başladı. Hatta bana çok güzel şeyler öğretti. Mesela söylediği bir şeyi hiç unutmam, "Konsere çıkmadan önce dinlenmek için bir gün evvelden hiçbir şey düşünme, çiçekleri incele. Çiçekler çok güzel dinlendirir insanın kafasını. Yapraklarına bak, renklerini kokularını düşün, çok güzel dinlenirsin." dedi. O konuşuyor, ben öyle ona bakıyordum ve "ben bu adamı sanki bir yerden tanıyor gibiyim." diye de düşünüyordum. Özellikle de gözlerini... Bu arada, masadaki diğer arkadaşlardan gıptayla bana bakıp, "Ne şanslısın, bak seninle ilgileniyor, konuşuyor." falan gibi laflar atanlar oluyordu. Sonunda dayanamadım, "Yahu kim bu adam?" diye sordum. Yanımdaki bana, "Ben-Hur" der demez hemen hatırladım tabii... Bu, çocukluğumda etkilenererek baktığım afişteki o kocaman gözlerin sahibi

Ramon Novaro'ydu...
Esa boyluydu...

Bir gün, o masada
bana yaşadım...

En sahibi Mister
iki tane köpe

et koydular, b
çiçeklere veriyor

biraz iltimas
köpeğe vered

ikkatli... Köpek
dedi.

en yağlı diye
ayak aklıma geldi

Mister Sullivan
dünyaca ün

zengin bir adamdı

Carmel'de boş v
sahibiyordum. Ta

bir adamın kur
verince, bu

renkli bir hayat y
kyanusu'nun ker

indeydi bütü
birisinin numar

anılırdı hepsi.

ÇÖPTEKİ KES

Carmel'de de un
esini hiç unutmam
Fizyof Rıza Tevfik'i
asına geçip, oray

neyinde oturuyor-
vapurla giderken
sessiz film oynatan
remada bir filmin
adam başı vardı
çekiyordu gelip
ordu. Üzerinde
"Amnon Novaro"...
Charlton Hus-

lar Mister Sulli-
çok zengin bi-

vardı. Bir gün
etliler arasın-
na oturttular.
benimle konuş-
dretti. Mesela
madan önce
düşünme, çi-
nsanın kafa-
düşün, çok
le ona bakı-
tanyor gibi-
zlerini... Bu
bana bakıp
uyor." falan
adım, "Ya-
bana, "Ben-
ocukluğum-
lerin sahibi

Novaro'ydu... Gerçekten yakışıklı bir adamdı, ama
boyluydu...

O gün, o masada yemek yerken unutmadığım bir
yaşadım...

Ev sahibi Mister Sullivan'ın, evin içinde serbest do-
ruktane köpeği vardı. Bir ara hizmetkârlar tabak-
et koydular, baktım herkes etinden birer parça ke-
kelerine veriyor. Ben de vereyim bari dedim... Ama
biraz iltimas geçtim ve etin yağlı tarafından kes-
köpeğe vereceğim, Mister Sullivan atıldı. "Aman
kakat!.. Köpek onu yiyemez, çok yağlı... Sonra mi-
nimalist!" dedi. Yani, yemesi için insanın önüne ko-
yağlı diye köpeğe verdirmemişti... Daha sonra
aklıma geldikçe gülmüştüm...

Mister Sullivan deyip geçmiyorum. Hâlâ faaliyet
dünyaca ünlü "Sullivan Quartet"i finanse eden
bir adamdı.

Carmel'de boş vaktim çoktu, müzikle dilediğim gibi
çalıyorlardım. Tam o günlerde bir de burs kazandım.
Bu adamın kurduğu müzik fonuna başvurum olum-
verince, bu bursla şan dersleri almaya başladım.
Çok renkli bir hayat yaşıyordum Carmel'de. Carmel, Pasi-
fik Okyanusu'nun kenarında çok güzel bir yerdi doğrusu.
Her yerdeydi bütün evler. Bu evlerin en ilginç özelliği
numarasının numarası olmamasıydı, sahiplerinin adla-
rıydı hepsi.

ÇÖPTEKİ KESİK BAŞ

Carmel'de de unutmadığım anlar yaşadım. Hele bir
hiç unutmam. Orada bir arkadaşım vardı. Meşhur
Fitzgerald Rıza Tevfik'in oğluydu. Adı Sait Rıza. Amerikan
başına geçip, oraya yerleşmişti. Amerika'da aktörlük

yapıyordu. Aynı zamanda da Türkçe öğretiyordu. Onunla kendimize güzel bir ev tutmaya karar verdik. Bir arkadaşımız ev buldu. Ev dediysem, orman içinde, yemyeşil bahçesi olan bir köşk... Ev sahipleri yaşlıca bir karı-kocaydı ve köşklerinin bahçesindeki müstemilatı kiraya veriyorlardı... Biz evi tuttuk. Her şey iyi hoş, ama ev sahibi kadın biraz meraklı biriydi; durmadan, "Nereye gidiyorsunuz, nereden geliyorsunuz, n'apıyorsunuz?.." diye bizi denetliyordu. Biraz da korkuyordu sanıyorum. Ne de olsa iki tane Türk gelmiş, evlerine yerleşmişti. Gözü hep bizim üzerimizdeydi, hatta çöp tenekemizi bile inceliyordu neler atıyoruz diye...

Bu arada arkadaşım yemek işini üstlendi. Mutfağa meraklıydı, çok da güzel yemek yapıyordu çünkü. Bir gün geldi ve "Ne buldum, biliyor musun?.." dedi. "Ne buldun?" dedim. "Kelle buldum! Öyle de canım çekiyordu k... anlatamam!"

Amerikalılar kelle falan bilmezler, yemezler de. California'da İspanyol köyleri vardı. Oralarda bir yerde bulmuş kelleyi, pişirdi tabii. Oturduk, bir güzel afiyetle yedik. Gözleri üzerinde olan kellenin kalıntısını da gayet doğal olarak çöpe attık. Ertesi sabah bizim yaşlı ev sahibesinden bir çılgılık, bir kıyamet. Biz tabii kelleyi melleyi çoktar unuttuğumuzdan, "n'oluyor acaba," diye fırladık dışarı. Kadın bize dehşetle bakarak, "Orada, çöp kutusunda kesik bir baş var! İki gözü bana bakıyordu, nedir o?.." diye bağırıyordu. Güç bela kadını bunun bir kuzu kafası olduğuna ikna edebildik. Fakat bu sefer de "Bu kuzuyu siz mi kestiniz, nerde kestiniz, niye kestiniz?.." diye soru yağmuruna tuttu bizi. Yani kırk yılın başında Amerika'da bir kelle yiyelim demiştik, ama nerdeyse katil zanlısı olarak tutuklanmadığımız kalmıştı!..

İSTAN

çe öğretiyordu. Onu
ar verdik. Bir arkadaş
çinde, yemyeşil bir
aşlıca bir karı-kocay
latı kiraya veriyor
ma ev sahibi kadın
e gidiyorsunuz. Ne
ye bizi denetliyor
de olsa iki tane T
bizim üzerimize
du neler atıyoruz

u üstlendi. Mutfağ
rdu çünkü. Bir gi
" dedi. "Ne bu
canım çekiyordu

emezler de. Ca
da bir yerde bul
zel afiyetle yedik
da gayet doğ
ev sahibesinde
melleyi çokta
ırladık dışarı
tusunda kes
" diye bağ
fası olduğunu
siz mi kest
ı yağmuruna
a bir kelle y
ak tutuklar

İSTANBUL'A DÖNÜŞ

LABA İSTANBUL

Çok güzel günler geçirdim Amerika'da ama, kalma-
yı düşünmeyi hiçbir zaman düşünmedim. Hatta
adımımı attığım günden itibaren Türkiye öze-
limin bir köşesinde kıpırdayıp durdu. Ne de olsa
günümde 27 yaşındaydım. Bilincim, kişiliğim,
düşünüşüm, dünyaya bakışım Türkiye'de biçimlenmişti;
renkini, kokusunu taşıyordu. O yüzden kızlarla
sevgilerimi elimde olmadan hep kısa vadeli tutuyor-
dum. Oysa hepsi çok iyi insanlardı. Bu bir anlamda kök-
lerimizden kaynaklanıyordu sanırım. Hiçbir za-
mana yerleşmediğim için pişmanlık duymadım.

Amerika'da dikkatimi çeken bir şey de, kadın hakları gösterilen titizlikti. Amerika'ya adımınızı atar atmaz hissediyordunuz. Bence kadınların Amerika'yı çok çok çok da bundan kaynaklıyor.

“Ve Türkiye'ye dönmeye karar verdim. Ama önce
 gezmek istiyordum. Gezmek dediysem, olanak-
 ları verdiğince tabii. Çünkü Amerika'ya giderken nasıl
 kasıtlı idiyse, dönerken de durum pek farklı değildi.
 Amerika'ya para biriktirmeye gitmemiştim ki...

Londra'yı gezdim, Paris'i gezdim. En çok tuhafıma
de "yavaşlık" oldu buralarda. Her şey, zaman bile
lerliyordu sanki Avrupa'da. Bir dükkândan bir şey
Tezgâhtar kız paket yaparken sıkıldım. Üç ay geçti
geldi bana. Amerika'da her şey o kadar süratliydi ki.
de yakın dostlarım hızlılığımdan yakınırdı. Ameri-

ka dakiler ise yavaşlığımdan. Ama ayak uydurmuştum demek ki Amerika'ya.

Fransa'da küçük bir otelde iki ay kadar kaldım. Aklım fikrim vitrinde gördüğüm bir klarinetteydi. Dünyanın en iyi klarinetleri Selver markadır ya, işte onlardan biriydi. Sonunda dayanamayıp kıydım paraya. Artık Selver klarinetim vardı, ama param neredeyse bitmişti.

Ertesi gün Roma'ya hareket ettim. Amacım orada birkaç gün kalıp Türkiye'ye dönmekti artık. Roma'da küçük bir otel odasına yerleştim yerleşmesine ama aklım klarinetten çıkacak sesteydi... Nasıl bir ses çıkaracak diye merak edip duruyordum. Ama etrafı rahatsız edip otelde kovulmak da vardı işin içinde. Dayanamayıp aldım elimde klarineti, başladım hafif hafif çalmaya. Öyle güzel bir ses çıkıyordu ki durmak ne mümkün... Ama sonunda kapı çalınır. "Tamam." dedim, "kovulduk." Meğer kat temizlikçisi kadınmış. "Güzel müzik, güzel müzik." diye girer içeriye. Artık kendime güvenim de gelmeye başladı. Derken, yine kapı. Bu kez resepsiyonist. Derken, müdür. Derken bir başka görevli. Birden dört dinleyicim olmuştu. Hazır dinleyicilerim de var, ben bir coştum, bir coştum. Hakkımı verdim Selver'in, açıkçası.

Roma'da bindiğim geminin düdüğünü duyunca "Tamam." dedim, "Bu yolun sonu Türkiye." Bir sevinç kapladı içimi. Ama ne zaman ki bir sabah Marmara'ya girdi uzaktan Fenerbahçe gözüktü, gözlerim yaşardı. Artık ben tutabilene aşkolsun. Dedim ki, "Tanrım, beni bir daha buradan ayırma."

GİZLİ YETENEK

Türkiye'ye döndükten kısa bir süre sonra askere gittim. Çoğu insan askere gitmekten çekinir, ben gönül rahat-

la gittim. En başta bu görev ne. Hizmet Kararnameme yazdım. B. Karavana yer sormayın.

Yalnızca tek bir bu test sonucu olacak ki muhaberin açma kapama işlemi olan ben. Rasında buldum ki doğru. Ama

Çünkü orada da. Orada Şekip Ayhan vardı, şiirler Erdem Buri dav. Derken vardı. Tatil verdiğim. Sonunda kura çektim. Herkesi. İhlamaklı oldum. Bir ortamdan kop

Piyaniist İlhan G. Kara Orduevi'nin müdürüyle tanış. "Çok" diye de de. Marmara da kaldım. Gü. Orduevinde müzis. Çokluk bir yıld. Ta. Bir buçuk yıla. Bir tek ben olr

re alsam İstanbul'a dönüp kimya mühendisliği filan yap-
caktım. Ama, hiç sevmiyordum bu mesleği. Oysa şimdi al-
tı ay daha keyfimce müzisyenlik yapacaktım. Üstelik İs-
tanbul'da kazanamayacağım kadar da para geçiyordu e-
me.

Orduevindeki çalışmaların dışında o balo senin, b-
kokteyl benim, haftanın 3-4 günü değişik yerlerde konser-
ler veriyorduk. Gittiğimiz yerler de çok memnundu biz-
den. Hep bizi çağırırlardı. Öyle ki Ankara'daki kimi or-
kestra elemanlarının "şunların askerliği bitse de kurtulsak"
dedikleri kulağıma kadar gelmeye başlamıştı.

Hiç istemiyordum ama sonunda askerlik de bitti. Ar-
tık İstanbul'da sivil hayat beni bekliyordu.

TÜRKİYE'NİN İLK DİSK JOKEYİ

1954 yılında evlendim. Karım Sema Saykan tanış-
tığımızdan iki - üç sene evvel kocasını kaybetmişti. Adna-
isminde altı - yedi yaşlarında sevimli bir oğlu vardı. Daha
sonra Yasemin isimli bir kızımız oldu. Otuz üç yaşında
evlenene kadar yalnız yaşamıştım, ama artık bana baba d-
yen iki evladım vardı. Tabii aile sorumluluğum da artmış-
tı. Bu nedenle hayatım boyunca edindiğim deneyimlerden
faydalanmaya karar verdim.

İlk olarak Mobil'de bir iş buldum. Ayrıca Milliyet
gazetesinin bazı tercüme işlerinden 15-20 lira alıyordum.
Bu arada eski arkadaşım Faruk Yener, İstanbul Radyosu
Program Müdürlüğü'ne getirilmişti. Bir gün bana radyoda
bir Disk Jokey programı olmadığını, böyle bir program
yapmamı önerdi. Programın ismini hemen belirledik: "Me-
lodi Kervanı". Artık her pazar saat 11.00'de radyosun-
a açanlar yepyeni bir programla karşılaşıyorlardı. Aile büt-
çesine radyodan da katkı gelmeye başladı tabii.

Amerika'da,
Türkiye'deki Amerika
müzikleri yapmıştı
seni iyi çıkarsın di
pazarlar. Ben o
müzik bu durum e
ama bu yolla bari
sayılır bir dir
almıştı. Pazar
zaman için y
Ben de Mo
dan almama s
ama o zam
zordu.

Mobil Oil'de
Bir yıl kadar
estelardan uzak k
çünkü. Ayrıca
güne kadar evliliği
ından uzak durma
Wankten uzak kal
doğrusu. Sözc
teklif edildi. O
Bir gece or
yordu o dönem
üstlük orkest
parça çaldım, fena
eslendirdiğim par
sa bir süre sonra
Üstelik orkestr
tellerine turne ya
gece hayatını sevm

mühendisliği filan yap-
mesleği. Oysa şimdi
papacaktım. Üstelik
da para geçiyordu

şunda o balo benim
işik yerlerde kon-
çok memnundu
Ankara'daki kimi
iş bitse de kurtuls-
şamıştı.
askerlik de bitti.
ordu.

YI

Sema Saykan tanı-
kaybetmişti. Adı
bir oğlu vardı. De-
Otuz üç yaşın-
artık bana baba-
luluğum da arttı
deneyimleri

Ayrıca Milli-
20 lira alıyordu
İstanbul Radyo-
nın bana radyo-
yle bir progra-
belirledik: "M-
00 de radyosu-
ardı. Aile bi-
abii.

Amerika'da, Türkiye'ye dönmeden önce New
Amerika'nın Sesi Radyosu'nda iki sene haber
yapmışım. Amerika'da spikerler yayından evvel
çüksün diye türlü türlü ağız,dil ve dudak jimnas-
yılar. Ben de aynı şeyi İstanbul Radyosu'nda ya-
durum etrafımdakilerin gülmesine yol açardı.
olla bariton sesim radyoda daha iyi çıkıyordu.
sıdır bir dinleyici kitlesi Melodi Kervanı'nın tirka-
mıştı. Pazar sabahları dinamik ve değişik bir şekil-
an için yepyeni olan DJ programı çok tutmuştu
Ben de Mobil'deki maaşıma ek olarak kırk lira da
almama sevinliyordum. Günde on beş saat çalış-
ama o zamanlar da aileyi bir tek maaşla geçindir-
ordu.

Mobil Oil'de kimyager olarak çalışıyordum o gün-
Bir yıl kadar sürdü kimyagerliğim. O dönemde or-
lardan uzak kalmışım. Gece hayatını pek sevmiyor-
tükü. Ayrıca evlilik düzenli bir hayat istiyordu. Bu-
kadar evliliğimiz sürmüşse bunda benim gece haya-
zak durmamın da payı var diye düşünürüm hep.
uzak kalmışım, ama teklifler almıyor da değil-
doğrusu. Sözelimi, Hilton'un orkestrasını yönetmem
edildi. O zamanlar İstanbul'un en büyük oteliydi
Bir gece orada yemektek. Avrupalı bir orkestra
yord o dönemde. Masadaki arkadaşlar ısrar ettiler, üs-
stlük orkestraya da söylediler. Orkestrada bir iki
çaldım, fena da olmadı hani. Bir hayli sükse yaptı
dirdiğim parçalar. Otelin Amerikalı genel müdürü
bir süre sonra beni arayıp orkestrada yer almamı iste-
Üstelik orkestrayla beraber dünyadaki bütün Hilton
Orkestrine turne yapacaktım. Ama istemedim, dedim ya.
hayatını sevmiyordum...

Yine de müzikten kopmuş değildim, film müzikleri yapıyordum. Örneğin Atıf Yılmaz'ın çektiği "Beş Hasta Var"ın. Lütfi Akad'ın çektiği "Kalbimin Şarkısı"nın özgün müziklerini yaptım. Böylece filmciliğe ilk adımımı atmıştım.

GAZETECİLİK GÜNLERİ

1955-56 yıllarında Cemal Reşit Rey idaresindeki İstanbul Orkestrası, Taksim Gazinosu salonlarında pazar sabahları klasik konserler verirdi. Bu konserler hakkında yazdığım bir yazıyı Milliyet gazetesinin başına geçen, Amerika'dan tanıdığım Ercüment Karacan'a gösterdim. Ertesi gün gazeteden bir telefon aldım. Beni Milliyet'in çiçeği burnunda Yazı İşleri Müdürü Abdi İpekçi çağırıyordu. Bu genç adamın gazete hakkında çok yeni fikirleri vardı. Haftada bir sanat sayfası yapmak istiyordu. Ve bu sayfayı yönetmemi öneriyordu.

Bu öneri üzerine iki sene Babıali'de, tam anlamıyla gazetecilik yaptım. Çok keyifli günler yaşadım o atmosferde. Daha sonra filmcilik hayatımda basın mensuplarıyla kurduğum güzel ilişkide bu deneyimin çok büyük rolü oldu. O dönemdeki Milliyet'in genç kadrosundan aklımda şu isimler kaldı: Abdi İpekçi, Sami Kohen, Halit Kıvanç ve Türkiye'nin ilk gerçek anlamda Teknik Direktörü Gündüz Kılıç...

Milliyet'e yazımı götürdüğüm günlerden birinde Abdi İpekçi'nin yanında esmer orta yaşlı bir adam vardı. Giderken bana döndü, "Delikanlı pazar günleri Melodi Kervanı programını sen mi yapıyorsun, yahu bizi eve tutsak ettin, o kaba sesine bakan da seni iri yarı bir adam sanır, ama tebrik ederim, halkı iyi tanıyorsun." dedi. Dışarda o adamın Ercüment Karacan'ın babası Ali Naci Karacan olduğunu öğrendim.

Ertesi hafta pa

...

Uç sene süren

7 saat in yerine gele

...

...

...

...

...

OPERA SEVD

On beş yaşım

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

İldim, film müziği
r çektiği "Beş Has
ın Şarkısı"nın öze
İlk adımımı atmış

Rey idaresindeki İ
enlarında pazar sa
konserler hakkında
başına geçen. A
gösterdim. Erte
Milliyet'in çiçeği
çağırıyordu. Bu
telleri vardı. Haf
Ve bu sayfayı yö

am anlamıyla
m o atmosfer
mensuplarıyla
büyük rolü ol
den aklımda şu
alit Kıvanç ve
törü Gündüz

birinde Ab
vardı. Gi
Melodi Ker
eve tutsak
adam sanır.
Dışarda o
Karacan ol-

Beş tafta paramı alırken ücretime beş lira zam ya-

İçeride süren "Melodi Kervanı" programının, Faruk
perine gelen bir müdür tarafından saati ve günü
önce ben de programı bıraktım. Çünkü pazar sabah
zaman dilimiydi. Allah'tan o saat heba olma-
Beran adında genç ve yetenekli bir arkadaş aynı
birde yeni bir programa başladı.

OPERA SEVDASI

On beş yaşına gelip sesim kalınlaşınca herkes bana
büyük sesin var derdi. Gerçekten de Kadıköy
Kerosu'na girdiğim zaman hocamız Hulusi Ök-
bütün bas bariton sololarını bana yaptırırdı.

O günlerde elimize geçen üç beş taş plak, opera ile
sağlamıştı. Bu plaklarda dünyaca meşhur tenor
soprano Amelita Galli Curci ve efsanevi Rus
Fedor Shaliapın tarafından söylenen opera arya-
larıydı. O devirde arkadaşlarla kurmalı gramofonu-
taş plaklarımızla yelkenli sandalamıza atlayıp Yas-
gider, harabelerin ortasında oturup gramofonu-
opera dinlerdik.

Bu yolla tanıştığım operada oynamak benim için bir
şeydi. 1937 yılında liseyi bitirdiğim zaman bir ga-
Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin açıldığını ve
öğrenci alınacağını öğrendim. Sınavlara girmek
hazırlıklara başlamıştım ki, babam şiddetle karşı gel-
göre opera bir meslek değildi. Ben liseyi parlak bir
bitirmiştım ve en azından mühendis olmalıydım.

Devlet Operası'na girmemiştım, ama şan çalışmayı
zaman bırakmadım. Amerika'daki müzik çalışmala-

rimda hep komple operaları ezberler ve konserlerde tanı-
mış bariton arıalarını söyledim. Bu arada Metropoliz
Operası, San Francisco Operası gibi dünyaca ünlü operaları
defalarca dinledim. Türkiye'ye dönmeden önce dünyanın
en büyük konservatuarı olan Julliard Konservatuarı'ndan bir burs kazanıp bir sene şan ve sahne sanatı dersleri aldım. Ayrıca Julliard ve New York Şehir Konservatuarları Deneme Sahnelerinde Rigoletto, Sevil Berberi gibi operaların bariton rollerini oynadım.

Bütün bu deneyimlerim, İstanbul'a dönünce senelerdir süren opera özlemime kavuşmak için bana yardımcı oldu. 1959 yılında Aydın Gün'ün açtığı İstanbul Operası'na iki sene "Tosca" operasının başrollerinden biri olan Polio Müdürü Scorpia'yı oynadım.

Aydın Gün gerçekten opera sanatının bütün ince-
lerini bilen biriydi. İstanbul Operası'nda Traviata, Sevil Berberi, Konsolos gibi operaları da çalışıyorduk. Aydın Gün, bana Verdi'nin Rigoletto operasında Rigoletto rolünü oynatmayı planlıyordu.

O yıllarda aynı zamanda yerli film yapmaya başlamıştım. Yerli filmcilik gelişmeye başlamıştı çünkü. Sarı Film senede beş - altı film ürettiyordu. Opera sanatçısı için bir insan bütün gücünü kullanmak zorundadır. Filmcilik ise çok ağır ve insanın yirmi dört saatini alan bir meslektir. İkisini bir arada yürütemeyeceğimi anlamıştım. Tercihim filmcilik yönünde oldu. Çünkü sinema daha geniş halk kitlelerine ulaşma imkânı veriyordu. Ayrıca çocukluk-
ğumdan beri öğrendiğim halkı tanıma yeteneğime daha uygun buluyordum filmciliği. Böylece otuz senelik rüya olan operadan burukluk duyarak ayrıldım.

Burada yalnızca şarkıcıların çok iyi bildiği bir duy-
gudan da söz etmek isterim. Şarkıcıların hemen hem-

er ve konserlerde ta

Bu arada Metropol

dünyaca ünlü opera

önmeden önce dün

Julliard Konservatu

ve sahne sanatı d

York Şehir Konserv

to, Sevil Berberi

ula dönünce sen

çin bana yardımcı

Istanbul Operası

nden biri olan Pa

ının bütün ince

nda Traviata, Se

ışiyorduk. Ay

ca Rigoletto rolü

ı yapmaya baş

ıştı çünkü. San

Opera sanatçılı

ındadır. Film

ari alan bir mes

anlamıştım v

ema daha gen

Ayrıca çocuklu

zeneğime da

senelik rüya

Ediği bir duy

hemen hemen

boyu seslerinin tutsağıdır. Bir şarkıcı sabah

temaz sesini bir yoklar ve o gün sesinin iyi olup

düşünmekle güne başlar. Gün boyu konuşur-

gürken, yürürken, çalışırken aklı hep sesindedir: bu

tutsaklıktır. Bir şarkıcı arkadaşına "nasılsın"

ile sesinin nasıl çıktığını düşünür. Hele konser

bir şarkıcı için azap günüdür, hepsinin tek isteği.

konserde iyi çıkmasıdır.

Benim bu tutsaklığım tam otuz sene sürdü. İstanbul

ndan ayrıldığım gün sanki sırtımdan büyük bir

çıkıyordu, sanki artık ertesi sabah sesimin nasıl oldu-

düşünmeyecektim... Ve gerçekten üç dört yıl hiçbir

şarkı söylemedim.

YEŞİLÇAM GÜNLERİ

ÇAM MACERASI

1950'li yılların ortalarında Türk filmciliği ilk adımına başlamıştı. Yepyeni bir alandı ve çok çekici oluyordu bana. Bir süre sonra ben de yalnızca sinema alanında çalışmayı seçtim zaten.

Yapımcı olmaya karar verdiğimde önce film şirketi gerekiyordu. Lütfü Akad'la birlikte Arı Film'i kurduk. Ne var ki Akad'la birlikte hiç film yapmadık. O hazır-
lanı geçirmemizden yanaydı, bense bir an önce film yapmak istiyordum. Benim aceleciliğim karşısında Akad
kararı aldı.

Çiçeği burnunda bir yapımcıydım yapımcı olmasına
her film çekeceğim belli değildi. O dönemde filmci-
liğinde "memleket meselelerini işleyen filmler
gerekli" türünde laflar dolaşıyordu. Ben de "iyi"
memleket meselelerini konu edinen bir film çeke-
cek zaman..."

En büyük memleket meselelerinden biri de ormanla-
rıydı. Bir yandan cayır cayır yanıyordu, bir yandan arsa,
elde etmek için yok ediliyordu, bir yandan da eline
kayısı alan kışlık odun için dalıyordu ormana. Tabii biz
halkı bu konuda bilinçlendirecek bir film yapmalıydık.
Kayısı Sırrı Gültekin'di filmin. Bülent Oral ise başrol
oyuncumdu. Leyla Altın bir öğretmeni oynuyordu. Ayrıca
Cenan Pars da vardı filmde. Ne yazık ki sonuç tam bir fi-
asko oldu. O zaman anladım ki yerli film seyreden halkı
tanımak gerekiyor. Yoksa yalnızca kendi doğrula-
rıyla, olsa olsa paşa gönlünü avutur insan.

Başarılı olmak için halkın nabzını tutmak gerektiğini anlamıştım, ilk iş olarak da Türk seyircisinin sinema zevkini öğrenmek için filmleri halkla beraber seyredip, önce iyi bir yerli film seyircisi olmaya karar verdim.

O zamanlar Çemberlitaş Sineması'nda ve İnci Sineması'nda oynardı yerli filler. Yani İstanbul'da çok az sinema yerli film oynatırdı. Bu sinemalara altı ay hiç ara vermeden devam ettim ve halkın ne tür filmlere, nasıl tepkiler gösterdiğini kolladım. Kısaca, halkla iç içe olarak aynı atmosferi kokladım. Bu çabamın yararını gördüm tabii. Başrollerinde Nevin Aypar ve Ahmet Mekin'in oynadıkları "Sevmek Günah mı?" isimli filmi yaptım o sıralar ve büyük ilgi gördü. Yapımcılığının yanı sıra yönetmeliğini de yaptığım bu ilk filmin başarısı, daha sonraları yapımcılık hayatımda özgüvenime büyük katkı sağladı. Çünkü Türk filmciliğini giderek daha iyi öğreniyordum ve aslında dışarıdan görüldüğü, sanıldığı gibi hiç de kolay bir iş olmadığını anlıyordum.

YÖNETMENLİĞE NEDEN SOYUNDUM?

Yönetmenliğe "Sevmek Günah mı?" filmiyle başladım, ama bu biraz da zorunluluktan kaynaklandı.

Atıf Yılmaz'la iki filmlik bir anlaşma yapmıştım. "Yaşamak Hakkımdır" filmini Atıf Yılmaz çekti, ama biraz uzun sürdü çekimler. Çünkü Almanlarla ortak yapımda ve çeşitli nedenlerle iş uzadı. Atıf Yılmaz ikinci filmi çekmeyeceğini söyleyince zor durumda kalmıştım. Filmir dağıtımıyla ilgili anlaşmaları çok önceden yapmıştım çünkü. Baktım başka çare yok, "iş başa düştü Hulki" dedim kendi kendime ve geçtim kameranın arkasına. Daha önceden hiç deneyimim yoktu bu konuda. Üstüne üstlük oturmuş senaryoyu da yazdım Sadık Şendil ile birlikte.

Senaryo

Berkes üç un
bir filmir
bu üç un
ne de göb

ik

Halkı t
ayrılmala
laacağını

Filmin
Kem
casınındı.

Film ç
marca görn
böyle

Ve art

SUPH

Sevr

Sup
am
arka
Suphi

Daha
arka
aman
büyü
Kar
güven
yap

Dah
Beğin De
gsterdi

tabzını tutmak gerek-
seyircisinin sinema-
beraber seyredip.
er verdim.

eması'nda ve İnci S
stanbul'da çok az s
lara altı ay hiç ara
filmlere, nasıl tep
a iç içe olarak ayrı
mı gördüm tabii. B
Mekin'in oynadığı
m o sıralar ve
ara yönetmeliğini
sonraları yapımcı
şgladı. Çünkü T
m ve aslında d
colay bir iş olma

NDUM?

" filmiyle başla
ldı.
ma yapmıştı
z çekti, ama b
ortak yapımcı
kinci filmi çe
ıştım. Filmin
mıştım çür-
Hulki" dedim
Daha önce-
istlik oturuş

Saner, o o dönemin geçerli ölçülerine uymuyordu.
ic unsur; yani ezan, dram ve göbek havası olma-
filmin iş yapmayacağına inanıyordu. Benim senar-
ic unsuru da barındırmıyordu. Ne ezan vardı için-
göbek havası. Sonu da dramla bitmiyordu üste-

Ekki tanıdığım için, kahramanlarının filmin sonun-
maları ya da ölmeleri yerine birleşmelerinin daha
cağını düşündüm. Haksız da çıkmadım.

Filmin dağıtımını da o dönemin en büyük film şirke-
Kemal Film yaptı. Kemal Film, Osman Seden ve
standı.

Film çok iş yapınca, nedenini anlamak için gidip de-
görmüş filmi Osman Seden. Yıllar sonra söyledi
öyle bir film nasıl iş yapar, anlamak istemiş.

Ve artık şirketimin adı Saner Film'di.

SUPHI KANER: KAYAN YILDIZ

Sevmek Günah mı?" filmi ile yeni bir oyuncu keş-
Suphi Kaner. Daha önce filmlerde ufak tefek roller
ama ilk büyük rolünü bu filmde ben verdim ona.
arkadaşını oynuyordu ve oldukça büyük bir roldü.
Suphi Kaner'i çok sevdi.

Daha sonra çektiğim "Tatlı Günah"ta bu kez Ayhan
arkadaşı olarak rol verdim Suphi Kaner'e. Bu film
zamanda Ayhan Işık'ın oynadığı ilk komedi filmidir.
büyük sükse yaptı o sıralarda. Çok iyi bir oyuncuydu
Suphi Kaner. Kendisini oynardı ve iyi oynardı. Bana da
güvenirdi. Benim istediğim tipi yaratmak için elinden
eni yapar, başarılı olurdu.

Daha sonra "Gece Kuşu" filminde Eşref Kolçak ve
Belgin Doruk'la oynattım onu. Yine büyük bir performans
gösterdi.

Ve Suphi Kaner'i başrolde oynatmaya karar verdim. Kafamda bir hikâye vardı, çok da güveniyordum. Sonunda film çıktı ortaya: Gol Kralı Cafer... Yıl ise 1962.

O filmten sonra star oldu Suphi Kaner. Yeşilçam'ın en çok aranan oyuncularına arasına girdi. Ne yazık ki çok genç yaşta trajik bir biçimde ayrıldı aramızdan. Sanıyorum, şöhretin, starlığın manevi yükünü taşıyamadı. Yoksa Türk sinemasında çok önemli yerlere gelebilirdi bence...

SALON KOMEDİSİNE MERHABA

Komedi filmi, film türleri içinde yapımı en güç olanıdır, ama benim mizacıma çok uygundu. Bunun nedenini çok düşünmüşümdür. Ben bunu en çok çocukluğumun aile ortamındaki insanların neredeyse hiç gülmemelerine bağlıyorum. Sözgelimi, annemi gülerken hatırlamıyorum hiç. Aile dışında girdiğim her ortamda insanları neşelendirmeye, güldürmeye yönelik bir şeyler yapardım mutlaka. Zevk de duyardım bundan.

Amerika günlerinde çok komedyen izlememin de faydasını gördüm komedi filmleri yaparken. Benimle beraber salon komedileri modası başladı Türk sinemasında. Benden önce çekilmiş komedi filmleri vardı gerçi, ama hepsi tuluata dayalı komedilerdi. Salon komedileri ise benimle birlikte başladı. Hemen sonra Osman Seden'in de beni izlemesiyle bir moda haline geldi bu tür filmler. Halk çok tutuyordu bu filmleri. Starları da oynatıyordum komedilerde: Türkan Şoray'ı, Belgin Doruk'u, Ayhan Işık'ı... Ayhan Işık'ın başrolünü oynadığı "Helâl Olsun Ali Abi" de Sadri Alışık'ı Ayhan Işık'ın arkadaşı rolünde oynattım. Hem de kafamda yıllardır sakladığım bir tipte: Turist Ömer rolünde...

TURİST ÖMER

Turist Ömer...
...den halkın se
...sevgilisi olup çık

Turist Ömer...
...karakterdi. Da
...yapardı. Çevr
...aşamayı seven v
...hayı kendine ilke

Benim de
...havasını Yeşil
...olarak.

Aslında Sa
...kte çalışmak uz
...böyle bir fırsat
...sımlı filmde oyn
...aktör bu!..."

Bu bir kom
...Ömer" tipi Yeşil
...ti çok iyi canla
...nin telinden ayağ

Sevgili Sa
...Turist Ömer" fi
...sardı.

TURİST Ö

Biz ilk "T

almaya karar verdim
veniyordum. Sonra
1962.

Kaner. Yeşilçam
Ne yazık ki ç
aramızdan. Sanı
taşıyamadı. Ye
lebilirdi bence.

MA
pımı en güç ol
Bunun nedeni
çocukluğumun a
memelerine bağ
lamıyorum hiç
neşelendirme
mutlaka. Zev

izlememin de
Benimle be
sinemasında
ardı gerçi, ama
edileri ise be
Seden'in de
filmler. Halk
ordum kome
Aşhan Işık'ı...
sun Ali Abi'
de oynattım.
apte: Turist

TURİST ÖMER BİR GERÇEKTİ

Turist Ömer, gerçektir; yaşayan bir tiptir. Belki de bu
halkın sempatisini kazanmış, bir anda herkesin
olup çıkmıştı.

Turist Ömer tipi gerçekte amcamdan esinlendiğim
tiptir. Daha önce anlattığım gibi, amcam sandalcı
tıydı. Çevresinde sevilen, sözü sohbeti hoş, bohem
seven ve sandalcılığın dışında hiçbir iş yapma
adine ilke edinmiş biriydi...

Benim de prodüktörlüğe başladığım yıllarda onun
tasını Yeşilçam'da canlandırmak hep kafamdaydı fi
narak.

Aslında Sadri Alışık'ı tanıyordum fakat onunla bir
çalışmak uzun zaman kısmet olmamıştı... Daha sonra
bir fırsat doğup da Sadri'yi "Helal Olsun Ali Abi"
filmde oynatınca, dedim ki, "İşte benim hayalimdeki
bu!"

Bu bir komedi filmi olmamasına rağmen, "Turist
Ömer" tipi Yeşilçam'a bu filmle doğdu. Sadri Alışık da bu
çok iyi canlandırmıştı. Zaten o herhangi bir rolü, saç-
telinden ayağının ucuna kadar oynardı...

Sevgili Sadri'yle o filmde başlayan dostluğumuz.
"Turist Ömer" filmleriyle pekişti ve o ölene kadar da hep
sırdı.

TURİST ÖMER ALMANYA'DA

Biz ilk "Turist Ömer"i 1964 senesinde çektik. Bu

Film çok sükse yaptı ve Sadri Alışık, Turist Ömer tipinde çok sevildi.

Sultanahmet'te oturduğumuz çocukluk yıllarımda İstanbul'a pek nadir turist gelirdi. Öyle aylak aylak dolaşıp etrafa bakarlardı. "Ne bakıyor bunlar?" derdim kendi kendime. Ömer'in de hiçbir işi yok, aylak aylak dolaşıyor ya ona "turist" diyelim dedim ve adı öyle kaldı.

"Turist Ömer" filmi halk tarafından çok sevilince madem bu adam turist, biz bunu gezdirelim dedim. Nereye götürelim; o zaman ilk aklıma gelen Almanya oldu. Hem men bir senaryo hazırladık. Güzel bir ekip kurup uçakla Münih'e gittik. Ekipte Sadri Alışık, Erdoğan Tünaş, Çolpan İlhan, Suzan Avcı ve kameraman Turgut Önen vardı. Merkezde Aden Oteli'ne yerleştik. Ertesi gün Turist Ömer'e pejmürda kılığını giydirdik. Bir de onun bildiğiniz gibi meşhur bir şapkası vardır ya, o şapkanın hikâyesi şöyledir: Sadri'nin yüzü serttir. Halbuki turist biraz daha yumuşaktır, o bakımdan başında bir şapka olsun dedim, o şapkayı biraz öne doğru indiririz, bizim kafamızdaki Turist Ömer tipi ortaya çıkmış olur. İşte o şapkayı bir inşaat işçisinden satın aldık, yırtık pırtık bir şapkaydı. Sadri o yırtık şapkayı taktı, pejmürde kıyafetini giydi. Sadri Alışık önde, biz arkada resepsiyondan geçerek Aden Oteli'nden çıktık. İkinci, üçüncü iş gününden sonra resepsiyondan bir adam bana geldi "Sizinle bir şey konuşacağım." dedi "Buyrun." dedim, "Ekibiniz ne kadar kalacak burda?" diye sordu. Cevabını verince, "Tabii, memnun oluruz, yalnız hepiniz iyisiniz, güzel giyimlisiniz de şu arkadaşınıza söylemeniz elbisesini değiştirse, çok pejmürde, bizim otelimize yakışmıyor." dedi. Ben bir kahkaha attım, Sadri'ye de söyledim o da güldü, adama dönerek dedim ki "Bu bey bizim en meşhur aktörümüzdür, bu da onun özel komedi kılığı. Onun için bu kılık değişemez." Bu kez gülme sırası onlardı. Biraz da utandılar, özür dilediler.

Biz film
Turist Ömer
çocukluklar devri
kadar çok m
n gün boş ol
nı bildiğim
ndım, "Herke
es gün de dö

O zama
arabımdı. E
Lufansa ofis
m. şimdiki
mak. rahat ra
terkes paras
rende oldu
m diye sevi
m sekiz yüz
elim ki ben
renden doku
anda bulur
kif olan ger
şu anda b
tıpı İstanbu
ve ciddi bir
mı gitti. Öy
paramız bil
verdiler. Bi
nde ne ya
sağı bir yu
na yine ne
ten ne der
çok vakti
tesiz. Bizir

Turist Ömer tipinde

çok yıllarımda iş-
aylak dolaşıp
berdim kendi ken-
aylak dolaşıyor ya
mı.

çok sevilince
dedim. Nereye
Almanya oldu. He-
kurup uçakla
Tunaş, Çol-
Önen vardı.
gün Turist:
enun bildiğiniz
hikâyesi şöy-
biraz daha yu-
olsun dedim, c
amızdaki Tu-
kayı bir inşaa-
aydı. Sadri c
Sadri Alışık
Otel'inden
siyondan bir
ağım." dedi.
burda?" diye
nuz, yalnız
aşınıza söy-
en otelimize
ye de söy-
bey bizim
medi kılığı.
arası onlar-

Biz filmi bitirdik. Artık döneceğiz. Bizim filmimiz
"Turist Ömer"i Almanya'da çektiğimiz devir Türkiye'de
mükler devriydi. Avrupa'da olup da Türkiye'de olmayınca
kadar çok mal vardı ki. O bakımdan herkesin kafasında
gün boş olsak da biraz alışveriş yapsak fikri vardı. Ben
bildiğim için iş bittikten sonra dönüşü bir gün geçi-
tim. "Herkes serbest, nereye giderse gitsin." dedim. Er-
gün de dönecektik.

O zamanki Luftansa İstanbul Müdürü Her Shryber
mabımdı. Ertesi gün herkes hazırlandı gittik havaalanına.
Luftansa ofisine biletleri verdim, o zaman dövizimiz çok
şimdiki gibi cebine dövizleri koyup yurtdışına çık-
mak rahat rahat film çekmek yoktu. Son damlasına kadar
herkes parasını harcardı. Yine de hepsinin sorumluluğu
ende olduğu için küçük bir para sakladım. Geri dönüyo-
ru diye sevinirken hiç ümit etmediğim bir şey oldu. Eki-
m sekiz yüz kilo fazla bagajı çıktı. Bir hesap yapıldı; di-
elim ki benim cebimde yüz mark var, bagaj fazlası için
enden dokuz yüz mark para istiyorlar. Bizim için açıkçası
anda bulunması imkânsız bir para yani. Hemen Luftansa
şefi olan genç bir Alman'a durumu anlattım, "Ben bu para-
yı şu anda bulamam, İstanbul müdürünüzü tanıyorum, pa-
rayı İstanbul'da ona ödeyeyim." dedim. Ama şef gayet sert
ve ciddi bir tavırla *nayn* dedi. Aksi de bir Almandı, yürü-
dü gitti. Öyle zor bir durumdaydık ki, otele dönecek taksi
paramız bile yoktu. Luftansa'daki görevliler bavullarımızı
verdiler. Bizimkiler cam kenarına dizildiler, ben de önle-
rnde ne yapacağım diye hiç kimse ile konuşmadan bir
aşağı bir yukarı dolaşıyorum. Başka bir çözüm geldi aklı-
ma, yine *nayn* dedi adam. Bu filmlerin gitmesi lazım, ama
ben ne dersem adam *nayn* diyor. Bir hayli zaman geçti.
açık vakti de geliyor. Bir aşağı bir yukarı dolaşıyorum ça-
resiz. Bizimkiler bavulların üstüne öylece oturmuşlar bana

bakıyorlar. Tam bu sırada olmayacak bir şey oldu. Allah halimize acıyıp bize Hızır yolladı sanki. Bir baktım etrâ karıştı. O bize nayn diyen aksi şef etrafta koşuşturuyor, bir taraftan da "Mr. Saner", diye bağıyor. Birdenbire ben gördüler, hemen yanıma geldiler. O nayn diyen aksi adam yumuşacık olmuştu. "Mr. Saner şimdi telefon aldık İstanbul'dan, çok acil ve hayati bir mesele var." dedi. "Nedir" diye sordum merakla. "Bizim Avrupa genel müdürümüz İstanbul'da ani bir rahatsızlık geçirmiş hemen ilaç yetiştirmemiz lazım. Bu ilacı da sizin götürmeniz için Her Shryber telefon etti, bugün sizin geleceğinizi biliyormuş siz güvenilirmişsiniz." dedi. Adam bunu söyleyince ben hemen kasıldım tabii. "Vallahi bir düşünüyoruz." dedim. "Yalnız bizim burda epey fazla yükümüz var." "Ama efendim yükün lafı mı olur, biz hallederiz." dediler. Ben de "Nasıl halledeceksiniz, bizim yerimizi başkalarına verdiler." dedim ama düşünmediler bile. "Mühim bir mesele değil birinci mevkiye yer var." deyip çözümlədiler sorunu. Ben de arkadaşlara dönüp "gidiyoruz" dedim keyifle. Hepsi valizlerin üstünden fırladılar, valizler toplandı uçağa yerleştik. Adamlar bütün ekibi birinci mevkiye oturttu. aman efendim birinci mevki ne güzel bir yermiş!.. Bize durmadan içki ikram ettiler. İstanbul'a gelene kadar hepimiz kafaları çekti tabii. Uçaktan inince bizi karşılamaya gelenler hepimizin sarhoş oluşuna şaşır kalmışlardı. Ama hem ilacı yetiştirdik, hem de rahatça döndük.

şey oldu. Allar
Bir baktım etraf
koşuşturuyor, bir
Birdenbire benim
iyen aksi adan
on aldık İstan
dedi. "Nedir?"
e. müdürümüz
ilaç yetiştir
eniz için Her
zı biliyormuş.
şleyince ber
rüz." dedim
ar." "Amar
dediler. Ben
alarına ver
bir mesele
çiler sorunu.
eyifle. Hep
landı uçağa
ye oturttu.
miş!.. Bize
kadar hepi
arşılamaya
lardı. Ama

arılı oldu.
güreşçisi
de var-
onunla

Sadri İspanya'ya gidiyor. Onu boğa güreşçisine benzetiyorlar. boğaların önüne atıyorlar, bu da can havliyle boğaları kloroformlu mendille bayıltıyor, ve bir sürü maceradan sonra tekrar şarkısını söyleyerek İstanbul'a dönüyor.

Bu sahneler boğa güreşlerinin yapıldığı arenada çekilmesi lazım gelen sahnelerdi. Daha evvelden Madrid'e gittim, orada bir İspanyol şirketinden bir adam ayarladım, bundan de Sadri Alışık, İspanyol şarkıcıyı oynayan Erol Büyükburç, Çolpan İlhan ve benim asistanım olan Oksal Pekmezoğlu'nu götürdüm. Rahatça çalıştık. Çünkü evvelce bütün izinler alınmıştı. Özellikle arenada çekilecek sahneler çok zordu. Arena dediğim yer yüz bin kişilik bir stadyum. Çok büyük bir kapısı var: O kapıdan boğa fırlayınca, yüz metre mesafede olmamıza rağmen korkuyorsunuz. Kameralar falan çalışmaya başladı: Sadri ile Erol yan yana. Boğayı görüyoruz, Sadri ile Erol'u görüyoruz. Boğa çıkıyor, nefesinden titrer insan. Bir süre koşturuyorlar, koşturuyorlar ondan sonra bir sürü atlı adam boğayı şişlepe şişlepe kan revan içinde bırakıyor. Sonra matador geliyor, sanki bir iş yapıyormuş gibi zaten ölmüş olan boğaya pat diye bir kılıcı geçiriyor. Ondan sonra da boğayı sürükleyip götürüyorlar. Etraf temizleniyor, bir tane daha boğa geliyor, o da öyle etrafı yıkıyor, öyle bir vuruyor ki taşlara duvarlara, herkes kaçıyor.

Sadri biraz hayvanlardan korkar. İkide bir "Abi bu taya sığar mı boğalar?" diye panikliyor.

Filmin bir sahnesinde matadorla Sadri'yi karıştırıp atıyorlar boğanın önüne. Küçük bir arenada bu sahneyi çekerken neler oldu neler... Sadri çıkmaz arenaya, "Yahu çık." diyoruz "Bir şey olmaz." Sadri "Olmaz olur mu?" diyor. "Bu boğa küçük." diyoruz. "Neresi küçük yahu fil gibi." diyor. Arenanın görevlileri "Bak" diyorlar "Sen çıkar çıkmaz biz bu kırmızı şeyi göstereceğiz, boğa bize doğru

gelecek." Ama Sadri, "Ya kırmızıya gitmeyip de bana gelirse..." diyor. Neyse oradaki işimizi bitirdik döndük İstanbul'a. Bazı sahneleri İstanbul'da çekecektik. Boğazda bir çiftlik bulup üç-dört dekoratör ile beraber Madrid'deki arananın girişini ve tribünlerinin dekorlarını yaptık. Aynı oldu. Bin tane figüran koyduk oraya. Tabii figüranlara İspanyol seyircisi kıyafeti giydirdik. Ama İstanbul'da bulduğumuz boğalar bir türlü bayılmıyordu, tabii Sadri rahat çalışamıyordu bu yüzden. Sonunda iki veterinerin yaptığı iğnelerle boğalar bayıldı ve Sadri de rahatladı. Sahneleri zaman çekebildik. Keyifli bir film oldu sonunda.

TURİST ÖMER ARABİSTAN'DA

Turist Ömer serisinin en çok iş yapanlarından biri "Turist Ömer Arabistan'da" filmiydi. Filmi Kahire'de çektik. Kahire'nin meşhur yıldızlarından biri olan Ferit Şevki de "Turist Ömer Arabistan'da" filminde rol aldı.

Hikâyede Ferit'le Sadri arkadaş oluyorlar, Ferit Kahire'ye giderken turisti de yanında götürüyor ve başlarından bin türlü macere geçiyor.

Kahire'de bir sürü uzun ve güç sahneler çektik. Zor olan çöl sahneleri için bir çadır kurdurdum, içine de buz dolabı koydurdum. Biri "Aman ne kadar sıcak." derse. "Buyrun çadıra." diyorum, buzlu bira içiyoruz, sonra haydi gene çalışmaya. Böyle keyifli bir ortamda güzel güzel çalıştık ve işi bitirdik.

İş bitmiş, tam toparlanalım derken Çolpan İlhan yanıma geldi "Hulki Ağabey, bir şey söyleyeceğim, bu develeri gördün mü?" dedi. "Gördüm, ne olacak?" dedim. "Bu çöldeki develer çok hızlı koşuyor, bizdeki develer ağır ağır yürür, develi bir sahne koysan çok güzel olur. Sadri binsin deveye koşsun." "Yahu sen kocanı bilmez misin?" dedim.

...meyip de bana ge-
...dik döndük İstar-
...tık. Boğazda bu-
... Madrit'deki ara-
... yaptık. Aynısı da
... figüranlara da
... İstanbul'da bul-
... Tabii Sadri rah-
... terinerin yaptığı
... ladı. Sahneleri o
... anda.

...larından bir-
... Kahire'de çek-
... Ferit Şevki

... Ferit Ka-
... ve başların-

... çektik. Zor
... ne de buz-
... ak." derse,
... sonra haydi
... güzel ça-

... İlhan ya-
... bu deve-
... m. "Bu
... ağır ağır
... binsin
... dedim.

... yanına yaklaşır mı hiç?" "Öyle ama seyirci yer-
... bu sahnede." dedi. Ben de biraz düşündüm ve
... çekmeye karar verdim.

Hemen bir deveciyle develerinden birini getirdik.
... deveyi görünce hemen suratını astı. "Sadri." dedim.
... sen devenin yanına kadar gel. Ben sonra onu
... dan bağlarım, sen yanına kadar gel yeter." Sadri
... dedi, kıyafetlerini giydi, devenin yanına gidip
... ba deve, merhaba deve." diyerek deveyi selamladı.
... rudenbire Sadri'ye bakıp kişner gibi bir ses çıkardı.
... durur mu, pır diye kaçtı. "Yahu Sadri, biraz yanaş."
... m. "Nasıl yanaşırım abi, bana bağırıldı." diyor. Bak-
...acak gibi değil, hakikaten çok da güzel sahne olaca-
... biliyorum, "Peki." dedim Sadri'ye, "Yanaşabildiğin
... yanaş deveye. Sadri yanaştı, ben açtım değiştirdim.
... nin kıyafetini deveciye giydirdim. Deveci koşup pat
... atladı devenin sırtına, deve inanılmaz bir şekilde koş-
... başladı ve çöllere doğru uzaklaştı.

Sahne çok güzel olmuştu. İstanbul'da montajı yapıp
... piyasaya sürdüğümüz zaman filmin oynadığı her si-
... ada halk bu sahneye katıla katıla gülüyor ve sinema-
... her çıkan "Turist Ömer deveyi nasıl koşturdu gördün
... mi" diyordu.

TURİST ÖMER AFRIKA'DA

Turist Ömer'i başka memleketlere götürme fikri iyi
... unca Turist Ömer'i Afrika'ya götürmeye karar verdim.
... ne benim Luftansa'dafki arkadaşım yardım etti. Oradaki
... arkadaşlarına telgraf çekip bir minibüs, alet edevat istedi-
... mi söyledi. Her şey hazır olunca biletleri alıp tam zama-
... nda yola çıktık. Sadri, ben ve kameraman Mengü Yiğın
... çümüz gidiyoruz. Tabii Afrika'ya uçak yolculuğu uzun

sürüyor. Sadri hayatında iki şeyden korkardı: Biri uçak. Diğeri de hayvanlar. Şans bu ya Turist Ömer serisinde her hayvan ve uçaklarlaydı işimiz.

Sıkıntılı ve uzun bir uçak yolculuğu olduğu için Sadri'yi güzel hosteslerin ikram ettiği viskiyle uyutarak Nairobi'ye indik. Hilton Oteli'ne gittik. Ben o zamanlar pipoyu içiyordum. Bir baktım etrafıma, beyaz olan yalnızca biziz: Mengü, Sadri ve ben. Herkes siyah. Bir de o seneler maumaular dört yüz İngiliz'i kesmişlerdi. Sadri tutturdu "O pipoyu içme bizi de İngiliz sanacaklar." diye. Daha sonra Hilton'da başka beyazlar da olduğunu gördük de içimiz rahatladı. En çok da Sadri'nin tabii. Hazırlıklarımız yapıp, film çekimine başladık. Nairobi'nin içinde film çekilecek fazla ilginç yerler yoktu, ama dışında bir köy, bir de safari parkı vardı. Orada bütün yabani hayvanları görmek mümkündü. Biz önce izin alıp safari parkına gittik. Açıkta vahşi hayvanlar dolaşıyordu. Mengü, "Sadri şöyle bizden biraz daha uzağa git ki daha rahat çalışayım." dedi. O da "Olur mu yahu, ben oraya gider miyim?" diye cevap verdi. Canımız çıktı bir aslanla Sadri'yi birlikte çekene kadar. Hele bir yerde tam böyle bir an yakaladık. Sadri biraz ilerlese aslanla yan yana çekeceğiz. Mengü "İleriye git!.." diye bağırды. Sadri bir kızdı Mengü'ye, "Sen git, ben seni çekeyim aslanların yanında, görürüm o zaman seni..." diyerek.

Çekemediğimizi çektik, ondan sonra Nairobi'nin dışındaki köye gitmeye karar verdik. Köye vardığımızda, kısa eteklikler giymiş adamlar bir meydana toplanmış, tamlar ve zillerle bir gösteri yapıyor, etraftakiler de onları seyrediyordu. Alanda iki - üç bin kişi vardı. Ve hepsi siyah. Beyaz olarak biz vardık yalnızca. Hepsinin gözü bizim üstümüzdeydi tabii. Mengü "Bak bunlar dans ediyorlar aralarına girsene." dedi. Sadri de "Girmesine girece-

ama ya
"Eğerse." di
yanı
Ve onl
kahkaha
teğendile

İşimiz
Şoförü
duruyor
madım adan
Hava
Uza
"Y
"Esen, ya
amasi.
N
bitti.
bi
malde. b
"B
bir g
amaların
amı b

Afrik
nların bu
tey ordu.
sahr
- hazırlad
nesinin s
e buldula
amı amdı
Sadri'yi k
Dokuzda

orkardı: Biri uçak.
Ömer serisinde

iculuğu olduğu
viskiyle uyuta

Ben o zamanlar
az olan yalnızca

Bir de o seneler
di. Sadri tuttu

aklar." diye. Da
nu gördük de

Hazırlıklarım
in içinde film

ında bir köy.
hayvanları

ari parkına gr
Mengü, "Sadri

hat çalışayım
miyim?" diye

yi birlikte çe
an yakaladı

ceğiz. Mengü
Mengü'ye, "Sen

rim o zaman

Nairobi'nin d-

ğimizda, ki-

planmış, tam-

er de onlar.

ve hepsi sim-

ın gözü bi-

ens ediyor-

ne girece-

ama ya bunların dini dansı ise, kızıp da bizi çiğ çiğ
diye diretti. Neyse biz alıştırma alıştırma Sadri'yi
yanına yolladık. Sadri bir adım attı, dansçılara yak-
Ve onları taklit etmeye başladı. Etraftaki insanlardan
kaha, arkasından bir alkış koptu. Sadri bu sefer coş-
beğendiler diye, daha da aralarına girdi, sıçradı, oynadı.

İşimiz bitti minibüse bindik, minibüstekiler de zenci
Şoförün yanına iki kişi oturmuş, biz onların arkasın-
duruyoruz, en arkada da üç kişi daha var. Hiç de tut-
adamları, hafif sarhoşlar, Sadri'yi işaret edip gülü-
Hava da kararmaya başlamıştı. Tam bu sırada lastik
Uzaktan zürafaları görünce Sadri korkmaya başla-
"Yahu şuraya bak, sana çok uzaktalar." diyorum.
"Olun, ya gelirlerse." diyor. Hava kararmışken lastiğin
aması, etraf da orman olunca insanı tedirgin ediyor
Nairobi'den de bir hayli uzaktayız üstelik. Neyse
bitti, minibüse binip yola çıktık. Karanlığın da iyice
bir sırada, arkadaki adamlar çok çektiler kafayı
malde, bana Sadri'yi işaret edip yarı şaka yarı ciddi
"Gatlağını keseceğiz." gibi hareketler yapmaya başladılar.
Uzun bir gece yolculuğundan sonra Nairobi'ye geldik, ama
adamların durumunu Sadri'ye belli etmemek için neler
ettiğimi ben bilirim.

Afrika'da çok güzel sahneler çektik ve döndük. Artık
adamların burada çekilecek sahnelerle montaj yapılması ge-
rekiyordu. Bizim prodüksiyon amirine, " Afrika ile bağ-
lantılı sahneler çekeceğiz hazırlık yapın." dedim. Kıyafetle-
ri hazırladılar. "Bana elli tane de zenci bulacaksın, ama
repsinin suratları yamyam gibi olacak." dedim. Hakikaten
re buldular. Hele beş - on tanesi Afrika'dakilerden daha da
yamyamdı. Ertesi gün Belgrad Ormanlarındaki meydana
Sadri'yi kazana koyup etrafında dans edeceklerdi. Ben
"Dokuzda buluşalım." demiştim, ama prodüksiyon amiri

Şerif Ablak ekibi saat altı buçukta toplamış. Sonradan öğrendim ekibin erkenden toplanmasının nedenini; elli tane zenci değil de otuz tane bulmuşlar, geri kalan yirmi kişiyi erken gelip boyamışlar. Boya olduklarını ben bile fark edemedim doğrusu.

Ama her şeye rağmen çok güzel bir film oldu. Ve bir gün geldi Turist Ömer'in senaryoları konusunda tılandık. Bu tıkanmanın en büyük nedeni de Turist Ömer'in hayatında aşk olmamasıydı. Kadınlar hep vardır çevresinde, ama o ürkektir, yanlarına yaklaşamaz, dokunamaz onlara. Oysa bu açıdan eksik olmasaydı daha bir on film daha çekilebilirdi.

Bu eksikliği Ertem Eğilmez iyi gördü. Kemal Sunal'ın filmlerine bakın, hepsinde aşk vardır, hep kıza kavuşmak için uğraşır. Bu yüzden de televizyonda en çok ilgiyi Kemal Sunal'ın filmleri topluyor.

Ama gerçek şu ki Turist Ömer filmleri Türk sinemasında bir devir açmış ve aktör Sadri Alışık, Turist Ömer rolleri ile ölümsüz bir tip yaratmıştı.

TÜRKAN S

1963 se
isimli bir
senaryo bir a
alışmaları bi
ettik, yaln
zerinde ben
teki tip 18 -
zerinden atr
enlarım birk
nemiş kızlar
ordum. Bu
Türkan Şora
nu oynatm
m, çünkü o
ten herkes
Ben ise i
ğimi söyle
aramamakla

Beyoğ
sında ve yer
da sırada k
gördüm. Kız
vati çekiyor
bilir dedim.
aşenmeden
bir tavırla "

emiş. Sonradan t
nedenini; elli ta
kalan yirmi kiş
ni ben bile fa

film oldu. Ve b
usunda tıka
Ömer'in hayatı
çevresinde, am
maz onlara. Oys
daha çekilebi

dü. Kemal Su
ar. hep kıza ka
onda en çok i

Türk sinema
Turist Ömer

TÜRKAN ŞORAY

1963 senesinde Ayhan Işık ile "Küçük Beyin Kısme-
sımlı bir film yapmaya karar verdik. Benim yazdığım
senaryo bir aile komedisi idi. Senaryo üzerinde Ayhan ile
işçileri bitirerek son revizyonları yaptık, kadroyu tes-
tik. yalnız filmin başrolünü oynayacak kadın oyuncu
nde ben bir türlü karar veremiyordum. Benim kafam-
tip 18 - 19 yaşlarında, çocukluk yaramazlığını yeni
nden atmış, güzelliğine güvenen bir genç kızdı. Asis-
tarım birkaç isim önerdi ama bunlar birçok filmde oy-
muş kızlardı, ben ise yepyeni bir genç kız denemek isti-
yordum. Bu arada asistanlarımdan biri yeni bir kız olarak
Türkan Şoray isimli birinin piyasaya girdiğini söyledi.
onu oynatmamızı tavsiye etti. Ben bu işe taraftar olma-
m. çünkü o sene daha hemen hiç filmi çıkmamasına rağ-
nen herkes Türkan Şoray isminde bir kızdan söz ediyor-
du. Ben ise ismi duyulmamış, yüzü tanınmamış birini iste-
mişimi söyledim, hatta biraz da kızarak yeni oyuncular
aramamakla suçladım asistanlarımı ve ofisten çıktım.

Beyoğlu'nda yürürken, bir taraftan nasıl star kalite-
sinde ve yeni bir kız bulabileceğimi düşünüyordum. Tam
bu sırada karşıdan annesi ile beraber bir kızın geldiğini
gördüm. Kız hem alımlı, hem güzeldi, hem de hemen dik-
kati çekiyordu. Kendi kendime, işte böyle bir kız star ola-
bilir dedim. O sırada ana kız bir lokantaya girdiler. Ben
işlenmeden hemen ofise koştum ve asistanlarımı azarlayıcı
bir tavırla "Siz bir kız bulamadınız, Ben buldum. İlerdeki

lokantada annesi ile beraber oturan kırmızı elbiseli bir kız var. Kendisine teklif götürün ve ne gerekiyorsa yapın bu kıızı hemen bağlayın." dedim. O zaman asistanım olan Ülkü Erakalın hemen lokantaya doğru yola çıktı. Ben yazıhanede heyecanla beklerken Ülkü alı al moru mor biçimde yine koşarak geldi ve "Patron bizimle alay mı ediyorsun? Türkan Şoray'ı istemem diye tutturdun ama gidip kendin buldun Türkan Şoray'ı. O lokantadaki kız Türkan Şoray'ın ta kendisi. Birazdan annesi ile buraya gelecek." dedi.

Türkan Şoray ile tanışmam böyle oldu. İlk çalışmamız da "Küçük Beyin Kısmeti" isimli filmle başladı. Tabii ondan sonra "Fıstık Gibi Maşallah", "Anaların Günahı", "Ayşecik Canımın İçi" gibi birçok filmde beraber çalıştık.

Türkan Şoray daha ilk filminden gerçek bir starın parıltılarına sahip bir genç kızdı. Bu parıltılar sanıldığı gibi ne güzellik ne de kabiliyetle ilgilidir. Sinemada gerçek starın bir elektriği vardır. Bu elektrik halkla temas kurmasını sağlar ama bunun yanında işine bağlılık, güvenilirlik, dürüstlük ve doğruyu sezme yetenekleri tahminin üzerinde roy oynar. Türkan Şoray'da bütün bu özellikler mevcuttu. Bir özelliği daha vardı: kadirbilirlik. Türkan kendisine yapılan herhangi bir bilgi aktarımını, mesleğine ait yardımları yapan dostlarını hiçbir zaman unutmamıştır. Türk sinemasındaki hemen bütün starlarda buna benzer özellikler vardır. Bir Hülya Koçyiğit'le çalıştığınız zaman karşınızda işini sizden daha çok düşünen birini bulursunuz. Bir Fatma Girik'le çalıştığınız zaman, ölümü pahasına da olsa rolünü en iyi yapmayı tasarlayan bir sanatçı bulursunuz. Bir Sadri Alışık'a senaryoyu verdiğiniz zaman, senaryodaki tipine en ince ayrıntılarına kadar hazırlanmış olduğunu görürsünüz.

Söz starlardan açılmışken, starların en küçüğü Ayşecik'ten söz etmeden geçemeyeceğim. Ben Zeynep Değir-

rencioğlu ile
küçük kız
sahneyi o
ne çalışır, b
temenin kaf
ardı. Ayşe
"Ayşecik
asından ayrı
bir şekilde

Bu sebe
nyonlarda h

VAHİ C

Horoz
dendir. Rahm

Ben Va
en falan oyn
erinde, mola
gilerdik bu h
ten günün bi
racaksın." de

Seneler
pini oynattı
taş, kıızı iste
ve kız buna
taş, ama Val
da Bedia. Sa
nız, kendi ke
durbünü alıy
ga gibi profi
panarak o k
Vahi Ağabe

...mızı elbiseli bir
...rekiyorsa yapın.
...asistanım olan U
...çıktı. Ben yazı
...oru mor biçim
...ay mı ediyorsun
...na gidip kendim
...z Türkan Şoray
...ecek." dedi.

...ndü. İlk çalışma
...le başladı. Tabi
...ların Günahı
...ber çalıştık
...çek bir starın
...ar sanıldığı gi
...emada gerçek
...emas kurma
...güvenilirlik.
...nin üzerinde
...er mevcuttu.
...endisine ya
...yardımla
...Türk sine
...özellikler
...karşınızda
...Bir Fatma
...sa rolünü
...Bir Sadri
...ki tipine
...görürsü-

...Ayşe-
...Değir-

...ile çalıştığım zaman o henüz 6 yaşında idi. O
...kız öyle star kalitesinde bir yaratıktı ki, herhangi
...oyynamadan evvel bütün ayrıntıları kendi ken
...bir hazırlık yapardı. Ayrıca her mizansenini, yö
...kafasındakinden daha iyi olarak uygulamayı ba
...Ayşecik ile Ayhan Işık ve Türkan Şoray'la çekti
...Ayşecik Canımın İçi" filminde, o küçücük kızın ba
...ayırılma sahnesini, benim hayal gücümün ötesin
...şekilde oynadığını hâlâ unutamam.

Bu sebepten değil mi ki eski Türk filmleri hâlâ tele
...larda halkın olağanüstü beğenisini kazanıyor.

VAHİ ÖZ - HOROZ NURİ

Horoz Nuri de benim yarattığım en güzel tiplerden
...Rahmetli Vahi Öz o tipi çok güzel oynardı.

Ben Vahi Ağabeyle bir-iki filmde çalıştım, baba rol
...alan oynardı, çok da memnundum. Sette öğle yemek
...nde, molalarda boynunu ileri geri oynatırdı, biz de çok
...erdik bu haline. Bir gün "Vahi Ağabey, senin şu tipin
...günün birinde öyle bir şey yaratacağım ki sen de şaşır
...aksın." dedim.

Seneler sonra ben Vahi Öz'e bir filmde Horoz Nuri
...ını oynattım. Vahi Ağabey mahallede bir kıza âşık ol
...uş, kızı istemiş, tam evlenecekleri sırada bir hata yapmış
...ve kız buna alınmış, bir daha Vahi Ağabey ile konuşma
...mış, ama Vahi Ağabey hâlâ kıza çılgın gibi âşık. Kızın adı
...da Bedia. Sahne şöyle başlıyor: Vahi Ağabey odada yal
...ız, kendi kendine "Bedia" diye bağırıyor ve ondan sonra
...dübünü alıyor, dübünün ucunda Bedia'yı görüyoruz; kar
...ga gibi profilli çok çirkin bir kadın. Vahi Öz hâlâ ciğeri
...yanarak o kadına bakıp "Bedia" diye bağırıyor. Seyirci
...Vahi Ağabey'in boynunu uzatarak bağırmasına ve Be-

dia'nın çirkinliğine daha ilk sahnede gülmeye başladı. Vahi Ağabey'in ismi de Horoz Nuri olarak o filmde halkın kalbine yazıldı. Bedia rolündeki Mualla Sürer çok iyi kadındı, ama rollerinde hep menfi, çirkin kadın olurdu.

Horoz Nuri tipinin en güzel belirdiği film Sadri Alışık, İzzet Günay ve Türkan Şoray'ın Vahi Öz'le beraber oynadığı "Fıstık Gibi Maşallah"tı. Orda tam bir Horoz Nuriydi. Kadın kılığına girmiş Sadri Alışık'ın peşini bir dakika bile bırakmayan, sakız gibi yapışan bir adam rolü oynadı. Rahmetle anarım. Şimdi onun filmleri TV'de oynadıkça zaman halk kadar ben de zevkle seyrediyorum.

EMEL SA

1970'le
zamişti. He
nemişti. O
"Şampiyon"
nımasına ra
mı pek iste

Tam o
yardım. Em
sırtıma müc
çok tuttu
n senaryoy
de olduğu i
kardık.

Bu fi
Ercan'a ve
"Eyvah" ve
kızdoğu n
film artistle
"Eyvah" ile
Emel Sayın

Bu f
nı a yepy
O de
ardan bir
tek Olsa",

gelmeye başladı. V
arak o filmde ha
la Sürer çok iyi
kadın olurdu.
diği film Sadri A
Vahi Öz'le beraber
tam bir Horoz N
ın peşini bir da
adam rolü oyn
TV'de oynadı
rum.

EMEL SAYIN

1970'lerde piyasaya Emel Sayın diye genç bir şarkıcı
çıktı. Henüz ne tür şarkı söyleyeceğine bile karar ver-
mişti. O günlerde Ayhan Işık'la bir film de yapmıştı
"Şampiyon" diye. Yalnız Ayhan Işık'ın çok iyi bir devri
mesine rağmen bu film tutmadı, sinemacılar da Emel Sa-
yın'ı pek istememeye başladılar.

Tam o saralarda "Berduş" gibi müzikal filmler yapı-
lırdım. Emel Sayın'la ben de film yapmak istedim. Bizim
setime müdürümüz Yılmaz Tümtürk senaryo da yazardı.
O çok tuttu Emel Sayın'ı. "Senaryom var, eğer iyi çekersek
bu senaryoyu, Emel Sayın star olur." dedi. Plak şirketimiz
de olduğu için Emel Sayın'la plak ve film yapmaya karar
verdik.

Bu filmlerin çekimlerini de Yılmaz Tümtürk, Metin
Erksan'a verdi ve ikisi hem senaryoyu çalıştılar, hem de
"Eyvah" ve "Makber" diye iki film çektiler. Bu filmleri
Ortadoğu memleketlerine satmak için Kahire'den tanınmış
film artistlerinden biri olan Ferit Şevki'yi de getirttim ve
"Eyvah" ile "Makber" filmlerinde Ferit Şevki ile oynattım
Emel Sayın'ı.

Bu filmler Türkiye'de çok sükse yaptı ve Emel Sa-
yın'a yepyeni bir yol çizdi.

O devirde Emel Sayın'la bir-iki plak da yaptım. Bun-
lardan bir tanesi "Rüyalar Gerçek Olsa" idi. "Rüyalar Ger-
çek Olsa", o sene Milliyet gazetesinin yapmış olduğu an-

kette Türkiye'nin en çok sevilen on şarkısı arasına girdi. Parçanın söz ve müziği bana aitti. Hem söz hem müziği için ödül aldı şarkı. Ödül törenini de rahmetli Abdi İpekçi idare ediyordu. Emel'le beraber çıktık sahneye, ben kısa bir konuşma yaptım ve "Her ne kadar eski bir müzisyensem de otuz senedir filmcilik yapıyorum hiç ödül almadım, ilk defa bir beste, bir plak yaptım ve ödül aldım." dedim, izleyenler en çok bu lafa gülmüştü.

"Rüyalar Gerçek Olsa" çok büyük sükse yapınca "Feride" adlı bir film çekmeye karar verdik. Filmin senaryosunu Yılmaz Tümtürk, rejisini Metin Erksan yapacaktı. Müziğini ise ben hazırlayacaktım. Fakat film bitti, ben hâlâ bir Feride müziği bulamıyordum. Bir gün Emel Sayın ve arkadaşlarla benim teknemde Ada'da denize giriyoruz. herkes soruyor "Feride'nin müziği nasıl olacak?" diye. Tam denize girerken birden içime doğdu ve "Feride şöyle olacak." dedim: "Aşkınla yanıp çılgına döndüm Feride Feride / Bittim eridim mum gibi söndüm Feride Feride... Böylece "Feride" şarkısı orada, Ada'da denizin içinde doğmuş oldu.

Ben Emel Sayın'la müzik çalışmayı çok severdim. ayrıca "Çam Sakızı", "Gülizar" gibi bir-iki komedinin müziklerini de ben yapmışım.

Emel Sayın'la çalışmak çok zevklidir. Çünkü yumuşak bir aktristtir, istediğini ondan alırsın, aynı şeyi müzikte de yapardı. Mesela "Rüyalar Gerçek Olsa" şarkısının kaydını yaptırırken kafamdan o şarkının nasıl olacağını saniye saniye, mezur mezur anlattım ve aynen onu söyledi, tabii kendi şahsiyetini katarak.

Zaten Emel Sayın güzelliği, yeteneği, sıcaklığı ve kişilikli sesi ile Türk halkının en sevdiği assolist olarak hâlâ temaşa hayatındaki yerini koruyor.

ALTIN

Gene

ile gene

gülerdi. G

Öp Ben

ın ilk ö

te çalışma

benim yaz

plaklarını

"Berduş"tu,

sevem

çok güz

Bu çal

maladım. I

gözler"

Büyük

üstü, "E

kara kara ka

şyle." dedin

ırdım. yine

"Bu parça bir

Ama b

eyim diye d

güzel se

an yapma

Türk müziği

naş bana ha

te de uyuyo

İnci Ç

güzel bir

Altın Plak sa

şarkısı arasına girdi.
Hem söz hem müzik.
Ahmetli Abdi İpeç
sahneye, ben ise
eski bir müzisyen
hiç ödül almamış
ve ödül aldım."

çok süksesiz yapıldı.
Filmin senaryosunu
Erksan yapacaktı.
Film bitti, ben
gün Emel Sayın
senize giriyordunuz
olacak?" diye
ve "Feride şöyle
adım Feride Feride
Feride Feride..."
içinde doğ-

çok severdim.
Ahmedinin mü-

Çünkü yumu-
şeyi müzikte
şarkısının kay-
nağını saniye
söyledi, tabii

şakaklığı ve
list olarak

ALTIN PLAK

Gene 1970'li yıllarda Erol Büyükburç ve Esen Pus-
le gençlik filmleri yapıyordum. Erol o zamanlar çok
Genç ve güzel bir aktrist olan Esen ile çevirdik-
"Çi Beni", "Berduş" gibi filmler müzikli komedi film-
örnekleri olmuştu. Erol Büyükburç'la birlikte
çalışmaları yapardık. Besteleri onun yaptığı, sözleri-
yazdığım çok güzel bir-iki şarkı çıkardık. Bunla-
rını da yaptık, çok da satıldı. Bunlardan bir tanesi
tu. Altın Plak aldı. Arkasında da "Bir başka sev-
sevemem" diye yine müziği ona, sözleri bana ait
çok güzel bir şarkı yaptık.

Bu çalışmalarından sonra ben çok enterasan bir melodi
madım. Bu melodiye bir söz yazıverdim: "Kara kara
gözler" diye başlıyordu. Bu melodiyi daha bitmeden
Büyükburç'a söyledim, hatta evden çıkıyorduk öyle
üstü. "Erol bak şöyle şöyle bir melodim var, buna da
kara kara gözler' diye bir söz yazdım, yeni plağında
dedim. Erol şarkıyı tutmadı. Sonra ben parçayı bi-
yine Erol'a "Bu parçayı oku dedim." ama Erol yine
parça bir şeye benzemiyor." dedi.

Ama ben parçaya çok güveniyordum ve kime söyle-
diye düşünüyordum. O zaman İstanbul Radyosu'nda
güzel sesli bir kız vardı İnci Çayırılı adında, ama plak
yapmamıştı. Bu "Kara kara kara gözler" bestesi ne
müziği ne de Batı müziği idi, benim kafamdan çık-
bana has bir müzikti. İnci Çayırılı'nın sesi Batı müziği-
te uyuyordu.

İnci Çayırılı'ya okuttuk "Kara kara kara gözler"i. Çok
güzel bir orkestrasyon oldu ve Altın Plak aldı. O devrin
Plak satışı olan yüz bin rakamını geçmişti.

Parça o kadar tuttu ki, şarkıyı beğenmeyen Erol B-
yükburç bile İzmir Fuarı'nda bu parçayı söyledi, hem
her gece!..

Benim bestelerimden olan Neşe Karaböcek'in "N-
yet" filminde okuduğu "Niyet" ("Bir inansam sevdiğ-
dünya benim olurdu") şarkısı da Altın Plak aldı.

Bütün bu müzik ve beste çalışmalarında da film
film senaryolarında olduğu gibi halkın ne tip bir melo-
den etkileneceği doğal olarak içime doğardı. Şimdi b-
hâlâ bu özelliğimi, 6 yaşında Ferah Tiyatrosu'nda halkı
karşısına çıkmama mı borçluyum acaba diye düşünürüm

FERDİ TA

Film s-
imen norm
dır. O bak
film işin
ediyorum. I
endi parasi
am eder,
eder, bun

Ben d-
nasına rağm
ist üste iş y
elik olmuş
ama halk b
aryom var
senaryo üst
üm bazı ş
en su çok
gazel bir bi

Bir F
elarda; Pl
ardı, diyo
nda oturu
du. Silvio
müddetçe l
mız oturuy
Çeşme" i

beğenmeyen Er-
parçayı söyledi, ha-

Neşe Karaböcek'in
"Bir inansam seve-
Plak aldı.

ismalarım da film
kın ne tip bir me-
ne doğardı. Şimdi
Tiyatrosu'nda ha-
a diye düşünürün-

DI TAYFUR

Film sanayisi, çok sözü edilen bir sanayi olmasına rağmen normal ticaret fikrine göre pek kazançlı bir iş değildir. O bakımdan gerçek kârı düşünen tüccarlardan hiç- kim işine girmemişlerdir. Tabii, ben Türkiye'den bah- edem. Hükümet de yardım etmediği için, bir filmci- ni parasıyla filmini yapar, filmi iş yaparsa ticaretine- kat eder, ama iki yahut üç filmi üst üste iş yapmazsa if- tih eder. bunun başka yolu yoktur.

Ben de bir ara otuz senelik prodüksiyon hayatım ol- masına rağmen çok zor bir döneme girdim. Üç-dört filmim- de işe iş yapmamıştı. Biraz da halkın isteklerinde değı- rişik olmuştu. 1977 senesiydi, biz komediler çekiyorduk. Ama halk bu tür filmlere ilgi göstermez oldu. Bir dram se- çtim vardı, o senaryoyu ele aldım ve altı ay boyunca o- nuna o üstünde çalıştım. İş yapma unsuru olarak gördü- ğüm bazı şeyleri o senaryoya ilave ettim. Mesela benim- de su çok önemli bir unsurdur ve uğur getirir. Oraya çok- tırmak bir biçimde su unsurunu ekledim.

Bir Fransız şarkısı söylerdim şarkıcılık yaptığım sı- rımda; Plesire D'amor. Onun orta kısımlarında bir pasaj- vardı. diyordu ki, "Silvio isimli sevgilimle biz nehir kena- rında oturuyorduk, nehir aşağıya doğru gürül gürül akıyor- du. Silvio bana dedi ki, 'Bu nehir aşağıya doğru aktığı- nı reddetçe ben seni seveceğim'. Şimdi ben yine burda yal- nız oturuyorum, nehir hâlâ akıyor ama Silvio nerede?" "Çeşme" isimli filmimin senaryosunda bu şarkıdan esin-

lendim, filmin ilk sahnesi şöyleydi: Sevgililer çocuklukta beri birlikte oynarlar, bir çeşme yaparlar kendilerine. t çeşmeden su aktığı müddetçe seni seveceğim, derler bir- birlerine. Buna benzer bir şey ilave ettim senaryoya.

Hepsi iyi güzeldi de bu filmde oynayacak erkeği bulamıyordum, üstelik şarkıcı da olması lazımdı. Oraya bura baktık, İstanbul'da kimseyi gözüm tutmadı. Yeni bir olsun istiyordum. Sonunda bizim İzmir bölgesi müdürümüz Emin Çatalyürek, "Ağabey, sen yeni birini arıyormuşsun, benim bir arkadaşım var, kasetleri satıyor. Sana kasetini yollayalım bir dinle." dedi ve bana kaseti yolladılar. Kasetinde "Çeşme" diye bir parça vardı, kendi bestelemiş, ismi de Ferdi Tayfur. O zaman herkes soruyordu, eski bir Ferdi Tayfur var o mu değil mi, diye. Benim su ile çeşme bir araya gelince şarkıyı da tuttum. "Susadım çeşmeye inmez olaydım, o güzel yüzünü görmez olaydım." diye bir şarkıydı.

Ferdi Tayfur Adana'da oturuyormuş. Adana'ya haber iletildi, İstanbul'a geldi.

Yazıhanede kapıdan girdi, baktım boynu bükük kendi halinde kısa boylu bir çocuk, hiç öyle jön tipi falan yok. ama benim kafamdaki tipe çok uygun. Sonunda filmi çekecek olan rejisör arkadaş Temel Gürsu'yla da tanıştırdık. O da beğendi tipini, çünkü senaryoya da uyuyordu. Ama Ferdi Tayfur'a önce bir öğüt verdim: Boynu bükük bir insanı oyna... Çünkü onun niyeti biraz da hazır jönken bir-iki yumruk atsın, kızı alsın gitsin havasında idi. Dedim ki bu filmde sen dayak yiyeceksin, senin kızını elinden alacaklar, sen boynu bükük, her işe şarkılar söyleyip gideceksin. Film çok güzel oldu. Ferdi'nin kendisi de uğurlu bir adamdı. Bizim yazıhaneye adım attığı anda bir uğur sezerdim onda. Hakikaten "Çeşme" filmi çok büyük bir iş yaptı. Ben de tabiri caizse paçamı kurtardım.

Ama iki
"Derbeder"
"Çeşme" filmi
11.

"Derbeder"
"Çeşme" diye b
çok güzel bir
lar. adam niş
ken Ferdi de
tüklenip yere
diye şarkıya
dim. Pazar g
pının önüne.
karacaklar. F
karmak için
ama nafile.
Neyse ben
duruyoruz,
duamız var
nı gürültü k
ayağa kalkı
maya yelte
Bu şarkı
şarkı başla
rika'da işit
neyi yaşıy
min iş yap
bizim sin
ye'nin en
tarihinde
yaptı. Am
Çünkü "Ç
beder" fi

Sevgililer çocukları
yaparlar kendilerini
seveceğim, derler
ettim senaryoya.

te oynayacak erkek
ması lazımdı. Oraya
tutmadı. Yeri
bölgesi mü
yeni birini arı
kasetleri satıyor. S
bana kaseti yoll
ardı, kendi beş
herkes soruyordu.
Benim su ile
Susadım çeşme
olaydım." diye

Adana'ya har

boynu bükük ke
on tipi falan y
Sonunda filmi
da tanıştırdı
uyuyordu. Ama
bükük bir
nazar jönken b
idi. Dedim ki
elinden al
yeyip gidecei
de uğurlu b
bir uğur sezer
bir iş yapt

Ama ikinci filmi "Derbeder" çok daha büyük iş yap
"Derbeder" filmiyle halk Ferdi'yi tanıdı. Şarkıları da
film sayesinde yayıldığı için Ferdi bir yıldız ol

"Derbeder" filminde bir şarkısı vardı. "Bir duamız
" diye başlıyordu, bu şarkıdan evvel Temel Gürsu
güzel bir sahne çekmiş; yine nişanlısını elinden alıyor
adam nişanlısını otomobiline atıyor beraber giderler
Ferdî de arkalarından koşuyor, arabaya tutunuyor, sü
temp yere düşünce sahne değişiyor, "Bir duamız vardı"
şarkıya başlıyor. Film halkla beraber bir göreyim de
Pazar günü İnci Sineması'na gittim. Halk yığılmış ka
önüne. Kar da yağıyor, içeri girebilmek için kapıları
kacaklar. Biz hemen iki polis çağırdık halkı dışarıya çı
mak için." Haftaya da oynuyor, haftaya gelin." diyoruz,
na nafile. "İçeriye al, içeriye al." diye bağıyor herkes.
Ben içeri girdim sinemacıyla beraber, bir kenarda
nıyoruz, acaba halk ne reaksiyon gösteriyor diye. "Bir
duamız vardı" şarkısına bir başladı Ferdi, salonda bir patır
gürültü koptu. Herkes tepiniyor, kimi bağıyor, kimi
kalkıyor, eyvah dedim deprem oluyor. Ben de kalk
maya yeltendim, sinemacı tuttu beni, "Telaşlanma." dedi,
"Bu şarkı başladı mı hep böyle yapıyorlar." Hakikaten o
şarkı başladığında hep böyle bağıp çırpınıyorlardı. Ame
kada işitirdik bayılanlar ayılanlar oluyor diye, aynı sah
neyi yaşıyordum şimdi. Sinemacı "İnsanlar bağırdıkça fil
min iş yapacak, sen de para kazanacaksın, ne var ki olan
bizim sinemalara oluyor." dedi. "Derbeder" filmi Türki
nin en büyük iş yapan filmlerinden biri olarak sinema
tarihinde yerini aldı. Aslında "Çeşme" filmi de büyük iş
yaptı. Ama bizim durumumuzu "Derbeder" filmi kurtardı.
Çünkü "Çeşme" filminde ancak borçlarımızı ödedik. "Der
beder" filmini yapmak için kalan paramızla da kaç kutu

negatif alabildiysek aldık. Filmin çekimi neredeyse bitti. Çekilmemiş bir sahne vardı, o sahneyi çekmeden önce prodüksiyon amiri kulağıma "Patron negatifimiz yok." dedi. "Eyyvah." dedim, "Ne yapacağız şimdi, paramız da yok." Prodüksiyon amiri Şerif Ablak "Ben sana negatif bulurum. Piyasayı bir dolaşayım, bizim kameraman arkadaşlarda küçük küçük negatif parçaları vardır, onları alırsın. ama kısa negatiflerle uzun sahne çekemeyiz." dedi. Ben de "Hiç meraklanma, sen negatifleri bul, yeter, senaryoyu ona göre düzeltirim." dedim. Hemen senaryoyu aldım elime. rejisör Temel Gürsu gelmeden Ferdi'nin şarkı sahnesine bir "hayal sahnesi" ekledim: Ferdi şarkı söylemeye başlıyor, ondan sonra kızın hayalini görüyor, gelinlik giymiş. Hayal demek, sahne uzamayacak demek, Ferdi hayali görür görmez mecburen kesilecek demek, sonra şarkıya dönüyor yine, o şekilde değiştirdim senaryoyu ve parça negatiflerle çekti o sahneyi Temel Gürsu; hem de ne kadar güzel çekti!..

İşte o sahne Türkiye'nin en büyük reaksiyon alan sahnesi oldu. İzleyiciler sanki sözleşmiş gibi Türkiye'nin her yerinde Çemişgezek'de de, Karadeniz'de de, İstanbul'da da o sahnede çırpınıp bağırıp tepiniyorlardı. Hatta o küçük küçük negatiflerle çektiğimiz hayal sahnesi moda oldu. Çöldeki o şarkı sahnesini her şarkılı filmde aynen kopya ettiler. O sahnede Ferdi diz çökerek çölde ellerini havaya kaldırıyordu. Öbür filmlerde de birçok şarkıcı star diz çöktü ve ellerini havaya kaldırarak şarkı söyledi.

O zaman Ferdi Tayfur'un ilk filmini hiç kimse oynamak istemedi, çünkü Ferdi Tayfur tanınmamış bir adamdı. Ayrıca o sıralarda çok iş yapan filmler vardı, tanınmamış bir adamın filmini oynamak istemiyordu sinemalar. Lale Sineması'yla benim mukavelem vardı. Saner Filmin beş filmini oynamak zorundaydı. Fakat sinema sa-

Recai Bey
matma muka
filmi oynatn
e imzalayac
yüz bin lira
ayı geçmezs
dedim. V
ada yüz iki
cril.

edimi neredeyse bir
neyi çekmeden on
negatifimiz yok." B
şimdi, paramız
Ben sana negatif bi
kameraman arkadaş
vardır, onları alınız
neyiz." dedi. Ben
eter, senaryoyu on
oyu aldım elimi
şarkı sahnesi
söylemeye başlı
gelinlik giymiş
Ferdî hayali gö
sonra şarkıya dö
oyu ve parça ne
nem de ne kadar

reaksiyon alar
bi Türkiye'nin
de de, İstan
erlardı. Hatta c
sahnesi moda
filmde aynen
çölde ellerini
şarkıcı star
söyledi.

kimse oy
mamış bir
der vardı, ta
ordu sine
vardı. Saner
sinema sa-

Bey beni çağırıp "Hulki Bey, sinemamda film
mukavelemiz var, ama tazminat da versem ben
oylatmam." dedi. Ben de, "Bak seninle bir muka
alayacağım, bu sene senin en büyük iş yapmış fil
bin lira yaptı haftada, tamam eğer bu film yüz bin
geçmezse ben sana iki yüz bin lira tazminat verece
dedim. Ve mukaveleyi yeniledik, "Çeşme" filmi bir
yüz iki bin lira hasılat yaptı ve o zamanın rekorunu

ŞENER ŞEN İLE OPERA

Şener Şen çok iyi bir komedyendi, şimdi de öyle bii. Zaten Türk sinemasına türünde en büyük yapıtları bırakarak yerini aldı. Ama ben Şener'le henüz star olmamışken çalıştım. Şener'e de en büyük rolleri ben vermiştim. "Apar Şampiyon" filminde bir Çinliyi oynadı. Çok da iyi oynadı. "Bak Yeşil Yeşil" filminde dalgın bir menajeri oynadı. Aynı zamanda karısından çok korkan kılıbık bir adamı filmde. Karısı da iri yarı Sevda Aydan; kocasını hırpalayan, bağırıp çağıran, soprano sesiyle çığlıklar atan bir kadındır. Biraz doğaçlama da yaptırarak Şener'e kılıbık tipine çok komik sahneler çıkmıştı. Karısının böyle bangır bangır opera sesiyle bağırmasından çok rahatsız olan bir kocayı çok iyi oynamıştı.

Daha sonra ben Almanya'ya gittim ve sekiz-on yıl orada kaldım. Şener bu arada çok büyük bir çıkış yaptı ve star oldu. Güzel de projeler seçiyordu kendine. Ben döndükten sonra Şener'le görüştük, beraber çalışmayı düşündük. Bir türlü kendisine uygun bir proje bulamadık. Fakat dostluğumuz devam etti. Arada sırada buluşup konuşuyoruz, daha çok da gülüşüyoruz.

Geçen yaz Bodrum'a karısıyla birlikte geldi. Ben de aldım onları tekneyle gezdirdim. Bütün Bodrum civarını gezdik. Sabahtan akşama kadar güneşlendik, denize girdik, yemek yedik ve akşam üzeri marinaya dönerken Sevda Aydan'ın nasıl opera söylediğinden, kendisine nasıl ba-

...ğında
...lemedi
...na ç
...rdı. "İç
...hatırla
...sı tab
...Ben
...yıldır
...masını
...ise
...Scar
...letiyor
...oper
...pletto
...oy
...leme
...na E
...girdi
...me
...manın
...de
...H
...birak
...ded
...D
...opera b
...te diy
...te de h
...notoru

...di, şimdi de öyle
... büyük yapıtlar
...uz star olmamış
... vermiştim. "A
... Çok da iyi oyna
... menajeri oyn
... kılıbık bir adam
... kocasını hırpa
... kılıklar atan bir
... e kılıbık tipine
... öyle bangır bang
... z olan bir kocay

... ve sekiz-on yıl
... çıkış yaptı
... dine. Ben dor
... şmayı düşün
... e bulamadım
... da buluşup ke

... geldi. Ben de
... drum civarın
... k. denize gir
... önerken Sev
... sine nasıl ba

...ndan söz ettik. O sırada aklıma geldi, onlara bir şey
... edim, ama dümeni marinanın yanındaki Bardakçı
... na çevirdim. Şener "Nereye gidiyoruz abi?" diye
... İçim yanıyor Şener." dedim. "Bana opera günleri
... zırlattın, onun için buraya demirleyeceğim." Şener
... tabii: "Ne yapacağız burada demirleyip? diye sor
... Ben iki yıl İstanbul Operası'nda Tosca oynadım. Yir
... yildir oynamıyorum, şimdi coştum, burda sana Tosca
... rasını oynayacağım," dedim. Şener suratıma bakıyor,
... ise gülmekten katılıyordu. Başladım Tosca operasın
... Scarpia'yı oynamaya. Ona da Tosca'nın partiyonunu
... leniyordum. Oldukça keyifli bir sahneydi. Bitince Rigo
... operasına geçtim hemen. Şener şaşırır gibi oldu. "Bu
... Rigoletto, ama Türkçe söylemeyeceğim. Amerika'da İtal
... ca oynadım." Başladım bütün Rigoletto'yu İtalyanca
... lemeye. Arada bir Türkçe özetliyordum sahneyi. La
... Emobile şarkısını da Şener'e söyledim. Her şey iyi
... geldi de güneşin altında iyiden iyiye pişmiştik. Sonunda
... me baktı: "Tamam bitti mi?" dedi. Ben de onu rahat
... manın zamanının geldiğini anladım. "Tamam tamam
... dedim.

"Hadi gidelim öyleyse." dedi ama hevesini kursağın
... bıraktım: "Rigoletto bitti, şimdi sıra İl Travatore'ye gel
... dedim.

Dayanamadı Şener artık, "Abi." dedi, "Yahu kaç
... era biliyorsun sen?" "Fazla sayılmaz Şenerciğim, 27 ta
... diye yanıtlayınca Şener öyle bir "eyvah," çekti ki, tek
... dede herkes kırıldı gülmekten. Tabii bağışladım Şener'i.
... motoru çalıştırdım...

şimdi de öyle
yük yapıtları
star olmamış
vermiştim. "A
ck da iyi oynar
menajeri oynar
hük bir adam
ccasını hırpal
tar atan bir ka
alıbık tipinde
bangır bangır
an bir kocay
e sekiz-on yıl
çalış yaptı ve
ne. Ben dön
mayı düşün
ulamadım.
buluşup ko
adı. Ben de
civarını
denize gir
ken Sev
nasıl ba

şundan söz ettik. O sırada aklıma geldi, onlara bir şey
emedim, ama dümeni marinanın yanındaki Bardakçı
na çevirdim. Şener "Nereye gidiyoruz abi?" diye
"İçim yaniyor Şener." dedim. "Bana opera günleri
hatırlattın, onun için buraya demirleyeceğim." Şener
şardı tabii: "Ne yapacağız burada demirleyip? diye sor
"Ben iki yıl İstanbul Operası'nda Tosca oynadım. Yir
yıldır oynamıyorum, şimdi coştum, burda sana Tosca
perasını oynayacağım," dedim. Şener suratıma bakıyor,
ansı ise gülmekten katılıyordu. Başladım Tosca operasını
aki Scarpia'yı oynamaya. Ona da Tosca'nın partiyonunu
söyletiyordum. Oldukça keyifli bir sahneydi. Bitince Rigo
etto operasına geçtim hemen. Şener şaşırır gibi oldu. "Bu
Rigoletto, ama Türkçe söylemeyeceğim. Amerika'da İtal
yanca oynadım." Başladım bütün Rigoletto'yu İtalyanca
söylemeye. Arada bir Türkçe özetliyordum sahneyi. La
donna Emobile şarkısını da Şener'e söylettim. Her şey iyi
güzeldi de güneşin altında iyiden iyiye pişmiştik. Sonunda
yüzüme baktı: "Tamam bitti mi?" dedi. Ben de onu rahat
latmanın zamanının geldiğini anladım. "Tamam tamam
bitti." dedim.

"Hadi gidelim öyleyse." dedi ama hevesini kursağın
da bıraktım: "Rigoletto bitti, şimdi sıra İl Travatore'ye gel
di." dedim.

Dayanamadı Şener artık, "Abi." dedi, "Yahu kaç
opera biliyorsun sen?" "Fazla sayılmaz Şenerciğim, 27 ta
ne." diye yanıtlayınca Şener öyle bir "eyvah," çekti ki, tek
nede herkes kırıldı gülmekten. Tabii bağışladım Şener'i,
motoru çalıştırdım...

MÜJDAT'IN DİŞİ

Erol Büyükburç ve Esen Püsküllü çiftiyle gençlik filmleri yaptığımı belirtmiştim. Gençliğin neşesi, sevgileri, aşkları ve sorunlarını içeren bu filmler salon komedileriydi.

Bunlardan en güzeli olan "Berduş" filmini çekiyorduk. Müjdat Gezen filmde annesinin etkisi altında kalmış, onun sözünden hiçbir zaman çıkmayan, kendisini piyano çalmaya vermiş bir tipi canlandırıyordu. Annesi de, Müjdat Gezen'in çok zengin bir ailenin kızı olan Esen Püsküllü ile evlenmesini istemekteydi. Esen ise fakir bir genç olan Erol Büyükburç'u sevmekteydi. Bu filmin çok önemli sahnelerinden birini çekiyorduk, iş biraz uzadı, akşam saat yediyi geçti. Ben de bugün bitirelim yarına iş kalmasın, ama saat on iki, bire kadar sürer diye de bir hesap yaptım. Çok da zevkli bir çalışma oldu. Saat yedi buçuk - sekiz gibi bana bir duble viski getirdiler, biraz dinlenmek için bir kenara çekildim. Müjdat Gezen viskiyi görünce "Hulki Ağabey bir viski de bana getirsinler, dişim ağrıyor, dişime koyayım biraz." dedi. Bir viski de Müjdat'a getirdiler. Ben viskimi içtim bitirdim, Müjdat bir yudum aldı, ağzını çalkaladı, "Oh dişim geçti al abi." dedi ve viskisini bana verdi. Müjdat'ın viskisini de içtim. Aradan yarım saat geçti Müjdat yine "Dişim ağrıyor." dedi. Yine viski getirdiler, Müjdat ağzını bir çalkaladı viskiyi yine bana verdi ve on ikiye kadar bu böyle devam etti. İş bittiğinde baktım ki adama-

kıllı kafa
sonra ev
denbire
düşündü
ken kapı
du. "Dur
demez g
den başl
sonrasın
birlikte
tim uyuc
Şi
hikâyesi

niyle gençlik
sesi, sevgileri.
komedileri-

ni çekiyor-
da kalmış.
sini piyano
si de, Müj-
Püsküllü
genç olan
remli sah-
saat ye-
nasın, ama
çım. Çok
gibi ba-
tur kena-
Ağabey
te koya-
Ben vis-
çalkala-
verdi.
Müj-
Müj-
ikiye
ama-

... kafayı bulmuşum, yürürken bile sallanıyorum. Dene-
... eve gittim. Merdivenleri çıktım, kapıyı çaldım. Bir-
... bire sarhoşluğumu evdekilere nasıl anlatacağım diye
... şümdüm. O kafayla durumu açıklamayı kafamda kurar-
... kapı açıldı ve evdekilerin ilk sözü "Sen sarhoşsun." ol-
... "Durun anlatacağım." dedim, ama "Müjdat'ın dişi." der-
... mez gülmeye başladım. Tam kendime hâkim olup yeni-
... den başlıyordum söze, ama nafile... "Müjdat'ın dişi"nden
... sonrasını getiremiyordum bir türlü. Sonunda başladık hep-
... birlikte gülmeye. Size yarın anlatırım diyerek odama geç-
... tım uyudum.

Şimdi ne zaman Müjdat'la karşılaştık bu diş
hükâyesini anarız.

YA YAKIN, YA SÖNDÜRÜN

Bundan otuz yıl kadar önce, Sadri Alışık ve Ayhan Işık ikilisiyle "Maceralar Kralı" diye bir film çekiyorduk.

Filmin çoğu sahneleri de Sadri Alışık ve Ayhan Işık gibi rahmetle andığım Kâmil Nazım isminde bir avukatın Erenköy'deki köşkünde geçiyordu.

Çoğu sahneleri diyorum, çünkü köşk çalışmaya çok müsaitti. Sahibi köşkü bize bırakır, kendisi giderdi. Biz de bir girdiğimiz zaman nerdeyse bütün filmi çeker çıkardık oradan. Köşkün her katını, her odasını, bahçesini istediğimiz gibi kullanırdık. Hatta sokak sahnelerini de, köşkün civarında çok güzel yollar vardı, oralarda çekerdik. Bu köşk, Erenköy tren istasyonundan aşağı inerken yol üstündeydi ve sırf bizim değil, başka yapımcıların da severek çalıştıkları bir yerdi. Hatta köşkün dış yüzeyi seyirciye o kadar aşina olmuştu ki, filmlerde gördükleri zaman "a, o köşk." diye tanıyorlardı hemen.

Neyse, "Maceralar Kralı" filminin çekimlerindeyiz ve uzunca da bir gece sahnesi çekeceğiz köşkün sokağında. O zamanlar "beş binlik" dediğimiz çok güçlü ampuller vardı ve yakıldığı zaman gün gibi aydınlatırdı çevreyi. Tabii köşkün civarında da bir sürü ev vardı haliyle. O evlerden birini aydınlatacak şekilde kurduk ışıkları o gece. Çünkü Ayhan Işık, o evin arka tarafından çıkıp, koşarak köşke doğru gelecek... Gecenin saat üçü olduğu için de elimizden geldikince gürültü yapmamaya çalışıyoruz, etrafi

...atsız et
...unca oldu
...ordu. Biz
...nı çıtı çıkr
...komut v
...dınlanıyo
...ıyor... Bi
...tuğumuz
...irli bir ş
...ardeşim...
...z be!..."
...ekli çocuk
...esi tarağı t

Bu o

Birke

...m, acıktı
...anta var,
...nde kır s
...O, Hulki
...Ordan bur
...diğim gün
...geçen bir
...anlatmaya
...köşkü var
...gelmiş, k
...neydi. O s
...Yakın.' d
...gündüz gi
...dürün.' di
...diye tam
...yor'.. Son
...çıkıp 'Ya

ışık ve Ayhan
çekiyorduk.
ve Ayhan Işık
bir avukatın

ışmaya çok
erdi. Biz de
ter çıkardık
istediği-
ze, köşkün
erdik. Bu
ol üstün-
severek
irciye o
an "a, o

ndeyiz
kağın-
puller
eyi. Ta-
evler-
gece.
şarak
eli-
etrafi

atsız etmemek için. Dediğim gibi, sahnemiz biraz
nce olduğundan, bir hayli de prova yapmamız gereki-
Biz başladık provaya. Ve benden başka da kimse-
ni çıkmıyor. Ben de sadece 'Yak, söndür.' diye ışıkçı-
mut veriyorum o kadar. 'Yak.' diyorum, etraf birden
lanıyor... 'Söndür.' diyorum, birden zifiri karanlık
yor... Bir böyle, beş böyle derken, birden üzerine ışık
ğumuz binanın bir penceresi açıldı ve genç bir adam
li bir şekilde cama çıkıp, "Yeter be, yeter!.. Sinir bastı
deşim... Ya yakın şu mereti, ya söndürün, uyuyamıyo-
be!.." diye bağırıp hırsıyla girdi içeri... Ben de, "Adam
mı çocuklar." dedim. Ve hemencecik çekimi bırakarak.
arağı toplayıp gittik.

Bu olayın üzerinden yıllar geçti...

Birkaç yıl önce Bodrum Akyarlar'dayım... Geziyo-
m. acıktığımı hissettim. Baktım bir kenarda şirin bir lo-
anta var, oraya girdim... Sahibi Sabih Bey orta yaşın üze-
nde kır saçlı, efendi bir bey... Beni tanıdı, geldi yanıma.
O. Hulki Bey, buyrun..." diye bana bir rağbet, bir sohbet.
Ordan burdan konuşurken, "Bakın ben de size yeni evlen-
diğim gün Erenköy'deki evimde filmcilerle ilgili başımdan
geçen bir olayı anlatayım." diyerek başladı o günkü olayı
anlatmaya. "Bizim Erenköy'de Kâmil Nazım Bey'in bir
köşkü vardı. Ben de yeni evliyim ve o gece de filmciler
gelmiş, köşkte çekim yapıyorlar. Gecenin üçü müydü.
neydi. O saatte kurmuşlar ışıkları, koca sesli de bir rejisör
'Yakın.' diyor, ışık yanıyor... Hayda, birden odanın içi
gündüz gibi ve biz fırlıyoruz yataktan karımla. Sonra 'Sön-
dürün.' diyor, biz de, Oh nihayet bitti, uyuyabiliriz artık.
diye tam yatıyoruz... Bu sefer yine 'Yakın.' diye bağırı-
yor'.. Sonunda dayanamayarak, sinir küpü halinde cama
çıkıp 'Ya yakın şunu, ya da söndürün!..' diye bağırış-

tım..." O anlatırken ben de hiç istifimi bozmadan öyle
ledim tabii... Sonra da, "İşte o gece orda, 'Yakın... Sön-
rün...' diye bağırın o koca sesli regisör bendim!..." dedim...

İyi bir ahabalık kurduğumuz lokanta sahibiyle bu
sadüfe çok gülmüştük o gün...

İZMİR'DE

Bir film
romik bir har
tabii, ama An
çoğunda sine
gibi büyük ill
antısı yaşan

O zama
ynardı. Öze
zamanda tica
zası olan da v

Yani b
ardı. Bir sin
yorsa, bu rak
ya giden ins
bileyim, loka

Benim
arasındaydı.
Film'in film
yardı...

Üç yıl
Metin, imal
İzmir Migro
İzmir'e.

Malı t
de uzun bir

bozmadan öyle
ia, 'Yakın... Söz
endim!.." dedi
anta sahibiyle b

İZMİR'DE BİR YÖNETMEN

Bir filmin iş yapması, bütün Türkiye genelinde ekonomik bir harekete neden olurdu eskiden. Şimdi de böyle değil, ama Anadolu'nun küçük il, ilçe, kasabalarının pek çoğunda sinema salonu yok artık. İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illerde bile yerli filmler için sinema salonu sıkıntısı yaşanıyor bildiğiniz gibi.

O zamanlar bir yerli film iki bin beş yüz sinemada oynardı. Özellikle küçük yerlerde sinema sahipleri aynı zamanda ticaretle uğraşan kimselerdi. Toptan satış mağazası olan da vardı içlerinde.

Yani bir film iş yapınca, orada bir hareketlilik yaşanırdı. Bir sinema büfesi normalde haftada yüz gazoz satıyorsa, bu rakam bine çıkardı rahatlıkla. Akın akın sinemaya giden insanlardan pastaneler de, kuruyemişçiler de, ne bileyim, lokantalar da nasibini alırdı.

Benim yaptığım filmler de en çok iş yapan filmler arasındaydı. Bu nedenle özellikle İzmir bölgesinde Saner Film'in filmleri oynadığı zaman herkes bir memnurluk duyardı...

Üç yıl kadar önce İzmir'e gitmiştim. Küçük oğlum Metin, imal edip Türkiye genelinde pazarladığı bir ürünü İzmir Migros'a bırakmamı istemişti. Nasıl olsa gidiyordum İzmir'e.

Malı teslim etmek için Migros'un deposuna gittiğimde uzun bir kuyrukla karşılaştım. Haliyle mal teslim etme-

ye gelen pek çok kişi vardı. Hava da sıcak mı sıcak... Çaresiz girdim sıraya.

Malı teslim alan adam, sıra bana gelince irsaliyeye baktı. Saner Film, şirketin adı olduğu için başka alanlarda da iş yapıyorduk o isim altında. Sonra hafifçe başını kaldırıp "Bu Saner Film, o Saner Film mi?" dedi. "Evet." deyince, "Siz Hulki Saner'in nesi oluyorsunuz?" diye sordu bu kez. "Hulki Saner benim." desem laf uzayacak diye korktum, en çok da o kadar genç arasında utandım sanırım. "Ben onun oğluyum." dedim. Adamcağız "Ah, ah." dedi. "Çok ekmeğini yedik rahmetlinin."

Haklıydı; ben oğlu olduğuma göre babam çoktan rahmetli olmuştur diye düşündü tabii.

Merak edip sordum: "Siz nerden tanırdınız rahmetliyi?"

"Ben." dedi adam, "Torbalı Sineması'nın büfesini işletirdim. Ne zaman Osman Seden ve Hulki Saner'in filmi gelse, büfe çok iş yapardı. Biz de hep onların filmleri gel-sin isterdik. Bak sırası geldi, rahmetle andık." dedi.

Hiç bozuntuya vermeden "Haklısınız, Allah rahmet ylesin." deyip yürüdüm...

TÜRK FİLM DIŞA AÇIL

Diyelim
mosferde sen
e ye gelir ve
bolayı sen de
leri"nda da ba
bir ülke -mese
paymak istediğ
işariya. Prop
tutup, filmleri
iş açılım kor
hangi bir mem
iş değildir. He
kası olması şa
İtalyan devle
Pictures ASSO
latları vardır.
yayılma işleri
gösteren de A
se müzikleriy
masına yardım
nirler.

Ne yazı
dığı gibi, film
me aracı olm

sıcak mı sıcak... Ç-

gelince irsaliye-
çin başka alanlar-
hafifçe başını kal-
dedi. "Evet." dey-
z?" diye sordu bu
yacak diye kork-
tandım sanırım
z "Ah, ah." dedi

babam çokta-

dınız rahmetli-

an büfesini iş-
Saner'in film-
n filmleri gel-
dedi.

Allah rahmet

TÜRK FİLMLERİYLE DIŞA AÇILIM MÜMKÜN MÜ?

Diyelim ki Londra'da bir film seyrediyorsun, o at-
mosferde sen de beğenirsin filmi. Fakat aynı film Türki-
ye gelir ve burada tutmadığı gibi, o anki atmosferden
kayıp sen de beğenmeyebilirsin. Sanırım "Bisiklet Hırsı-
nı"nda da bana öyle olmuştu. O bakımdan da herhangi
bir ülke -mesela Fransa diyelim- dünyaya kendi filmlerini
yaymak istediği zaman önce propagandistlerini gönderiyor
işariye. Propaganda teşkilatı kuruyor. Basından adamlar
tutup, filmlerine dünya basınında yer verdiriyor... Bunlar
iş açılım konusunda en destekleyici etkenler. Yani her-
hangi bir memlekete film satmak, kesinlikle bir tek şahsın
işidir. Her devletin başlı başına bir film yayma politi-
kası olması şarttır. Mesela Fransız devletinin "UNI Frans"
İtalyan devletinin "UN Italia," Amerikalıların "Motion
Pictures Association of America MPAA" diye birer teşki-
latları vardır... Bu teşkilatlar sırf filmlerinin dış ülkelere
yayılma işleriyle uğraşırlar. Bu konuda en aktif faaliyet
gösteren de Amerikan kuruluşudur. Gerek filmleri, gerek-
se müzikleriyle dünya çapında bir Amerikan imajı yaratıl-
masına yardımcı olmak bakımından esaslı görevler üstle-
nirler.

Ne yazık ki, bizim ülkemizde böyle bir imaj oluşma-
dığı gibi, filmcilik çok hafif bir iş, bir güldürme-eğlendir-
me aracı olmanın dışında ele alınmadı. Bu yüzden de yıl-

larca filmciliğin lehine, koruyucu ve destekleyici kanunlar çıkmadı Meclis'ten. Hatta öyle ki, her çıkan kanun yerli filmciliğin aleyhine çıkmıştır bile diyebilirim. Şu da bir gerçektir ki, Türk hükümeti filmciliğin bütün dünyada imaj yaratma ve memleket lehine propaganda yapma gücüne inanmadıkça, Türk filmciliğinin gelişmesi ve hele dışarıya açılması imkânsızdır. Ben bunun bedelini az daha çok acı ödüyordum... Çünkü 1960'lı yıllarda boyumdar büyük bir işe kalkmış ve Fransa'daki Cannes Film Festivali'ne katılmaya karar vermiştim.

CANNES FESTİVALİ BANA 1965 SENESİNDE GERÇEKTEN KAN AĞLATTI

Sanırım yukarıdaki satırı okuduğunuz zaman Cannes Festivali için neden "kan ağlatan" sözcüğünü kullandığımı merak etmişsinizdir. Aslında bana kan ağlatan, Cannes Film Festivali değil, bu festivale sokmak amacıyla yaptığım bir filmi, Türk Dış İşleri'nin engelleme çabalarıydı.

Ben filmciliğe ilk başladığım zamanlar, idealist bir genç olarak, diğer devletlerin kendi kültürlerini yayabilmek için filmciliği nasıl olumlu bir yönde kullandıklarına tanık olduğumdan, bizde de böyle olacağını düşündüm ve kafamda filmciliğimizi dışarıya yaymak gibi bir fikir oluştu... Bunun üzerine kendi gayretimle dışarıya satmak için senaryosunu bir Alman senaristle birlikte yazdığımız, "Yaşamak Hakkımdır" diye çok büyük bir proje geliştirdim. Rejisörlüğünü Atıf Yılmaz'ın yaptığı, başrollerinde Çolpan İlhan ve rahmetli Turan Seyfioğlu'nun oynadıkları bu filmi Almanlarla birlikte yaptık. Theumer isimli bir Alman foto direktörü çekti filmi.

Bütün gayem bu filmi Cannes Film Festivali'ne yollamaktı. Bu yüzden de, bu filme maddi-manevi her türlü

emeği sarfetme
film yüz bin lira
lık. Bir ayda çe
da güzel bir film
malarda gösteri
nıcı yazılar çıktı
line sokma hev
sine bir mektup

Komitede
lardı: "Bu yıla
olduğundan, b
Hatta ilk Türk
etapta şansı bil
hıslar değil, ül
zin bize mürac
hemen Dış İşle
te kurup, filmi
liriz." dediler v
bir aydır sinem
kadaşım Anka
kötü bir haber
film değil fes
masın diye bi
beni uyardı...

Bu gerçe
bir umutla em
masını gerekt
düşecek herha
men bütün em
nunda red ger
ve sevgilisi b
geçiyorlar...
kravatları yok

stekleyici kanunlar
çıkan kanun yerini
bilirim. Şu da bir
bütün dünyada
ganda yapma gi-
şmesi ve hele de-
bedelini az da
larda boyumda
Cannes Film Festivali

CANNESİNDE

zaman Cannes
kullandığım
Hatan, Cannes
amacıyla yaptı-
şabalarıydı.
er, idealist bir
lerini yayabil-
ullandıklarına
düşündüm ve
bir fikir oluş-
satmak için
gımız, "Ya-
geliştirdim.
nde Çolpan
arı bu filmi
Alman foto

ali'ne yol-
her türlü

emeği sarfetmekten kaçınmadık... Yani o zamanlar bir
film yüz bin liraya mal oluyorsa, biz üç yüz bin lira para-
lık. Bir ayda çekiliyorsa, bu filmi dört ayda çektik ve çok
güzel bir film oldu. Sansürden çıktıktan sonra da sine-
malarda gösterime girdi. Basında çok da güzel, umutlandı-
ran yazılar çıktı... Bütün bu olgular filmi Cannes Festivali'ne sokma hevesimi körükledi ve hemen festival komite-
sine bir mektup yazdım.

Komiteden çok olumlu bir cevap geldi. Şöyle diyor-
lardı: "Bu yıla kadar festivale hiç Türk filmi katılmamış
olduğundan, bu teklifinizi memnuniyetle karşılıyoruz.
Hatta ilk Türk filmi olacağından dolayı, filminizin ilk
etapta şansı bile var... Yalnız, Cannes Film Festivali'ne şa-
nıslar değil, ülkeler katılabilir. Bu yüzden de hükümetini-
zin bize müracaat etmesi gerekmektedir." Bunun üzerine
hemen Dış İşleri'yle bağlantı kurduk. Onlar da, "Bir komi-
te kurup, filmi önce biz bir görelim, ona göre karar verebi-
liriz." dediler ve komite kuruldu... Film sansürden çıkmış,
bir aydır sinemalarda gösteriliyor olmasına rağmen, bir ar-
kadaşım Ankara'dan beni aradı ve, "Bak Hulki, sana çok
kötü bir haberim var. Dış İşleri'nin kurduğu komite, sizin
film değil festivale göndermek, Türkiye'de dahi oynatıl-
masın diye bir karar almak üzere. Çok dikkatli ol!" diye
beni uyardı...

Bu gerçekten kara bir haberdir. Çünkü filme büyük
bir umutla emek ve para sarfetmişim. Filmde de yasaklan-
masını gerektirecek ne ahlaka aykırı, ne de ideolojiye ters
düşecek herhangi bir sahne vardı... Fakat onlar buna rağ-
men bütün emeklerimi bir kalemde hiçe sayacaklardı... So-
nunda red gerekçelerini de öğrendik: Filmde Çolpan İlhan
ve sevgilisi bir takip esnasında Anadolu'nun köylerinden
geçiyorlar... Neymiş efendim, filmde görülen köylülerin
kravatları yokmuş, kılıkları iyi değilmiş... Bu da Türk köy-

lüsü hakkında kötü bir imaj yaratırmış!... Aldı mı beni "Ya Türkiye'de de yasaklarsa!" telaşı... Öyle ya, Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan olmak da vardı!.. "Ağamsın, paşamsın." diyerek hemen devreye adamlar soktuk ve festival hevesimiz kursağımızda kalarak, hiç değilse filmin Türkiye'de yasaklanmamasını sağladık...

O devirde Dış İşleri'nin kurduğu bir komitenin böyle bir karar almaya kalkışmasına pek şaşırmamak gerekirdi. Çünkü o zamanlar her bürokratin görevi -hele ki filmcilik söz konusu olduğunda- Türk halkının her teşebbüsüne engel olmaktı sanki...

Hoş bugün de pek bir şey değişmiş sayılmaz ya!..

NEDEN DIŞA AÇILAMIYORUZ?

Bu sebepten "dışarıya açılmak, festivallere katılmak." gibi sözler edildiğinde, bir sızı duyarım hemen... Hani kapanmayan bir yaranın sızısı vardır ya, işte öyle bir şey... Sanırım o yara sırf bende değil, yapımcıların birçoğunda var... Ve bizler bu sızıyı duyduğumuz sürece de filmciliğimizin dışa açılımı gerçekleşemez...

Gerçi şimdi şartlar biraz daha değişti ve bizimkilerde de, dışarda neler olup bittiğini gördükçe bu konuda bir kıpırdanma başladı... Ama ne kadar değişse de bir filmin dışa açılması, tekrar söylüyorum "O memleketin işidir." Çünkü bir film aynı zamanda memleketinin propagandasını yapar. Yani sadece bir ticaret işi değildir...

Yukarda sözünü ettiğim değişim, ilk Yılmaz Güney'in filmleriyle göstermişti kendini. Gerçi Yılmaz Güney'in filmlerinin apayrı bir çizgisi vardı. Tabii güzel filmlerdi ve sempati de toplamışlardı... Fakat maalesef dünyaya bizden tek bir örnek olarak dağıldı. Başkaca da dünyaya dağılan Türk filmi çok azdır... Şimdilerde Kültür Ba-

kanlığı gere
desteklediğ
ba?..

Yalın
misali Tür
nistan'da ç
birtakım ş
deki filmle
geçiren bu
saklıyordu
yasaktır bi
yor musun
lerimizi oy
de, adaml
biz bunu k
ğı gibi alt
filmlerin k

Biri
sakladığın
sun?..", B

Aldı mı beni "Ya
ie ya, Dimyat'a
mak da vardı!
vreye adamlar
kalarak, hiç de-
ğladık...
mitenin böyle
mak gerekirdi.
ie ki filmcilik
şebbesüne en-

ılmaz ya!..

allere katıl-
arım hemen...
işte öyle bir
cıların birço-
uz sürece de

bizimkiler-
konuda bir
bir filmin
ketin işidir."
propagandası-

Yılmaz Gü-
Yılmaz Gü-
güzel film-
sef dünya-
da dünya-
Kültür Ba-

kanlığı gerekirse destek veriyor. Ama Kültür Bakanlığı'nın desteklediği filmlerden kaç tanesi dışarıya satılmıştır acaba?..

Yalnız bir ara, kırdı kendi kendine yetişen çiçekler misali Türk filmciliği yayılıverdi dışarıya... Mesela Yunanistan'da çok tutuluyordu Türk filmleri. Ama bunlar da birtakım şarkıcıların çevirdikleri "Arabesk" dediğimiz türdeki filmlerdi... İşin en komik yanı da, Yunanistan'ı kırıp geçiren bu "Arabesk" türü filmleri biz kendi ülkemizde yasaklıyorduk. (TRT televizyonlarında bu tür filmler hâlâ yasaktır bildiğiniz gibi.) Yani tam bir çelişki... Düşünebiliyor musunuz Fransızların, İtalyanların "aman bizim filmlerimizi oynat" diye Yunanistan'a yalvardıkları bir dönemde, adamlar bizim filmlerimizi tercih edip alıyorlar... Hem, biz bunu her memleketin kültür ateşeleri aracılığıyla yaptığı gibi alttan alta bile desteklemiyoruz, üstelik bir de aynı filmlerin kendi ülkemizde gösterimini yasaklıyoruz!..

Biri çıkıp da dese ki, "Kardeşim, kendi ülkende yasakladığın filmleri, niçin getirip benim ülkemde oynatıyorsun?..", Buna ne cevap verilirdi acaba?..

YASAKLAR SENFONİSİ

Türk filmlerinde sansür yolu ile gelen yasaklar Türk müzik hayatını da yıllardır baltalayıp durmuştur. Ben Türkiye'de Türk müzisyenlerinin gelişmesine kanun zoru ile nasıl engel olduğuna üç nesillik müzik yaşantımda tanık olmuş biriyim. Gençlik yıllarım olan 1940'larda o dönemin radyoda yetiştirdiği genç müzisyenler M. Nurettin Selçuk, Yaseri Asım, Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar gibi halk tarafından sevilen sanatçıların eserleri radyoda yasaklandı. O zaman bu sanatçıların müziğine "Alaturka" deniliyordu. Ama "Alafranga" denilen pop, caz ve dini Hristiyan müziği radyolarda serbestçe çalınıyordu. Aynı zamanda her türlü Türkçe müzik yayını da yasaktı. Mesela radyoda mevlit yasaklanıyor, ama mevlidin Hristiyanca olan oratoryalar serbestçe okunuyordu. Ve ben de Kadıköy Halk Evi'nin bariton solisti olarak bir oratorya konserinde İncil'in ilk cümlesini Türk radyosunda bangır bangır bağıırıyordum: First got created the earth / Peşin yarattı Tanrı yeri ve toprağı. (Hydn'nin Yaradılış oratoryosu.)

Türk halkının vergileriyle kurulmuş olan Halk Evleri'nde Türk müziği, yani alaturka çalmak ve söylemek yasaktı ama Amerikan müziği olan caz çalmak serbestti. 1940'larda ben de bu modaya uyarak Kadıköy Halk Evi'nde caz orkestrası kurmuş ve yıllarca halka caz konserleri vermiştim.

O y
lük sembo
Alaturka
müyordu l

Ard
Türk müz
Kurulu ka
du: "Türk
lerinin sö
müzikler
kurulunu
besteci v
tır. Halk
böyle do
lerine ba
tenilen s
yasaklan
de yasak
isteyen
Amerika

Y
tere ve
sinde g
letlerin
sen hiç
vatanın
hareket
hine ol

O yıllarda alaturka kelimesi bir tür gerilik ve kötülük sembolü olmuştu. Bu ne garip bir küçümsemedir ki "Alaturka"nın Türk usulü demek olduğunu kimse düşünmüyordu bile.

Ardından Türkiye Televizyonu kuruldu. Burada Türk müziğine vurulan darbe ise Televizyon Denetleme Kurulu kanalıyla uygulandı. TRT yönetmeliği şöyle diyor: "Türk Televizyonunda çalınan ve söylenen Türk eserlerinin sözleri ve müzikleri denetlemeye tabidir, yabancı müzikler hiçbir denetlemeye tabi tutulmadan çalınır." TRT kurulunun 25 yıllık mazisinde bu kuruma gönderilen Türk besteci ve yorumcularının eserlerinden %95'i yasaklanmıştır. Halk zevkine uygun bir çıkış yolu buldu ve ARABESK böyle doğdu. Bu da bir kez daha gösterdi ki, halkın zevklerine baskı ve yasaklarla yön verme çabası her zaman istenilen sonucu vermez. TRT kurumu ilk iş olarak arabeski yasaklamakla kalmamış, içinde arabesk olan bütün filmleri de yasaklamıştır. Siz hiç kendi kültürünü dünyada yaymak isteyen Amerika'nın aşağı tabaka zenci müziği diye cazı Amerika'da yasaklayacağını düşünebilir misiniz?..

Yetmiş yılı aşkın yaşamım boyunca Almanya, İngiltere ve Amerika'da toplam 15 yıl geçirdim. Bu zaman içerisinde gözüme çarpan en önemli nokta, bütün büyük devletlerin aşırı denecek kadar milliyetçi oluşuydu. Ben şahsen hiçbir siyasi kanadın adamı olmamama rağmen kendi vatanında yaşayan insanların milli çıkarlarına karşı yapılan hareketleri ve özellikle garip bir şekilde milliyetçilik aleyhine oluşturulan kamuoyunu hep garipsemişimdir.

SON SÖZ

"RÜYALAR GERÇEK OLSA"

Türk filmcisi olarak yabancı filmlerle rekabet içerisinde dövuştüğümüz bir sırada Emel Sayın için bestelediğim "Rüyalar Gerçek Olsa" isimli şarkım TRT denetimince yasaklanmıştı. Ben bu şarkımı bir filmde de kullandım. Aynı yıl "Aşk Çeşmesi" isimli bir Amerikan filmiyle benim filmim Beyoğlu'nda karşılıklı oynadı. O filmin müziği daha film oynamadan evvel TRT ekranlarında yüzlerce defa çalınarak "Aşk Çeşmesi" ismi meşhur edilmişti bile. Ben o rekabetteki haksızlığa nasıl dayanabilirdim?.. Ve dayanamadım da... Yalnız ben değil Türk sineması da dayanamadı bu haksız rekabete. Sonuç olarak bugün Türkiye'deki sinemaların neredeyse tamamında yalnızca Amerikan filmleri oynuyor. Oysa, Milliyet gazetesi tarafından Türkiye'nin en çok sevilen on şarkısı arasına seçilen ve ödül alan "Rüyalar Gerçek Olsa" isimli şarkımın sözleri o kadar masumdu ki:

*Rüyalar gerçek olsa seni her gün görürdüm
O incecik beline sarılarak yürürdüm
Sabah olmasın diye güneşi durdururdum
Yanar dağlarla tüten ateşi söndürürdüm*

Hâlâ d
tevizyon kan

Doğru
son yıllarda
halkın beğen
nemacı arka
zin eski fil
daha kaliteli
yönetmen an
lar, ama ese
kopuk kaldı
ka dönük h
inanç var iç

Bugün
yaşında Şeh
çıktığım gü
lüyor, neye
geniyor, ne
isteklerini
doğru yolu

Allah

Hâlâ düşünürüm, TRT'den başka dünyada hangi televizyon kanalı böyle bir şarkıyı yasaklardı acaba?

Doğrusunu söylemek gerekirse Amerikan filmcileri son yıllarda bizim eskiden yaptığımız gibi, halka dönük ve halkın beğenisini kazanabilecek filmler yapıyorlar. Bir sinemacı arkadaşım "Yeni Amerikan filmlerini gördükçe sizin eski filmlerinizi hatırlıyorum, yalnız onlarınki biraz daha kaliteli." demişti. Çok takdir ettiğim bazı yapımcı ve yönetmen arkadaşlar son yıllarda bu kaliteyi de yakaladılar, ama esefle söyleyeyim ki festival filmleriyle halktan kopuk kaldılar. Günün birinde Türk sinemasının hem halka dönük hem kaliteli filmler yapacağına dair hâlâ bir inanç var içimde.

Bugün yetmiş yaşımı çoktan geçmeme rağmen altı yaşında Şehzadebaşı Ferah Tiyatrosu'nda halkın karşısına çıktığım günleri hiç unutmuş değilim. Hâlâ halk neye gülüyor, neye ağlıyor; neyi seviyor, neyi sevmiyor; neyi beğeniyor, neyi beğenmiyor diye gözlem yaparım... halkın isteklerini koklarım adeta. Yalnız şimdi yanımda bana doğru yolu gösteren babam yok.

Allah rahmet eylesin...

HULKİ SANER'İN YAPIMCI VE YÖNETMEN OLARAK İMZA ATTIĞI FİLMLER

FİLM İSMİ	OYUNCULARI	YAPIM YILI
• Sevmek Günah mı?	Ahmet Mekin - Suphi Kaner	1958
• Benzincinin Aşkı	Suphi Kaner - Gönül Beyhan	1959
• Aşk Rüyası	Muzaffer Tema - Muhterem Nur	1959
• Nilüfer Orman Çiçeği	Göksel Arsoy - A. Tank Tekçe	1960
• Aslan Yavrusu	Orhan Günşiray - Leyla Sayar	1960
• Gece Kuşu	Eşref Kolçak - Belgin Doruk	1960
• İlk Aşk	Kenan Pars - Belgin Doruk	1960
• Taş Bebek	Gönül Yazar	1960
• Bir Demet Yasemen	Belgin Doruk	1961
• Tatlı Günah	Ayhan Işık - Belgin Doruk	1961
• Yavru Kuş	Muhterem Nur - Göksel Arsoy	1961
• Düğün Alayı	Belgin Doruk - Eşref Kolçak	1961
• Aşka Karşı Gelinmez	Belgin Doruk - Göksel Arsoy	1962
• Ayşecik Ateş Parçası	Zeynep Değirmencioglu - Tijen Par	1962
• Çifte Nikâh	Ayhan Işık - İzzet Günay	1962
• Gol Kralı Cafer	Suphi Kaner - Vahi Öz	1962
• Zorlu Damat	Ayhan Işık - Türkan Şoray	1962
• Ayşecik Fakir Prenses	Zeynep Değirmencioglu - Hulusi Kentmen	1963
• Helal Olsun Ali Abi	Ayhan Işık - Sadri Alışık	1963
• Maceralar Kralı	Ayhan Işık - Sadri Alışık	1963
• Ayşecik Canımın İçi	A. Işık - Z. Değirmencioglu - Vahi Öz	1963
• Küçük Beyin Kismeti	Ayhan Işık - Türkan Şoray	1963
• Şaşkın Baba	Ayhan Işık - Hülya Koçyiğit - Vahi Öz	1963
• Korkusuz Kabadayı	Eşref Kolçak - Çolpan İlhan	1963
• Şipsevdi	Ayhan Işık - Ajda Pekkan - Vahi Öz	1963
• Aslan Marka Nihat	İzzet Günay - Hülya Koçyiğit	1964
• Ayşecik Çıtıptı Kız	Zeynep Değirmencioglu	1964
• Ayşecik Cincime Hanım	Zeynep Değirmencioglu	1964
• Turist Ömer	Sadri Alışık - Vahi Öz - Mualla Sürer	1964
• Fıstık Gibi Maşallah	Türkan Şoray - Sadri Alışık - Vahi Öz	1964
• Turist Ömer Dümenciler Kralı	Sadri Alışık - Çolpan İlhan - Vahi Öz	1965
• Nazar Değmez İnşallah	Hülya Koçyiğit - Sadri Alışık	1965
• Ayşecik Boş Beşik	Zeynep Değirmencioglu	1965
• Beş Fındıkçı Gelin	Ediz Hun - Sema Özcan	1965
• Gurbet Türküsü	İzzet Günay - Muzaffer Akgün	1965
• Horoz Nuri	Vahi Öz - Erol Büyükburç - Esen Püsküllü	1965
• Soyтары	Sadri Alışık - Muzaffer Akgün	1965
• Ava Giden Avlanır	Hülya Koçyiğit - Sadri Alışık	1965
• Yabancı Olduk Şimdi	İzzet Günay - Ajda Pekkan	1965
• Severek Döğüşenler	Ediz Hun - Sevda Ferdağ	1966
• Cibali Karakolu	Muammer Karaca - Cüneyt Arkın	1966
• Cafer Çocuk Hırsızı	Suphi Kaner - Kadir Savun	1966
• Eli Maşalı	Türkan Şoray - Ediz Hun	1966
• Turist Ömer Almanya'da	Sadri Alışık - Çolpan İlhan	1966

- Anaların Günlüğü
- Çamaşırçı Gönül
- İki Yabancı
- Konforlu Necdet
- Allahaismarladık
- Kızlıcıklar Oğlanlar
- Demirele Söylüyor
- Marko Paşa
- Şeyh Şamil
- Fantoma / İsmail Buluşalım
- Gecekondu
- Gençlik Türkiyesi
- Şaşkın Hafız
- Dağları Beklerim
- Kırmızı Fener
- Sus Sus Kınalı
- Vahşi Bir Eşek
- Yasemin'in Aşkı
- Beş Ateşli Kız
- Çingene Gülü
- Cemile
- Bir Damat
- Günah Benim
- Kızıl Vazo
- Berduş
- Turist Ömer
- Kölen Olay
- Avare Aşık
- Fıstık Gibi
- Sultan Gel
- Turist Ömer
- Arasında
- Öp Beni
- Pembe Paçalılar
- Darıldın mı
- Eyvah
- Ali Baba
- Makber
- Toto Kralı
- Turist Ömer
- Kavanoz
- Feride
- Gönül H
- Gülizar
- Sevgili H
- Rüyalara
- Süreyya
- Hicran
- Hababa

YÖNETMEN FİLMLERİ

YAPIM YILI

1958
1959
1959
1960
1960
1960
1960
1961
1961
1961
1961
1962
1962
1962
1962
1962
1963
1963
1963
1963
1963
1963
1963
1963
1963
1964
1964
1964
1964
1964
1965
1965
1965
1965
1965
1965
1965
1965
1965
1966
1966
1966
1966
1966

- Anaların Günahı 1966
- Çamaşırcı Güzeli 1966
- İki Yabancı 1966
- Konforlu Necla 1966
- Allahaismarladık 1966
- Kızılıklar Oldu mu? 1967
- Demirele Söylerim 1967
- Marko Paşa 1967
- Şeyh Şamil 1967
- Fantoma / İstanbul'da Buluşalım 1967
- Gecekondu Peşinde 1967
- Gençlik Türküsü 1967
- Şaşkın Hafife Kilinge Karşı 1967
- Dağları Bekleyen Kız 1968
- Kırmızı Fener Sokağı 1968
- Sus Sus Kimseler Duymasın 1968
- Vahşi Bir Erkek Sevdim 1968
- Yasemin'in Tatlı Aşkı 1968
- Beş Ateşli Kadın 1968
- Çingene Güzeli 1968
- Cemile 1968
- Bir Damat Aranıyor 1968
- Günah Bende mi? 1969
- Kızıl Vazo 1969
- Berduş 1969
- Turist Ömer Arabistan'da 1969
- Kölen Olayım 1969
- Avare Aşık 1970
- Fıstık Gibi 1970
- Sultan Gelin 1970
- Turist Ömer Yamyamlar Arasında 1970
- Öp Beni 1970
- Pembe Panter 1970
- Darıldın mı Cicim Bana 1970
- Eyvah 1971
- Ali Baba Kırk Haramiler 1971
- Makber 1971
- Toto Kralı 1971
- Turist Ömer Boğa Güreşçisi 1971
- Kavanoz Dipli Dünya 1971
- Feride 1971
- Gönül Hırsızı 1971
- Gülizar 1972
- Sevgili Hocam 1972
- Rüyalar Gerçek Olsa 1972
- Süreyya 1972
- Hicran 1972
- Hababam Taburu 1972
- Türkan Şoray - Yusuf Sezgin 1966
- Türkan Şoray - Ediz Hun 1966
- Cüneyt Arkın - Sema Özcan 1966
- Selda Alkor - Yusuf Sezgin 1966
- Sema Özcan - Ediz Hun 1966
- Erol Büyükburç - Sema Özcan 1967
- Muammer Karaca - Sevdâ Ferdağ 1967
- Sadri Alışık - Çolpan İlhan 1967
- Murat Soydan - Sevinç Pekin 1967
- Yılmaz Köksal - Cevat Kurtuluş 1967
- Erol Büyükburç - Esen Püsküllü 1967
- Erol Büyükburç - Esen Püsküllü 1967
- Sadri Alışık - Murat Soydan 1967
- Hülya Koçyiğit - Murat Soydan 1968
- Hülya Koçyiğit - Sadri Alışık 1968
- Hülya Koçyiğit - Erol Büyükburç 1968
- Hülya Koçyiğit - Murat Soydan 1968
- Hülya Koçyiğit - Erol Büyükburç 1968
- Cüneyt Arkın 1968
- Sevdâ Ferdağ 1968
- Hülya Koçyiğit - Murat Soydan - Ferit Şevki 1968
- Erol Büyükburç - Esen Püsküllü 1968
- Türkan Şoray 1969
- Hülya Koçyiğit - Murat Soydan 1969
- Erol Büyükburç - Yılmaz Köksal 1969
- Sadri Alışık - Feri Cansel - Ferit Şevki 1969
- Türkan Şoray - Murat Soydan 1969
- Erol Büyükburç - Yılmaz Köksal 1970
- Sadri Alışık - Yusuf Sezgin 1970
- Türkân Şoray 1970
- Sadri Alışık - Feri Cansel 1970
- Erol Büyükburç - Esen Püsküllü 1970
- Müjdat Gezen - Adile Naşit 1970
- Sadri Alışık - Esen Püsküllü 1970
- Emel Sayın - Ferit Şevki 1970
- Sadri Alışık - Feri Cansel 1971
- Emel Sayın - Ferit Şevki 1971
- Sadri Alışık - Neriman Köksal 1971
- Sadri Alışık - Erol Büyükburç 1971
- Sadri Alışık 1971
- Emel Sayın - Engin Çağlar 1971
- Ediz Hun 1971
- Emel Sayın - Ediz Hun 1972
- Sadri Alışık 1972
- Müjdat Gezen - Esen Püsküllü 1972
- Emel Sayın - Engin Çağlar 1972
- Emel Sayın - Ünsal Emre 1972
- Müjdat Gezen - Hulusi Kentmen 1972

• Damdaki Kemancı	Cüneyt Gökçer - Ayten Gökçer	1971
• Dağdan İnme	Fatma Girik - Engin Çağlar	1973
• İntizar	Neşe Karaböcek	1973
• Turist Ömer Uzay Yolunda	Sadri Alışık - Cemil Şahbaz	1973
• Menekşe Gözler	Fatma Girik - Sadri Alışık	1973
• Köle	Ferit Şevki - Gönül Hancı	1973
• Şeytan	Cihan Ünal - Canan Perver	1974
• Aptal Şampiyon	Müjdat Gezen - Şener Şen	1974
• Uyanık Kardeşler	Kadir İnanır - Müjdat Gezen	1974
• Niyet	Neşe Karaböcek - Orçun Sonat	1974
• Çam Sakızı	Emel Sayın - Ediz Hun	1974
• Almanya'da Bir Türk Kızı	Neşe Karaböcek	1974
• Bak Yeşil Yeşil	Ahmet Özhan - Şener Şen	1975
• Küçük Bey	Ahmet Özhan - Hale Soygazi	1976
• Kuklalar	Neşe Karaböcek	1976
• Arabacının Aşkı	Ayşen Gruda - Şemsi İnkaya	1976
• Adalı Kız	Müjde Ar	1976
• Taşra Kızı	Müjde Ar	1976
• Çeşme	Ferdi Tayfur	1977
• Derbeder	Ferdi Tayfur - Necla Nazır	1977
• Dilek Taşı	Gülşen Karaböcek	1978
• Çaresiz	Ahmet Özhan	1978
• Benim Gibi Sevenler	Ferdi Tayfur	1978
• Batan Güneş	Ferdi Tayfur	1979
• Yadeller	Ferdi Tayfur - İtur Esen	1979
• Yanmışım	Ercan Turgut	1979
• Anahtarı Bendedir	İlyas Salman	1985
• Ana Hasreti	Halil Taşkın	1985
• Para Babası	İlyas Salman - Bülent Kayabaş	1985
• Bebek Davası	Sadri Alışık	1985
• Çileli Damat	Ercan Turgut	1985
• Çapkın Baba	Sadri Alışık	1985
• Köfteci Holding	İlyas Salman - Bülent Kayabaş	1985
• Küçük Ağam	Münir Özkul	1985
• Küçük Beyzade	Halil Taşkın	1986
• Babamın Namusu	Sadri Alışık - Bülent Kayabaş	1986
• Günahsız Yetim	Halil Taşkın	1986
• Evlat Acısı	Halil Taşkın	1986
• Eşek Oğlum ve Ben	Sadri Alışık	1986
• Hasretinle Yaşanmıyor	Gülşen Karaböcek	1986
• Keklik Ali	İlyas Salman - Bülent Kayabaş	1986
• Sen Neymişsin Be Abi	İlyas Salman - Nihat Yiğit	1986
• Sevsen Ne Olurdu?	Gülşen Karaböcek	1986
• Şalvar Bank	Sadri Alışık	1986
• Babasının Oğlu	Cüneyt Arkın	1986
• Aile Namusu	Halil Taşkın	1986
• Kadersiz Kullar	Münir Özkul - Meral Çelik	1987
• Kız Babası	Sadri Alışık - Asuman Arsan	1987
• Yaşamaya Mecburum	Münir Özkul - Meral Çelik	1987
• Arzu Ruzgârı	Gönül Yazar	1987

Robert Frankley

Anne-Markdale Hammon

Hakkı Saner: Türkiye'de caz da çalınır.

*Kadıköy Halk Evi Orkestrası Şef Hütkü Sancı
Türkiye'de Tango'da Çaldı*

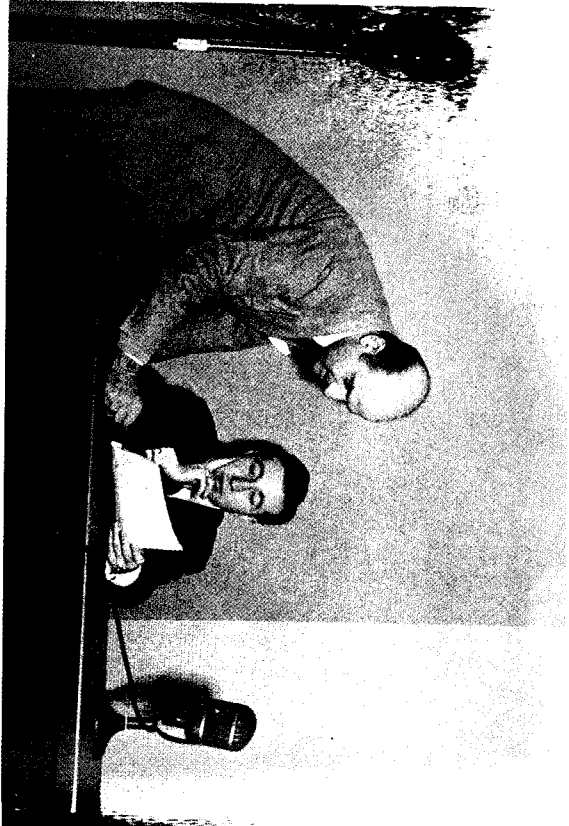

Hollywood'da Glen Ford'la.

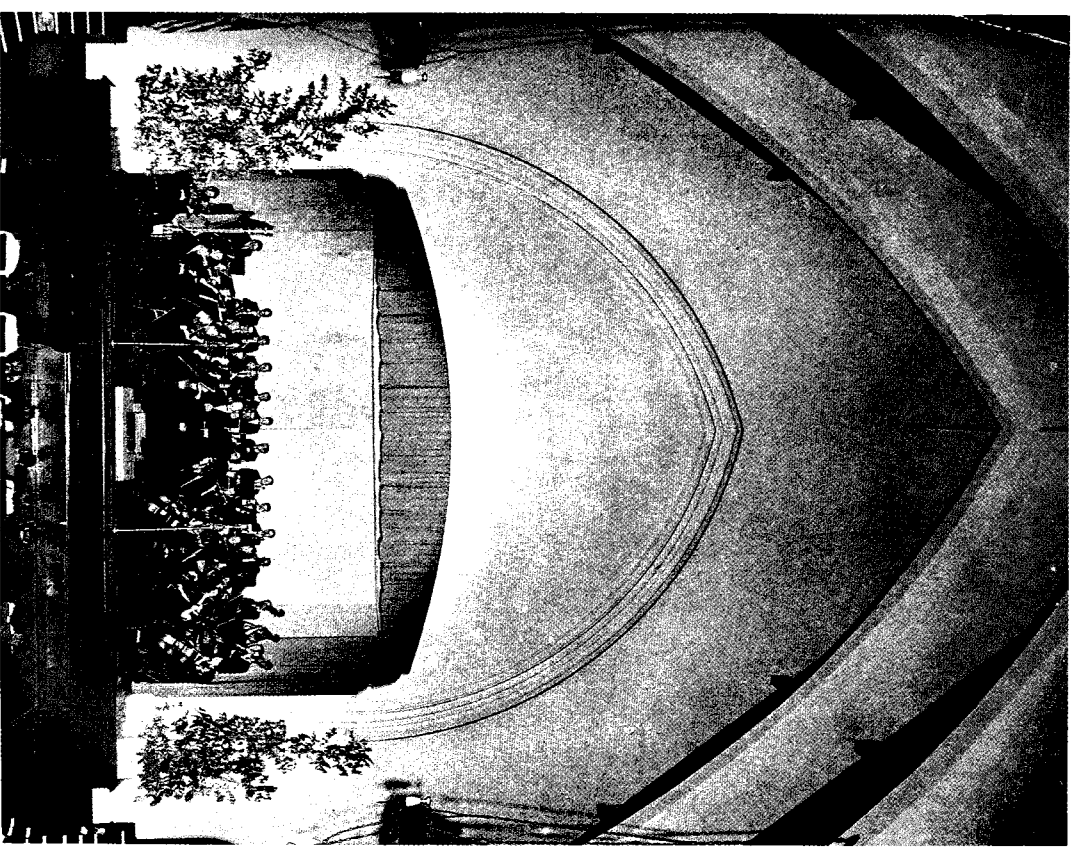
Halki Saner, Tosca operasında Scarpia rolünde.

Halki Saner: Newyork, Amerika'nın Sesi Radyosunda haber spikeri.

Ayhan Işık, Ayda Pekkan ve Orhan Aksoy ile "Şıpsevdi" filminin çekimlerini.

Halki Saner'in California'da Carmel Senfoni Orkestrası ile verdiği solo konser.

Farma Girit ile "Düddar İsmi" filmi için çekilen fotoğraf.

Turkan Şoray ve Ayhan Işık ile "Küçük Bevin Kısme ti" filmi için çekilen fotoğraf.

Fatma Karanfil, Erol Büyükburç, Sadri Alışık ve Esen Pusküllü ile
"Berduş"ın Altın Plak töreninde.

Ayvaz ile "Çiannın İyi" filminin çekimlerinde.

Ediz Hun, Emel Sayın ve eşi ile "Gülizar" filminin çekimlerinde.

Ferit Şevki ile "Cemile" filminin çekimlerinde.

İsmail Tosun, "Çeyiz" filminin anlaşmasını imzalarken.

Dünden Bugüne Halki Saner

İÇİNDEKİLER

Babamın Tokadı	5
ÇOCUKLUK GÜNLERİ	
Akrepli Ev	11
Atatürk'ü Hayat	22
AMERİKA GÜNLERİ	
Yolculuk Başlıyor	35
İSTANBUL'A DÖNÜŞ	
Merhaba İstanbul	51
YEŞİLÇAM GÜNLERİ	
Yeşilçam Macerası	63
Turist Ömer Bir Gerçektir	67
Türkan Şoray	77
Emel Sayın	81
Ferdi Tayfur	85
Şener Şen İle Opera	90
Müjdat'ın Dişi	92
Ya Yakın, Ya Söndürün	94
İzmir'de Bir Yönetmen	97
Türk Filmleriyle Dışa Açılım Mümkün mü?	99
Yasaklar Senfonisi	104
Son Söz	106
HULKİ SANER'İN YAPIMCI VE YÖNETMEN OLARAK İMZA ATTIĞI FİLMLER	108
ALBÜM	111
	127

Hulki Saner, Türk Sinemasının önde gelen isimlerinden biri.

Yapımcı-yönetmenliğini üstlendiği 150'ye yakın filmle sinemamızın serpilip gelişmesinde önemli payı var.

Birçok filminin yanı sıra, yarattığı Turist Ömer, Horoz Nuri gibi ölümsüz tipleri bugün de sinemaseverlerin kalbinde yerlerini koruyor.

Daha çok sinema alanındaki çalışmalarıyla tanıdığımız Saner, aslında öğretmenliği, şarkı sözü yazarlığı, besteciliği, müzisyenliği, operacılığı ve gazeteciliği ile çok yönlü bir sanat ve kültür insanı.

Bu kitapta, çocukluk günlerinden Yeşilçam serüvenine uzanan süreçte Hulki Saner'in yaşamından ilginç kesitler, çarpıcı anılar bulacaksınız.

Severek okuyacağınıza inanıyoruz...

ISBN 975-96068-0-1

9 789759 606800